

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PARDUBICKÝ KRAJ

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST

www.esfcr.cz

PROGRAM ROZVOJE PARDUBICKÉHO KRAJE

DOKUMENTACE

Zpracováno ve smyslu § 10e a přílohy č. 9 zákona
č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí

srpen 2011

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PARDUBICKÝ KRAJ

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST

www.esfcr.cz

REALIZAČNÍ TÝM ZPRACOVATELE PRK:

GaREP, spol. s r. o.:

PhDr. Iva Galvasová

Ing. Jan Binek, Ph.D.

Mgr. Jan Holeček

RNDr. Kateřina Chabičovská

Ing. Alena Přibylíková

RNDr. Hana Svobodová

doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D.

Mgr. Michael Pondělíček

REALIZAČNÍ TÝM ZPRACOVATELE SEA:

AMEC s.r.o.:

Dokumentaci zpracoval:

Mgr. Jana Švábová Nezvalová

držitelka autorizace ke zpracování dokumentace a posudku
podle § 19 zákona č. 100/2001 Sb.,
MŽP č.j. 32190/ENV/09 ze dne 29.4.2009

Pracovní tým AMEC s.r.o., syntéza:

Krajina, fauna, flóra a ekosystémy:

Hydrogeologie, geologie, syntéza:

Analýza složek životního prostředí:

Technická podpora:

Mgr. Markéta Klusková, Brno, tel.: 543 428 311

Mgr. Jana Švábová Nezvalová, Svitavy, tel: 725 607 977

Ing. Radka Koukalová, Brno, tel.: 725 607 974

Ing. Lenka Trojáčková, Brno, tel.: +420 725 607 971

Srpen 2011

Obsah

Obsah	2
Přehled zkratk	4
Úvod	6
ÚDAJE O PŘEDKLADATELI	7
1. OBSAH A CÍLE KONCEPCE, JEJÍ VZTAH K JINÝM KONCEPCÍM	8
1.1. Obsahové zaměření	8
1.2. Hlavní cíle	10
1.3. Vztah koncepce k jiným koncepcím a možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry	13
2. INFORMACE O SOUČASNÉM STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ A JEHO PRAVDĚPODOBNÝ VÝVOJ BEZ PROVEDENÍ KONCEPCE	27
2.1. Obyvatelstvo	27
2.2. Ovzduší a klima	27
2.3. Hluk a další fyzikální a biologické charakteristiky	31
2.4. Povrchová a podzemní voda	31
2.5. Půda	34
2.6. Horninové prostředí a přírodní zdroje	36
2.7. Fauna, flóra a ekosystémy	38
2.8. Ochrana přírody a krajiny	38
2.9. Krajina	40
2.10. Hmotný majetek a kulturní památky	43
2.11. Dopravní a jiná infrastruktura	44
2.12. Jiné charakteristiky životního prostředí	45
2.13. Pravděpodobný vývoj životního prostředí v dotčeném území bez provedení koncepce	47
3. CHARAKTERISTIKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V OBLASTECH, KTERÉ BY MOHLY BÝT PROVEDENÍM KONCEPCE VÝZNAMNĚ ZASAŽENY	49
4. VEŠKERÉ SOUČASNÉ PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, KTERÉ JSOU VÝZNAMNÉ PRO KONCEPCI, ZEJMÉNA VZTAHUJÍCÍ SE K OBLASTEM SE ZVLÁŠTNÍM VÝZNAMEM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (NAPŘ. OBLASTI VYŽADUJÍCÍ OCHRANU PODLE ZVLÁŠTNÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ)	56
4.1. Posouzení vlivu Programu rozvoje Pardubického kraje 2012-2016 na lokality soustavy Natura 2000 v ČR podle § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny	59
5. CÍLE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ STANOVENÉ NA MEZINÁRODNÍ, KOMUNITÁRNÍ NEBO VNITROSTÁTNÍ ÚROVNI, KTERÉ MEJÍ VZTAH KE KONCEPCI A ZPŮSOB, JAK BYLY TYTO CÍLE VZATY V ÚVAHU BĚHEM JEJÍ PŘÍPAVY, ZEJMÉNA PŘI POROVNÁNÍ VARIANTNÍCH ŘEŠENÍ	61
6. ZÁVAŽNÉ VLIVY (VČETNĚ SEKUNDÁRNÍCH, SYNERGICKÝCH, KUMULATIVNÍCH, KRÁTKODOBÝCH, STŘEDNĚDOBÝCH A DLOUHODOBÝCH, TRVALÝCH A PŘECHODNÝCH, POZITIVNÍCH A NEGATIVNÍCH VLIVŮ) NAVRHOVANÝCH VARIANT KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	63
6.1. Hodnocení analytické části koncepce	63
6.2. Hodnocení strategické (návrhové) části koncepce	63
6.2.1 Vize a mise Pardubického kraje z hlediska výzkumu, vývoje a inovací	63
6.3. Hodnocení návrhu priorit a opatření Programu rozvoje kraje	64
6.4. Hodnocení implementační části koncepce	96
7. PLÁNOVANÁ OPATŘENÍ PRO PŘEDCHÁZENÍ, SNÍŽENÍ NEBO KOMPENZACÍ VŠECH ZÁVAŽNÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ VYPLÝVAJÍCÍCH Z PROVEDENÍ KONCEPCE	97

8. VÝČET DŮVODŮ PRO VÝBĚR ZKOUMANÝCH VARIANT A POPIS JAK BYLO POSUZOVÁNÍ PROVEDENO, VČETNĚ PŘÍPADNÝCH PROBLÉMŮ PŘI SCHOMAŽDOVÁNÍ POŽADOVANÝCH ÚDAJŮ (NAPŘ. TECHNICKÉ NEDOSTATKY NEBO NEDOSTATEČNÉ KNOW-HOW).....	98
8.1 Výběr zkoumaných variant	98
8.2 Popis provedení posouzení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje na životní prostředí .	98
8.3 Problémy při shromažďování požadovaných údajů	98
9. STANOVENÍ MONITOROVACÍCH UKAZATELŮ (INDIKÁTORŮ) VLIVU KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	99
10. POPIS PLÁNOVANÝCH OPATŘENÍ K ELIMINACI, MINIMALIZACI A KOMPENZACI NEGATIVNÍCH VLIVŮ ZJIŠTĚNÝCH PŘI PROVÁDĚNÍ KONCEPCE	102
11. STANOVENÍ INDIKÁTORŮ (KRITÉRIÍ) PRO VÝBĚR PROJEKTU	103
12. VLIVY KONCEPCE NA VEŘEJNÉ ZDRAVÍ	105
12.1. Vztah Programu rozvoje Pardubického kraje ke koncepcím v oblasti ochrany veřejného zdraví	105
12.2. Zdravotní stav obyvatel Pardubického kraje	107
12.3 Determinanty vlivů koncepce na veřejné zdraví	110
12.4 Vyhodnocení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje na veřejné zdraví	112
13. NETECHNICKÉ SHRUTÍ VÝŠE UVEDENÝCH ÚDAJŮ.....	116
14. SOUHRNNÉ VYPOŘÁDÁNÍ VYJÁDŘENÍ OBRŽENÝCH KE KONCEPCI Z HLEDISKA VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ	118
15. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ VČETNĚ NÁVRHU STANOVISKA KE KONCEPCI.....	119

Příloha 1: Posouzení vlivů koncepce dle § 45i, zákona č. 114/1992 Sb. (Ing. Pavel Koláček, PhD.)

Příloha 2: Vypořádání vyjádření obdržení v průběhu zjišťovacího řízení

Příloha 3: Vypořádání závěru zjišťovacího řízení

Přehled zkratk

AVČR	Akademie věd České republiky
B(a)P	benzopyren
CEITEC	Středoevropský technologický institut
CR	cestovní ruch
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EIA	posuzování vlivů na životní prostředí (<i>angl.</i> Environmental Impact Assessment)
EO	ekvivalentní obyvatel
EPO	Evropský patentový úřad
EU	Evropská unie
EUR	euro (měnová jednotka Evropské hospodářské a měnové unie)
EU ETS	obchodovací schéma Evropské unie s emisemi (<i>angl.</i> EU Emission Trading Scheme)
EVL	evropsky významná lokalita soustavy NATURA 2000
HDP	hrubý domácí produkt
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
IDS	integrovaný dopravní systém
KO	komunální odpad
KPÚ	komplexní pozemkové úpravy
LDN	léčebna dlouhodobě nemocných
LSPP	lékařská služba první pomoci
LV	imisní limit (z <i>angl.</i> Limit Value)
MHD	městská hromadná doprava
MCHÚ	maloplošné chráněné území
MT	mez tolerance
MU	mimořádná událost
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NEHAP	Akční plán zdraví a životního prostředí ČR
NP	národní park
NRP	národní rozvojový plán
NSRR	národní strategický referenční rámec
NUTS	statistická územní jednotka Evropské unie (<i>fr.</i> Nomenclature des Unites Territoriales Statistique, <i>angl.</i> Nomenclature of Units for Territorial Statistics)
OOP	orgán ochrany přírody
OP	operační program
OP	ochranné pásmo
OPPI	operační program průmysl a inovace
OPVK	operační program vzdělání pro konkurenceschopnost
OPVVI	operační program výzkum a vývoj pro inovace
OSN	Organizace spojených národů
OZKO	oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší
OŽP	ochrana životního prostředí

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PARDUBICKÝ KRAJ

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

PAU	polyaromatické uhlovodíky
PCB	polychlorované bifenylly
PHO	pásmo hygienické ochrany
Pk	Pardubický kraj
PM ₁₀	tuhé znečišťující látky frakce do 10 µm (<i>angl.</i> Particle Matter)
PO	ptačí oblast soustavy NATURA 2000
POH	plán odpadového hospodářství
POPD	plán otírky a přípravy dobývání
PRK	program rozvoje kraje
REZZO	registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší
RIS	regionální inovační strategie
ROP	regionální operační program
SŽD	střední délka života
SEA	posouzení vlivů koncepce na životní prostředí (<i>angl.</i> Strategic Environmental Assessment)
SF	strukturální fond
SHR ČR	strategie hospodářského růstu České republiky
SUR ČR	strategie udržitelného rozvoje České republiky
SWOT	analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb (<i>angl.</i> Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats)
TEN-T	Trans European Network - Transport
TINA	Transport Infrastructure Needs Assessment in Central and Eastern Europe
TV	cílový imisní limit (z <i>angl.</i> Target Value)
TZL	tuhé znečišťující látky
ÚSES	územní systém ekologické stability
UZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VaV	věda a výzkum
VD	vodní dílo
VKP	významný krajinný prvek
VŠ	Vysoká škola
VTP	vědecko-technologický park
WHO	Světová zdravotnická organizace
ZVS	zemědělská vodohospodářská správa
ZZS	zdravotnická záchranná služba

Úvod

Vyhodnocení vlivů koncepce

PROGRAM ROZVOJE PARDUBICKÉHO KRAJE 2012-2016

(dále jen "PRK") je vypracováno ve smyslu § 10e zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění. Vyhodnocení je zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 k zákonu a slouží jako základní podklad pro příslušný úřad k vydání stanoviska podle § 10g zákona.

Předkladatelem koncepce je Pardubický kraj.

Zpracování dokumentace proběhlo v období květen až červen 2011. Vyhodnocení je výsledkem práce pracovní skupiny, sestavené z pracovníků firmy AMEC, s.r.o., specializovaných na jednotlivé oblasti životního prostředí.

Vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí zahrnuje zjištění, popis a zhodnocení předpokládaných přímých a nepřímých vlivů provedení i neprovedení koncepce a jejich cílů promítnutých do navrhovaných opatření resp. aktivit, a to pro celé období jejich implementace.

ÚDAJE O PŘEDKLADATELI

Koncepci předkládá Pardubický kraj.

1. Název

Pardubický kraj

2. IČ

70892822

3. Sídlo

Komenského nám. 125
532 11 Pardubice

4. Oprávněný zástupce

Mgr. Radko Martínek
hejtman Pardubického kraje
radko.martinek@pardubickykraj.cz

1. OBSAH A CÍLE KONCEPCE, JEJÍ VZTAH K JINÝM KONCEPCÍM

1.1. Obsahové zaměření

Jedná se o koncepci připravovanou jako aktualizace stávajícího Programu rozvoje Pardubického kraje, který je zpracováván na následující programové období let 2012 - 2016. Program rozvoje Pardubického kraje je hlavním nástrojem řízení a koordinace rozvoje kraje. Je zpracováván na období čtyř až pěti let. V návaznosti na vizi a strategické cíle kraje a ve vazbě na programové priority politické reprezentace kraje konkretizuje pro plánovací období cíle, priority a rozvojové aktivity v kraji. Hlavním aktérem zpracování a realizace je kraj jako samosprávný subjekt. Program na základě spolupráce aktérů zúčastněných při jeho tvorbě vymezuje nositele přípravy a realizace rozvojových aktivit a stanoví způsob a pravidla financování a implementace.

Ke konci roku 2010 končí platnost čtyřletého Programu rozvoje Pardubického kraje 2007–2010, a vzhledem k potřebám kraje a díky získanému projektu z Evropských fondů je možno provést zásadní aktualizaci stávajícího Programu tak, aby vznikl natolik inovovaný dokument, který pro další období své platnosti (nyní pěti let od r. 2012 do r. 2016) bude adaptabilní na dopady ekonomické recese a s ní souvisejícím očekávaným výrazným poklesem rozpočtových příjmů. Právě v tomto kontextu nabývá na naléhavosti potřeba racionálního využívání rozpočtových prostředků kraje, a tím i daleko vyšší důraz na koncepční výběr finančně dosažitelných rozvojových aktivit ovlivňujících charakter dalšího vývoje v kraji.

Program rozvoje územního obvodu kraje (zkráceně program rozvoje kraje) je základním střednědobým koncepčním dokumentem kraje. Po formální stránce se Program rozvoje Pardubického kraje (PRK) člení na dvě základní části, a to část analytickou a návrhovou.

Program rozvoje Pardubického kraje 2012 - 2016 bude strukturován následovně:

A. ANALYTICKÁ ČÁST

A.1 Základní charakteristika kraje

A.2 Tematická analýza

A.2.1 Analýza sociálního prostředí

A.2.2 Analýza ekonomického prostředí

A.2.3 Analýza environmentálního prostředí

A.2.4 Analýza prostorového uspořádání území a vztahů rozhodujících subjektů

A.3 Regionální analýza

A.4 SWOT analýza

B. NÁVRHOVÁ ČÁST

B.1 Vymezení rozvojových záměrů

B.1.1 Vize a cíle, rozvojové scénáře

B.1.2 Priority a jejich specifikace

B.1.3 Opatření a jejich specifikace do aktivit

B.2 Implementace

B.3 Monitoring

Zpracovatelem dokumentu Programu rozvoje Pardubického kraje je firma GAREP, spol. s r.o.

Analytická část

Analytická část PRK, je tvořena čtyřmi základními částmi – základní charakteristika kraje, tematická analýza, regionální analýza a SWOT analýza. Jádrem analytické části programu kraje tvoří tematická analýza, která představuje stručný profil kraje a je členěna dle tří základních pilířů udržitelného rozvoje, které jsou doplněny o průřezový prostorový pilíř. Cílem tematické analýzy není vyčerpávající charakteristika situace v kraji, nýbrž stručné zhodnocení vývoje v posledních letech a identifikace rozvojových problémů. Pro podrobnější informace lze odkázat na jednotlivé tematické koncepční dokumenty kraje.

V regionální analýze je kladen důraz na vnitřní strukturu kraje, která je zde řešena z pohledu vybraných charakteristik jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) ve vývoji posledních let.

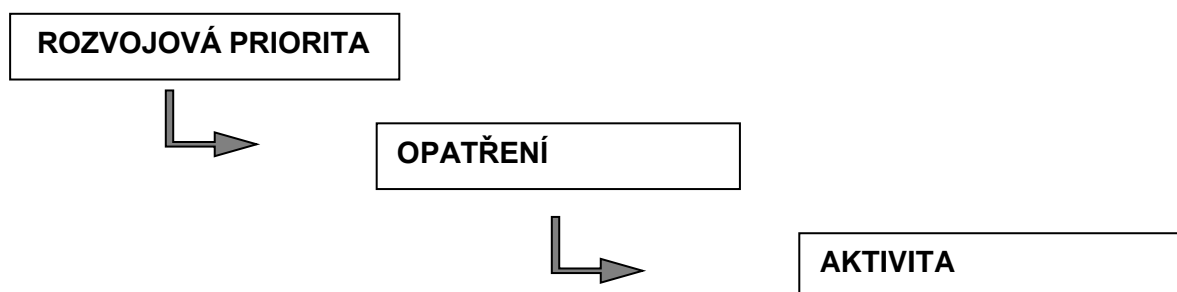
Stěžejní poznatky z analytické části koncentruje a shrnuje poslední bod analytické části, SWOT analýza, která ve stručných výrociích zachycuje klíčové skutečnosti o silných a slabých stránkách kraje a o příležitostech a hrozbách působících na kraj zvnějšku. Stručné shrnutí jednotlivých bloků analýz je také vždy uvedeno v jejich závěru.

Návrhová část

Návrhová část tvoří klíčovou část programu rozvoje kraje. Věcně navazuje na výsledné poznatky části analytické. Při zpracování návrhové části bylo v zájmu realizovatelnosti aktivit přihlédnuto k souvislostem z hlediska finančního kontextu, monitoringu a realizačních – implementačních – mechanismů.

V první fázi věcného vymezení rozvojových záměrů byla navržena a vyjednána základní vize (motto) na následující období jeho platnosti 2012–2016 s výhledem na rok 2020. Následně došlo ke stanovení rozvojových priorit kraje a byl specifikován návrh opatření a aktivit. Jejich vymezení bylo koncipováno ve struktuře:

VICE PARDUBICKÉHO KRAJE

Další kapitola návrhové části obsahuje vymezení regionů Pardubického kraje, kterým by měla být ve fázi realizace PRK věnována specifická pozornost. Vzhledem k budoucímu období Evropské unie, kdy bude kladen důraz i na konkurenceschopnost a rozvoj vazby město-zázemí, je kromě problémových regionů vymezen i další typ regionu tzv. rozvojový pól.

Součástí návrhové části PRK je rovněž kapitola zaměřená na jeho implementaci a monitoring. Pro naplňování programu jsou k jednotlivým aktivitám přiřazeni realizátoři.

Důležitou kapitolou návrhové části PRK je systém monitoringu spolu s uvedením indikátorů výsledků a dopadů včetně specifikace jejich zdrojového pokrytí, referenčních hodnot a úrovně hodnocení. Bude třeba zhodnotit přehled aktivit spojených s přímými prostorovými změnami, pomocí něhož bude docházet k přímé vazbě mezi PRK a Zásadami územního rozvoje Pardubického kraje.

1.2. Hlavní cíle

Po vyhodnocení všech disponibilních poznatků a východisek rozvoje kraje byly navrženy tři tematické priority a jedna územní (regionální) priorita, pro něž jsou specifikovány strategické cíle a následně definována opatření rozvoje Pardubického kraje pro období 2012–2016:

A. KVALITNÍ LIDSKÉ ZDROJE

- ✓ Priorita věcně zastřešuje hlavní veřejné služby v gesci kraje a rozvíjí zázemí pro kvalitní život obyvatel (*školské, zdravotnické, sociální služby, kultura, sport, volnočasové aktivity*).

B. KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA

- ✓ Priorita obsahuje rozvoj klíčových aspektů konkurenceschopnosti kraje, a to zejména hospodářské, výzkumné a dopravní dispozice kraje (*podnikání, věda a výzkum, trh práce, cestovní ruch, doprava a obslužnost*).

C. ZDRAVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

- ✓ Priorita umožňuje provázání a sladění rozvojových procesů ve vztahu k přírodnímu prostředí kraje (*multifunkční zemědělství, vodní hospodářství, odpady, ochrana území a krajiny, energetika, bezpečnost a ochrana obyvatel*).

D. KOORDINOVANÝ PROSTOROVÝ ROZVOJ KRAJE

- ✓ Priorita umožňuje vzájemné provázání principů regionálního a územního rozvoje a rozvoje spolupráce a vztahů relevantních aktérů ve vymezených územích kraje i mimo něj (*koncepční řízení, urbanizační procesy, rozvoj venkovských a městských oblastí, vnější vztahy kraje, spolupráce veřejné a soukromé sféry, neziskový sektor, přeshraniční spolupráce*).

Jedním z průřezových úkolů Programu rozvoje Pardubického kraje je zformulovat a rozfázovat rozvojové aktivity kraje na období pěti let tak, aby co nejúčinněji přispívaly k vyváženému rozvoji jeho územního obvodu. V rámci PRK musí být nastaveny priority, opatření a aktivity tak, aby na jedné straně co nejefektivněji směřovaly k zajištění (zejména obligatorních) veřejných služeb ze strany kraje, na druhé straně vytvářely co nejvhodnější podmínky pro život a podnikání.

Vyústěním procesu přípravy a projednání PRK bude přijetí tohoto dokumentu kompetentními orgány kraje a jeho postupná cílevědomá realizace s neopomenutelným aspektem monitoringu naplňování priorit a jejich cílů v PRK stanovených

PRK je dokumentem poměrně obecným a jeho význam tkví především ve vymezení budoucích představ o daném území a napomáhá formulovat rozvojové směry, které k naplnění této vize povedou. Konkrétnější specifikace budoucí skutečnosti je pak spíše záležitostí specializovaných koncepcí jednotlivých odborů kraje. Obecně lze konstatovat, že významným rozdílem věcného zaměření krajského programu oproti „realizačním“ koncepčním dokumentům je především umožnění globálního pohledu na rozvíjené území, definování strategických rozvojových trendů (cílů) a podchycení rozvojových možností v celém spektru nejrůznějších oblastí.

Pro výsledné vymezení a specifikaci priorit, jejich strategických cílů a opatření je kromě využití disponibilní faktografie žádoucí promítnout i potřeby, zájmy a strategická rozhodnutí představitelů kraje a různých regionálních subjektů. Pro další rozvoj všech relevantních subjektů na území kraje je klíčová informace o tom, které aktivity jsou v kraji žádoucí a podporované.

Strategické cíle Programu rozvoje Pardubického kraje

A. Kvalitní lidské zdroje

- Zlepšit podmínky pro vzdělávání obyvatel v souvislosti s jejich životním cyklem a zvýšit jejich uplatnitelnost na trhu práce.
- Zajistit adekvátní kvality zdravotních zařízení a sociálních služeb a dostupnost jejich služeb pro všechny skupiny obyvatel.
- Rozšířit a zkvalitnit nabídku aktivit pro organizované i neorganizované trávení volného času.

B. Konkurenceschopná ekonomika

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

- Dosáhnout nadprůměrného růstu HDP mezi kraji v ČR.
- Posílit výzkumný a inovační potenciál uvnitř jednotlivých ORP a celkovou ekonomickou výkonnost kraje.
- Efektivně využívat potenciál kraje v oblasti rozvoje udržitelného cestovního ruchu.
- Posílit využití příznivé geografické polohy kraje jako důležité spojnice mezi územím Čech a severní i jižní částí Moravy.
- Zajistit adekvátní dopravní obslužnost všech území kraje.

C. Zdravé životní prostředí

- Zajistit šetné hospodaření v souvislosti s rozrůstáním infrastruktury v území a zachovat krajinný ráz vybraných regionů.
- Dosáhnout vyššího stupně napojení jednotlivých území kraje, zejména jeho okrajových částí, na základní technickou infrastrukturu a rozvoj komplexní péče o povrchové i podzemní vody.
- Adekvátně a objektivně chránit a zvyšovat kvalitu jednotlivých složek životního prostředí v kraji zejména v postižených lokalitách.
- Efektivně zajišťovat ochranu a bezpečnost obyvatelstva a včasnou pomoc v případě mimořádných událostí a krizových situací.

D. Koordinovaný prostorový rozvoj kraje

- Koordinovat rozvoj systému osídlení kraje, včetně funkčního využití území a snižovat disparity posilováním problémových území při respektování jejich přírodních a kulturních hodnot.
- Snižit socioekonomické rozdíly v návaznosti na sociodemografické ukazatele mezi jednotlivými částmi kraje (ORP).
- Budovat silné partnerské vztahy rozvojových aktérů s důrazem na využití místního potenciálu při rozvoji území kraje v souladu s principy udržitelného rozvoje.
- Zefektivnit čerpání dotací do kraje a všech jeho regionů.

Rozvojové priority a jejich opatření navržené v rámci Programu rozvoje Pardubického kraje

Hlavní náplní návrhové části Programu rozvoje Pardubického kraje na období 2012–2016 jsou 4 základní priority rozvoje, které jsou rozvíjeny do 16 strategických cílů, jejichž dosažení bude zajištěno realizací 26 navrhovaných opatření a jejich aktivit. Jedná se o následující opatření:

PRIORITA	STRATEGICKÝ CÍL	OPATŘENÍ
A. Kvalitní lidské zdroje	Zlepšit podmínky pro vzdělávání obyvatel v souvislosti s jejich životním cyklem a zvýšit jejich uplatnitelnost na trhu práce.	A.1 Podpora kvalitního systému vzdělávání
	Zajistit adekvátní kvalitu zdravotních zařízení a sociálních služeb a dostupnost jejich služeb pro všechny skupiny obyvatel.	A.2 Zkvalitňování zdravotní péče, zvýšení efektivnosti jejího poskytování a zvýšení její dostupnosti i v odlehklých částech kraje
		A.3 Zajištění místní a časové dostupnosti podpory osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím stabilní, efektivní, flexibilní a kvalitní sítě sociálních služeb a jejich provázání s dalšími službami (např. z oblasti zdravotnictví)
	Rozšířit a zkvalitnit nabídku aktivit pro organizované i neorganizované trávení volného času.	A.4 Posílení kulturní rozmanitosti a historického dědictví kraje
		A.5 Podpora rozvoje sportovních a

PRIORITA	STRATEGICKÝ CÍL	OPATŘENÍ
		tělovýchovných aktivit
		A.6 Širší kultivace lidského potenciálu kraje
B. Konkurenceschopnost a ekonomika	Dosáhnout nadprůměrného růstu HDP mezi kraji v ČR.	B.1 Rozvoj a optimalizace využití podnikatelské infrastruktury a podpora podnikání
	Posílit výzkumný a inovační potenciál uvnitř jednotlivých ORP a celkovou ekonomickou výkonnost kraje.	B.2 Podpora vědy, výzkumu, vývoje a inovací
		B.3 Rozvoj potenciálu pracovních sil
	Efektivně využívat potenciál kraje v oblasti rozvoje udržitelného cestovního ruchu.	B.4 Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu a jejího využití při rozvoji atraktivit cestovního ruchu
		B.5 Koordinovaný rozvoj marketingu cestovního ruchu a tvorby turistických produktů
	Posílit využití příznivé geografické polohy kraje jako důležité spojnice mezi územím Čech a severní i jižní částí Moravy.	B.6 Podpora budování a zkvalitňování páteřní dopravní infrastruktury
	Zajistit adekvátní dopravní obslužnost všech území kraje.	B.7 Zkvalitnění regionální a lokální dopravní infrastruktury
		B.8 Rozvoj systému veřejné dopravy, rozvoj bezmotorové dopravy
C. Zdravé životní prostředí	Zajistit šetrné hospodaření v souvislosti s rozrůstáním infrastruktury v území a zachovat krajinný ráz vybraných regionů.	C.1 Podpora multifunkčního zemědělství a péče o krajinu
		C.2 Podpora efektivního nakládání s odpady
	Dosáhnout vyššího stupně napojení jednotlivých území kraje, zejména jeho okrajových částí, na základní technickou infrastrukturu a rozvoj komplexní péče o povrchové i podzemní vody.	C.3 Rozvoj infrastruktury vodního hospodářství a zvýšení ochrany vodních zdrojů v území
		C.4 Zkvalitňování stavu energetické infrastruktury a zvýšení její účinnosti a šetrnosti, podpora úspor energií
	Adekvátně a objektivně chránit a zvyšovat kvalitu jednotlivých složek životního prostředí v kraji zejména v postižených lokalitách.	C.5 Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí
	Efektivně zajišťovat ochranu a bezpečnost obyvatelstva a včasnou pomoc v případě mimořádných událostí a krizových situací.	C.6 Zvyšování bezpečnosti a ochrany obyvatel kraje
D. Koordinovaný prostorový rozvoj kraje	Koordinovat rozvoj systému osídlení kraje, včetně funkčního využití území a snižovat disparity posilováním problémových území při respektování jejich přírodních a kulturních hodnot.	D.1 Využívání koncepčních nástrojů strategického a územního plánování při vytváření podmínek pro vyvážený rozvoj Pk
	Snížit socioekonomické rozdíly v návaznosti na sociodemografické ukazatele mezi jednotlivými částmi kraje (ORP).	D.2 Posilování rozvojových příležitostí ve venkovských oblastech a problémových regionech Pk
		D.3 Vytváření podmínek pro rozvoj městských sídel jako pólů rozvoje Pk
	Budovat silné partnerské vztahy rozvojových aktérů s důrazem na využití místního	D.4 Rozvíjení vnějších vztahů subjektů na území Pk

PRIORITA	STRATEGICKÝ CÍL	OPATŘENÍ
	potenciálu při rozvoji území kraje v souladu s principy udržitelného rozvoje.	D.5 Rozvíjení spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru
	Zefektivnit čerpání dotací do kraje a všech jeho regionů.	D.6 Efektivní využívání evropských fondů

1.3. Vztah koncepce k jiným koncepcím a možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry

Program rozvoje Pardubického kraje je zpracován tak, aby byl plně v souladu s těmito dokumenty:

- Lisabonská strategie;
- ROP NUTS II Severovýchod
- Strategie hospodářského růstu České republiky;
- Zásady územního rozvoje Pardubického kraje.

Ostatní strategické dokumenty přijaté na národní a regionální úrovni relevantní vzhledem k problematice životního prostředí jsou uvedeny dále. Jedná se o:

Mezinárodní úroveň:

- Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu
- Rámcová úmluva OSN o změně klimatu
- Rámcová směrnice pro vodní politiku Společenství (2000/60/ES)
- Směrnice Evropského parlamentu a rady 2005/32/ES o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign energetických spotřebičů

Národní úroveň:

- Politika územního rozvoje (2008)
- Strategie udržitelného rozvoje ČR (2004)
- Státní politika životního prostředí (2004)
- Plán odpadového hospodářství ČR (2003)
- Státní surovinová politika (1999)
- Státní energetická politika (2004)
- Národní alokační plán k EU ETS
- Strategie ochrany klimatického systému Země v ČR (1999)
- Národní program na zmírnění dopadů změny klimatu v ČR (2004)
- Akční plán zdraví a životního prostředí České republiky (1998)
- Zdraví pro všechny v 21. století - Zdraví 21 (2002)
- Národní program na podporu úspor energie a využití obnovitelných a druhotných zdrojů energie (2002)
- Vodohospodářská politika ČR (2004), Plán hlavních povodí ČR
- Národní program snižování emisí ČR (2006)
- Národní strategie ochrany biologické rozmanitosti (2005)
- Státní program ochrany přírody a krajiny ČR (1998)
- Národní lesnický program (2003)
- Dopravní politika ČR (2005)
- Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy (2004)
- Národní implementační plán Stockholmské úmluvy (2004)

Regionální úroveň:

Pardubický kraj má zpracovanou celou řadu tematických krajských koncepcí. Jde o dokumenty různé doby vzniku, délky platnosti, míry obecnosti i celkového pojetí. Jsou důležitým vstupem pro identifikaci jednotlivých aktivit naplňovaných v programu rozvoje. Program rozvoje je současně dokumentem propojujícím zpracované koncepce v kontextu aktuální socioekonomické i politické situace.

- Zásady územního rozvoje Pardubického kraje (2010)
- Koncepce rozvoje muzejnictví (2010)
- Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje (2010)
- Střednědobá koncepce zdravotnictví Pardubického kraje (2010)
- Aktualizovaná koncepce ochrany přírody Pk (2009)
- Aktualizace programu ke zlepšení kvality ovzduší Pk (2009)
- Akční plán silnic II. a III. třídy v majetku Pardubického kraje (2008)
- Studie potenciálního vlivu výškových staveb a větrných elektráren a na krajinný ráz území Pardubického kraje (2008)
- Dlouhodobý záměr vzdělávání (2008)
- Aktualizovaná koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Pardubického kraje (2008)
- Koncepce povodňové ochrany Pardubického kraje
- Koncepce podpory státní památkové péče 2006-2012
- Územní energetická koncepce Pardubického kraje (2005)
- Program ke snižování emisí Pardubického kraje (2004)
- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Pardubického kraje
- Krajská koncepce hospodaření s odpady
- Regionální inovační strategie
- Plánování v oblasti vod – Plán oblastí povodí horního a středního Labe

Nelze vyloučit ani přítomnost dalších koncepcí resp. programů různých subjektů. Vlivy realizace všech koncepcí budou vzájemně interferovat, při vhodném návrhu aktivit, odpovídajícím posouzení vlivů na životní prostředí a realizaci odpovídajících opatření, nelze očekávat významné riziko kumulace negativních vlivů. V řadě případů lze očekávat, že koncepce se budou překrývat, resp. budou využívat společné finanční zdroje.

Charakteristika relevantních strategických dokumentů na národní a mezinárodní úrovni a jejich nejdůležitějších cílů ve vztahu k Programu rozvoje kraje a jeho SEA posouzení

Státní politika životního prostředí České republiky

Státní politika životního prostředí ČR (SPŽP) je zásadní referenční dokument pro ostatní sektorové i regionální politiky z hlediska životního prostředí. Byla přijata vládou České republiky v roce 2004. Aktualizovaná Státní politika životního prostředí (SPŽP) je koncipována tak, aby vymezila konsensuální rámec pro dlouhodobé a střednědobé směřování rozvoje environmentálního rozměru udržitelného rozvoje České republiky. Odpovídá na výzvy plynoucí z výsledků hodnocení implementace předchozí SPŽP a současně respektuje závazky i povinnosti, které pro Českou republiku vyplývají z členství v Evropské unii, OSN či OECD. SPŽP je dokumentem, který posiluje partnerskou spolupráci s jinými resorty, a to prostřednictvím podpory realizace těch cílů jiných resortů, které jsou v souladu se zásadami udržitelného rozvoje. SPŽP rovněž nabízí škálu (normativních, ekonomických, informačních, dobrovolných aj.) nástrojů k dosažení stanovených cílů.

V souladu se stavem životního prostředí, transpozicí a implementací evropského práva a základními principy ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje se aktualizovaná SPŽP soustřeďuje na následující čtyři prioritní oblasti:

1. ochrana přírody, krajiny a biologické rozmanitosti
2. udržitelné využívání přírodních zdrojů, materiálové toky a nakládání s odpady

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

3. životní prostředí a kvalita života
4. ochrana klimatického systému Země a omezení dálkového přenosu znečištění ovzduší

V rámci prioritní oblasti životního prostředí byly přijaty následující prioritní cíle SPŽP:

- 1.1 Zastavení poklesu biodiverzity
- 1.2 Péče o vodní a mokřadní ekosystémy, revitalizace vodních biotopů
- 2.1 Ochrana povrchových a podzemních vod (jakost a množství, zdroje pitné vody)
- 2.2 Ochrana neobnovitelných přírodních zdrojů
- 2.3 Využívání obnovitelných zdrojů
- 2.4 Snižování energetické a materiálové náročnosti výroby a zvýšení materiálového a energetického využití odpadů
- 2.5 Odpovědné nakládání s nebezpečnými odpady
- 3.1 Snižování zátěže prostředí a populace toxickými kovy a organickými polutanty
- 3.2 Snižování počtu (celkové rozlohy) území s překročenými kritickými zátěžemi ovzduší (acidifikace prostředí)
- 3.3 Ochrana životního prostředí a člověka před hlukem
- 3.4. Environmentálně příznivé využívání krajiny
- 3.5 Omezování antropogenních/průmyslových vlivů a rizik
- 3.6. Ochrana životního prostředí před negativními účinky živelních událostí a následky krizových situací
- 4.1 Snižování emisí skleníkových plynů (GHGs)
- 4.2 Snižování přeshraničních přenosů znečištění ovzduší
- 4.3 Ochrana ozonové vrstvy Země

Program rozvoje Pardubického kraje má ve vztahu ke Státní politice životního prostředí nejsilnější vazbu především vzhledem k prioritě C Zdravé životní prostředí, jež vychází z prioritních oblastí tak, jak je definuje SPŽP a s ohledem na specifika regionu je rozvíjí do návrhu strategických cílů a opatření se zaměřením především na ochranu povrchových a podzemních vod prostřednictvím zásobování obyvatel pitnou vodou a optimalizace systému odkanalizování. Dále se zaměřuje na optimalizaci odpadového hospodářství kraje, úsporu primárních zdrojů a péči o krajinu. Silná vazba byla identifikována především vůči těmto navrhovaným opatřením:

- C.1 Podpora multifunkčního zemědělství a péče o krajinu
- C.2 Podpora efektivního nakládání s odpady
- C.3 Rozvoj infrastruktury vodního hospodářství a zvýšení ochrany vodních zdrojů v území
- C.4 Zkvalitňování stavu energetické infrastruktury a zvýšení její účinnosti a šetrnosti, podpora úspor energií
- C.5 Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí
- C.6 Zvyšování bezpečnosti a ochrany obyvatel kraje
- A.4 Posílení kulturní rozmanitosti a historického dědictví kraje

Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky (Strategie udržitelného rozvoje ČR)

Strategie udržitelného rozvoje ČR byla vládou schválena dne 8. prosince 2004 (usnesení č. 1242/04). Návrh Strategie, který byl vypracován pod koordinací Rady vlády pro udržitelný rozvoj, vzešel z rozsáhlé společenské diskuse a představuje dlouhodobý rámec pro politická rozhodování v kontextu mezinárodních závazků, které ČR přijala, avšak zároveň respektuje specifické podmínky ČR.

Strategické a dílčí cíle a nástroje Strategie udržitelného rozvoje ČR jsou formulovány tak, aby co nejvíce omezovaly nerovnováhu ve vzájemných vztazích mezi ekonomickým, environmentálním a sociálním pilířem udržitelnosti. Směřují k zajištění co nejvyšší dosažitelné kvality života pro současnou generaci a k vytvoření předpokladů pro kvalitní život generací budoucích (s vědomím toho, že představy budoucích generací o kvalitě života mohou být oproti našim odlišné). K tomu směřují následující vybrané strategické cíle relevantní vzhledem k posuzovanému dokumentu:

- podporovat ekonomický rozvoj respektující kapacitu únosnosti životního prostředí a zajišťující udržitelné financování veřejných služeb (udržitelnou ekonomiku);
- rozvíjet a všestranně podporovat ekonomiku založenou na znalostech a dovednostech a zvyšovat konkurenceschopnost průmyslu, zemědělství a služeb;
- zajišťovat na území ČR dobrou kvalitu všech složek životního prostředí a fungování jejich základních vazeb a harmonické vztahy mezi ekosystémy, v nejvyšší ekonomicky a sociálně přijatelné míře uchovat přírodní bohatství ČR tak, aby mohlo být předáno příštím generacím, a zachovat a nesnižovat biologickou rozmanitost;
- systematicky podporovat recyklaci, včetně stavebních hmot (snižující exploataci krajiny a spotřebu importovaných surovin);
- minimalizovat střety zájmů mezi hospodářskými aktivitami a ochranou životního prostředí a kulturního dědictví, hmotného i nehmotného;
- zajišťovat ochranu neobnovitelných přírodních zdrojů (včetně zemědělského půdního fondu);
- trvale snižovat nezaměstnanost na míru odpovídající ekonomicko-sociálnímu motivování lidí k zapojování do pracovních aktivit;
- udržet vhodné formy rozmanitosti kultur, života venkova a aglomerací. Zajistit kulturní diverzitu a diverzitu životního stylu. Zajistit rovnoprávnost komunit, dosažitelnost služeb dle jejich rozdílných životních potřeb a priorit;
- podporovat udržitelný rozvoj obcí a regionů;
- podporovat rozvoj veřejných služeb a sociální infrastruktury;
- umožňovat účast veřejnosti na rozhodování a tvorbě strategií ve věcech týkajících se udržitelného rozvoje a vytvářet co nejširší konsenzus při přechodu k udržitelnému rozvoji;

V rámci aktualizace Strategie udržitelného rozvoje vláda ČR schválila dne 11. ledna 2010 usnesením č. 37 nový Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky, který slouží jako zastřešující dokument pro všechny koncepční dokumenty vypracováváné v České republice. Má tedy nadresortní charakter a jeho účelem je napomoci vzájemné provázanosti opatření, cílů a politik, které již mohou být součástí stávajících sektorových strategií, nebo určit problémy, které tyto materiály zatím neřeší. Dokument definuje základní principy udržitelného rozvoje, které je nezbytné respektovat při tvorbě všech navazujících strategií a koncepčních dokumentů. Uplatnění cílů navržených ve Strategickém rámci má zajistit, aby prosperita české společnosti stála na vzájemné vyváženosti 3 pilířů udržitelného rozvoje – oblasti ekonomické, sociální a environmentální.

- Cíle aktualizovaného dokumentu jsou:
- stanovit vizi udržitelného rozvoje v ČR,
- určit klíčové priority a cíle, rozvést principy udržitelnosti a rozpracovat základní implementační struktury.
- Dále informovat všechny, kdo připravují nebo přijímají zásadní rozhodnutí o naší společnosti s dlouhodobými dopady,
- připravit prostředí pro celostátní zavedení dobré praxe strategické práce (která je podmíněna vytýčením verifikovatelných cílů v odpovídajících koncepčních a strategických dokumentech s vyčíslenými náklady a dopady, spolu s uvedením závazných úkolů),
- zajistit systematické sledování situace v České republice z hlediska udržitelného rozvoje pomocí sady indikátorů obsažených v dokumentu a reflektovat mezinárodní dokumenty (zejména obnovenou Strategii EU pro udržitelný rozvoj z r. 2006).

Program rozvoje Pardubického kraje je navržen za respektování principů udržitelného rozvoje, tudíž je jeho vazba na strategické cíle Strategie udržitelného rozvoje ČR, resp. Strategického rámce silná, a to především vůči těmto navrhovaným opatřením:

D.1 Využívání koncepčních nástrojů strategického a územního plánování při vytváření podmínek pro vyvážený rozvoj Pk

D.2 Posilování rozvojových příležitostí ve venkovských oblastech a problémových regionech Pk

D.3 Vytváření podmínek pro rozvoj městských sídel jako pólů rozvoje Pk

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

C.4 Zkvalitňování stavu energetické infrastruktury a zvýšení její účinnosti a šetrnosti, podpora úspor energií

C.1 Podpora multifunkčního zemědělství a péče o krajinu

C.2 Podpora efektivního nakládání s odpady

B.1 Rozvoj a optimalizace využití podnikatelské infrastruktury a podpora podnikání

B.2 Podpora vědy, výzkumu, vývoje a inovací

B.3 Rozvoj potenciálu pracovních sil

A.1 Podpora kvalitního systému vzdělávání

A.4 Posílení kulturní rozmanitosti a historického dědictví kraje

A.6 Širší kultivace lidského potenciálu kraje

Politika územního rozvoje (PÚR)¹

Základním strategickým dokumentem v oblasti územního plánování na celostátní úrovni je Politika územního rozvoje 2008 (dále jen PÚR) (Schváleno Vládou ČR usnesením z 20. 7. 2009 č. 929). "

V Pardubickém kraji se nacházejí následující oblasti zvláštního zájmu z hlediska strategie územního plánování:

OB4 Rozvojová oblast Hradec Králové / Pardubice

Vymezení:

Území obcí z ORP Holice (bez obcí ve východní části), Hradec Králové, Chrudim (jen obce v severní a severovýchodní části), Jaroměř (jen obce v jižní části), Kostelec nad Orlicí (jen obce v západní části), Nový Bydžov (bez obcí v západní části), Pardubice, Přelouč (bez obcí v západní části).

Důvody vymezení:

Území ovlivněné rozvojem dynamikou krajských měst Hradce Králové a Pardubic při spolupůsobení vedlejšího centra Chrudim. Jedná se o silnou dvojjadernou koncentraci obyvatelstva a ekonomických činností, z nichž značná část má mezinárodní význam. Rozvojově podporujícím faktorem je poloha Pardubic na I. tranzitním železničním koridoru, dálnici D11 z Prahy do Hradce Králové s plánovaným pokračováním do Polska a perspektivní propojení rychlostní silnicí R35 s Olomoucí, které poskytne alternativu rychlého západovýchodního silničního spojení v ČR vedle dálnice D1.

OS4 Rozvojová osa Praha-Hradec Králové/Pardubice–Trutnov–hranice ČR/Polsko (– Wrocław)

Vymezení:

Obce mimo rozvojové oblasti, s výraznou vazbou na významné dopravní cesty, tj. dálnici D11, koridory připravovaného pokračování dálnice D11 a připravované rychlostní silnice R11 a železniční trať č. 010 v úseku Praha–Pardubice.

Důvody vymezení:

Území ovlivněné dálnicí D11 a jejím připravovaným pokračováním do Jaroměře, připravovanou rychlostní silnicí R11 Jaroměř–Trutnov–hranice ČR/Polsko, železniční tratí č. 010 v úseku Praha–Pardubice (I. tranzitní železniční koridor) a spolupůsobením center Nymburk, Poděbrady, Kolín, Jaroměř, Dvůr Králové nad Labem a Trutnov. Navazuje na rozvojovou osu v zahraničí.

OS8 Rozvojová osa Hradec Králové/Pardubice–Moravská Třebová–Mohelnice–Olomouc–Přerov

Vymezení:

Obce mimo rozvojové oblasti a rozvojovou osu OS11, s výraznou vazbou na významné dopravní cesty, tj. rychlostní silnici R35, silnici I/35, koridor připravované rychlostní silnice R35 a železniční trať č. 010 a 270.

Důvody vymezení:

Území ovlivněné rychlostní silnicí R35 v úseku Mohelnice – Olomouc a její připravovanou částí v úseku Sedlice–Moravská Třebová–Mohelnice, připravovanou rychlostní silnicí R55 v úseku Olomouc–Přerov, železničními tratěmi č. 010 v úseku Pardubice–Česká Třebová (I. tranzitní železniční koridor), č. 270 Česká

Třebová–Přerov (III. tranzitní železniční koridor) a spolupůsobením center Vysoké Mýto, Litomyšl, Ústí nad Orlicí, Česká Třebová, Svitavy, Moravská Třebová, Zábřeh a Mohelnice.

OS9 Rozvojová osa Brno-Svitavy/Moravská Třebová

Vymezení:

Obce mimo rozvojové oblasti a rozvojovou osu OS8, s výraznou vazbou na významné dopravní cesty, tj. silnici I/43, koridor připravované rychlostní silnice R43 a železniční trať č. 260.

Důvody vymezení:

Území ovlivněné silnicí I/43, připravovanou silnicí R 43, železniční tratí č. 260 Brno-Česká Třebová (I. tranzitní železniční koridor) při spolupůsobení center Blansko, Boskovice, Svitavy a Moravská Třebová.

V oblasti ochrany životního prostředí jako jednoho z pilířů udržitelného rozvoje stanovuje PÚR následující relevantní priority (upraveno pro účely posouzení):

(14)¹ Ve veřejném zájmu chránit a rozvíjet přírodní, civilizační a kulturní hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Zachovat ráz jedinečné urbanistické struktury území, struktury osídlení a jedinečné kulturní krajiny, které jsou výrazem identity území, jeho historie a tradice.... Bránit upadání venkovské krajiny jako důsledku nedostatku lidských zásahů.

(18) Podporovat polycentrický rozvoj sídelní struktury. Vytvářet předpoklady pro posílení partnerství mezi městskými a venkovskými oblastmi a zlepšit tak jejich konkurence-schopnost.

(20) Rozvojové záměry, které mohou významně ovlivnit charakter krajiny, umísťovat do co nejméně konfliktních lokalit a následně podporovat potřebná kompenzační opatření.....V rámci územně plánovací činnosti vytvářet podmínky pro ochranu krajinného rázu s ohledem na cílové charakteristiky a typy krajiny a vytvářet podmínky pro využití přírodních zdrojů.

(23) Podle místních podmínek vytvářet předpoklady pro lepší dostupnost území a zkvalitnění dopravní a technické infrastruktury s ohledem na prostupnost krajiny. Při umísťování dopravní a technické infrastruktury zachovat prostupnost krajiny a minimalizovat rozsah fragmentace krajiny; je-li to z těchto hledisek účelné, umísťovat tato zařízení souběžně.

(25) Vytvářet podmínky pro preventivní ochranu území a obyvatelstva před potenciálními riziky a přírodními katastrofami v území (záplavy, sesuvy půdy, eroze atd.) s cílem minimalizovat rozsah případných škod. Zejména zajistit územní ochranu ploch potřebných pro umísťování staveb a opatření na ochranu před povodněmi a pro vymezení území určených k řízeným rozlivům povodní. Vytvářet podmínky pro zvýšení přirozené retence srážkových vod v území s ohledem na strukturu osídlení a kulturní krajinu jako alternativy k umělé akumulaci vod. V zastavěných územích a zastavitelných plochách vytvářet podmínky pro zadržování, vsakování i využívání dešťových vod jako zdroje vody a s cílem zmírňování účinků povodní.

(30) Úroveň technické infrastruktury, zejména dodávku vody a zpracování odpadních vod je nutno koncipovat tak, aby splňovala požadavky na vysokou kvalitu života v současnosti i v budoucnosti.

(31) Vytvářet územní podmínky pro rozvoj decentralizované, efektivní a bezpečné výroby energie z obnovitelných zdrojů, šetrné k životnímu prostředí, s cílem minimalizace jejich negativních vlivů a rizik při respektování přednosti zajištění bezpečného zásobování území energiemi.

Vztah Programu rozvoje Pardubického kraje vzhledem k Politice územního rozvoje vykazuje silnou vazbu především vůči těmto navrhovaným opatřením:

D.1 Využívání koncepčních nástrojů strategického a územního plánování při vytváření podmínek pro vyvážený rozvoj Pk

D.2 Posilování rozvojových příležitostí ve venkovských oblastech a problémových regionech Pk

D.3 Vytváření podmínek pro rozvoj městských sídel jako pólů rozvoje Pk

B.6 Podpora budování a zkvalitňování páteřní dopravní infrastruktury

B.7 Zkvalitnění regionální a lokální dopravní infrastruktury

B.8 Rozvoj systému veřejné dopravy, rozvoj bezmotorové dopravy

¹ Pro snadnější orientaci odpovídá v závorce uváděné číslování odstavců originálního znění Politiky územního rozvoje

Akční plán ČR pro zdraví a životní prostředí – NEHAP

NEHAP ČR byl přijat usnesením vlády ČR č. 810 z roku 1998. Dokument obsahuje soubor doporučení, směřujících ke zlepšení životního prostředí a zdravotního stavu populace v ČR. Zabývá se širokou škálou problémů životního prostředí a koncepční podpory zdraví. Na NEHAP navazují místní Akční plány zdraví a životního prostředí (LEHAP).

Z analýzy vývoje stavu životního prostředí v České republice vyplývají prioritní problémy politiky životního prostředí trvalého charakteru:

- ochrana klimatu cestou snižování emisí "skleníkových" plynů,
- ochrana ozónové vrstvy Země,
- ochrana biologické a krajinné rozmanitosti,
- zvyšování povědomí občanů o významu ochrany životního prostředí.

Ve střednědobém horizontu je prvořadou prioritou oblast ochrany vod a půdy a bude narůstat význam dalších aktivit:

- postupné zvyšování schopnosti krajiny zadržovat vodu a odolnosti krajiny vůči vodní erozi,
- pokračující rekonstrukce lesních porostů v oblastech poškozených emisemi,
- pokračující obnova území devastovaných hornickou činností,
- zajištění takové struktury využívání území, která povede ke zlepšení přírodní infrastruktury a bude podmínkou efektivní složkové ochrany (ochrana vod, horninové prostředí, půdy a klimatu a snižování hluchosti).

Z výše uvedených priorit vyplývají následující cíle (relevantní vzhledem k SEA Programu rozvoje kraje)

- stanovovat priority ve zlepšování kvality ovzduší ze zdravotního hlediska prostřednictvím hodnocení rizik;
- dále zvyšovat kvalitu ovzduší cestou snižování emisí škodlivin, včetně tzv. skleníkových plynů;
- stanovit priority pro intervence ke zlepšování kvality a zdravotní nezávadnosti vody ze zdravotních hledisek;
- předcházet poškození zdraví z požívání a užívání vod;
- chránit podzemní i povrchové vody před kontaminací, se zvláštním zaměřením na ochranu zdrojů pitných vod a vod pro rekreaci;
- zlepšovat kvalitu a zdravotní nezávadnost pitné vody veřejného zásobování a zabezpečit její stálou jakost;
- chránit půdu jako základní složku životního prostředí s důrazem na zabezpečení jejich funkcí;
- uplatňovat princip prevence poškozování půdy;
- vhodným využíváním půdy zajistit ochranu dalších složek životního prostředí, zejména vody;
- omezovat negativní působení hluku na zdraví;
- zastavit nárůst hluku, zejména dopravního, a rozšiřovat chráněné zóny;
- snižovat expozici hluku prostředky územního plánování;
- zabezpečovat prevenci a omezování důsledků velkých průmyslových a jaderných havárií a přírodních katastrof;
- soustavně sledovat parametry životního prostředí a ukazatelů zdravotního stavu populace.

NEHAP je podobně jako Státní politika životního prostředí promítnut v rámci Programu rozvoje Pardubického kraje především do priority C Kvalitní životní prostředí kraje, ale vzhledem k problematice ochrany před hlukem rovněž do opatření v oblasti dopravní infrastruktury. Nejsilnější vazbu vůči NEHAP vykazují následující opatření navrhovaná v předkládaném dokumentu:

B.6 Podpora budování a zkvalitňování páteřní dopravní infrastruktury

B.7 Zkvalitnění regionální a lokální dopravní infrastruktury

B.8 Rozvoj systému veřejné dopravy, rozvoj bezmotorové dopravy

C.1 Podpora multifunkčního zemědělství a péče o krajinu

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

C.2 Podpora efektivního nakládání s odpady

C.3 Rozvoj infrastruktury vodního hospodářství a zvýšení ochrany vodních zdrojů v území

C.5 Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí

C.6 Zvyšování bezpečnosti a ochrany obyvatel kraje

D.1 Využívání koncepčních nástrojů strategického a územního plánování při vytváření podmínek pro vyvážený rozvoj PK

Dlouhodobý program Zdraví pro všechny v 21. století (Zdraví 21)

Česká republika se v roce 1998 přihlásila k programu „Health for all in the 21st century“, který následně rozpracovala do strategického dokumentu „Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky: Zdraví pro všechny v 21. století“ (dále jen program ZDRAVÍ 21). Program byl schválen vládou ČR dne 30. října 2002 usnesením č. 1046. Jeho hlavním záměrem je prostřednictvím 21 cílů vybudovat fungující model komplexní péče o zdraví a podpory zdraví celé společnosti.

Program ZDRAVÍ 21 představuje rozsáhlý soubor aktivit zaměřených na stále a postupné zlepšování všech ukazatelů zdravotního stavu obyvatelstva a předpokládá účast všech složek společnosti na jeho plnění. Za plnění programu Zdraví 21 odpovídá vláda ČR. Jejím poradním orgánem je Rada pro zdraví a životní prostředí. Program ZDRAVÍ 21 vychází z racionálního, dobře strukturovaného modelu komplexní péče společnosti o zdraví a jeho rozvoj, vypracovaného týmy předních světových odborníků z medicínských oborů a odborníků pro zdravotní politiku a ekonomiku. Navrhuje vlastní cesty ČR, jak směřovat ke splnění 21 cílů společného evropského programu ke zlepšení zdravotního stavu národa a regionu.

Program Zdraví 21 stanovuje následující cíle:

- CÍL 1: SOLIDARITA VE ZDRAVÍ V EVROPSKÉM REGIONU;
- CÍL 2: SPRAVEDLNOST VE ZDRAVÍ;
- CÍL 3: ZDRAVÝ START DO ŽIVOTA;
- CÍL 4: ZDRAVÍ MLADÝCH;
- CÍL 5: ZDRAVÉ STÁRNUTÍ;
- CÍL 6: ZLEPŠENÍ DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ;
- CÍL 7: PREVENCE INFEKČNÍCH ONEMOCNĚNÍ;
- CÍL 8: SNÍŽENÍ VÝSKYTU NEINFEKČNÍCH NEMOCÍ;
- CÍL 9: SNÍŽENÍ VÝSKYTU PORANĚNÍ ZPŮSOBENÝCH NÁSILÍM A ÚRAZY.

Zdraví 21 se v PRK PK odráží především v návrhu podpory systému zdravotní a sociální péče v kraji, má tedy silnou vazbu na prioritu A Programu rozvoje Pardubického kraje. Promítá se především do návrhu následujících opatření:

A.1 Podpora kvalitního systému vzdělávání

A.2 Zkvalitňování zdravotní péče, zvýšení efektivity jejího poskytování a zvýšení její dostupnosti i v odlehlých částech kraje

A.3 Zajištění místní a časové dostupnosti podpory osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím stabilní, efektivní, flexibilní a kvalitní sítě sociálních služeb a jejich provázání s dalšími službami (např. z oblasti zdravotnictví)

A.5 Podpora rozvoje sportovních a tělovýchovných aktivit

A.6 Širší kultivace lidského potenciálu kraje

C.6 Zvyšování bezpečnosti a ochrany obyvatel kraje

Národní program snižování emisí České republiky

První Národní program snižování emisí České republiky byl schválen v roce 2004 a přijat usnesením vlády České republiky č. 454/2004. Jeho aktualizace proběhla v roce 2006 v souladu s požadavky na revize národních programů podle NECD. S ohledem na stále nevyhovující stav kvality ovzduší a vzhledem ke snaze splnit cíle, ke kterým se členské státy zavázaly přijetím Tematické strategie o znečišťování ovzduší

vydané 21. září 2005 (COM(2005)446 final), byla přijata také adekvátní opatření ke snížení znečišťování ovzduší PM₁₀ a PM_{2,5}, benzo(a)pyren a NO_x.

Národní program snižování emisí České republiky byl zpracován s využitím energetických vstupů (včetně projekcí) poskytnutých Ministerstvem průmyslu a obchodu.

Specifické cíle Národního Programu jsou:

- plnit od určeného termínu (roku 2010) stanovené hodnoty národních emisních stropů pro oxid siřičitý, oxidy dusíku, těkavé organické látky a amoniak,
- přispět ke snížení úrovně znečištění ovzduší PM₁₀ pod platné imisní limity,
- přispět ke snížení úrovně znečištění ovzduší benzo(a)pyrenem pod stanovené cílové imisní limity.

Národní program zahrnuje zejména opatření legislativního, fiskálního, ekonomického charakteru – vytváří podmínky pro návrhy změn zákonů a uplatnění dalších regulačních nástrojů, finanční podporu a využití fiskálních nástrojů. Rozšiřuje stávající opatření ke snížení emisí o dodatečná opatření pro roky 2007 až 2013.

Vzhledem k zaměření Programu jsou jeho specifické cíle v rámci PRK PK promítnuty především do opatření, která jsou přímo či nepřímo zaměřena na snížení emisí a zlepšení stavu ovzduší v kraji, jedná se o následující opatření, která vykazují vůči Národnímu programu snižování emisí ČR silnou vazbu:

B.2 Podpora vědy, výzkumu, vývoje a inovací

B.6 Podpora budování a zkvalitňování páteřní dopravní infrastruktury

B.7 Zkvalitnění regionální a lokální dopravní infrastruktury

B.8 Rozvoj systému veřejné dopravy, rozvoj bezmotorové dopravy

C.2 Podpora efektivního nakládání s odpady

C.4 Zkvalitňování stavu energetické infrastruktury a zvýšení její účinnosti a šetrnosti, podpora úspor energií

C.5 Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí

Národní program na zmírnění dopadu změny klimatu v ČR

Tento program má nepřímou vazbu na Program rozvoje Pardubického kraje z hlediska spotřeby fosilních paliv, preferenci obnovitelných zdrojů nebo využívání zemního plynu. Obsahuje následující cíle a opatření na snižování emisí skleníkových plynů:

- po ukončení prvního kontrolního období Protokolu snížit měrné emise CO₂ na obyvatele do roku 2020 o 30 % v porovnání s rokem 2000,
- po ukončení prvního kontrolního období Protokolu snížit do roku 2020 celkové agregované emise CO₂ o 25 % v porovnání s rokem 2000,
- pokračovat v zahájeném trendu do roku 2030,
- zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie na spotřebě primárních energetických zdrojů na 6 % k roku 2010 a na 20 % k roku 2030.

Nepřímou silnou vazbu vůči Národnímu programu na zmírnění dopady změny klimatu v ČR mají především následující opatření navržená v rámci Programu rozvoje Pardubického kraje.

B.2 Podpora vědy, výzkumu, vývoje a inovací

B.6 Podpora budování a zkvalitňování páteřní dopravní infrastruktury

B.7 Zkvalitnění regionální a lokální dopravní infrastruktury

B.8 Rozvoj systému veřejné dopravy, rozvoj bezmotorové dopravy

C.2 Podpora efektivního nakládání s odpady

C.4 Zkvalitňování stavu energetické infrastruktury a zvýšení její účinnosti a šetrnosti, podpora úspor energií

C.5 Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí

Plán odpadového hospodářství České republiky

POH ČR vykazuje silnou vazbu na Program rozvoje Pardubického kraje, který stanovuje základní rámec pro systém nakládání s odpady na území Pardubického kraje. Závazná část POH ČR obsahuje následující opatření:

- Maximální využívání odpadů jako náhrady primárních přírodních zdrojů a minimalizace negativních vlivů na zdraví lidí a životní prostředí při nakládání s odpady.
- V zájmu splnění cíle snížit měrnou produkci nebezpečných odpadů o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 s předpokladem dalšího snižování.
- Zásady pro nakládání s vybranými odpady a zařízeními podle části čtvrté zákona o odpadech (PCB, odpadní oleje, baterie a akumulátory, kaly z ČOV, Odpady z výroby oxidu titaničitého, odpady z azbestu a autovraky).
- V zájmu dosažení cíle vytvořit integrované systémy nakládání s odpady na regionální úrovni a jejich propojení do celostátní sítě zařízení pro nakládání s odpady v rámci vybavenosti území
- V zájmu dosažení cíle neohrožovat v důsledku přeshraničního pohybu odpadů zdraví lidí a životní prostředí a zajistit při rozhodování ve věcech dovozu a vývozu odpadů soulad s mezinárodními závazky České republiky.
- V zájmu dosažení cíle zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace na 55 % všech vznikajících odpadů do roku 2012 a zvýšit materiálové využití komunálních odpadů na 50% do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000.
- V zájmu dosažení cíle snížit hmotnostní podíl odpadů ukládaných na skládky o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 a s výhledem dalšího postupného snižování.
- V zájmu dosažení cíle snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen „BRKO“) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995.

Cíle POH ČR nejsou PRK PK ohroženy, jsou nadále rozvíjeny především v následujících opatřeních: "

B.2 Podpora vědy, výzkumu, vývoje a inovací

C.2 Podpora efektivního nakládání s odpady

C.4 Zkvalitňování stavu energetické infrastruktury a zvýšení její účinnosti a šetrnosti, podpora úspor energií

C.5 Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí

Koncepce vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství České republiky pro období od vstupu do Evropské unie (2004 – 2010)

Tato koncepce vymezená následujícími strategickými cíli má silný vliv na budování vodohospodářské infrastruktury, kmenových stok, retenčních nádrží a obecná protipovodňová opatření, jejichž podpoře dává základní rámec Program rozvoje Pardubického kraje.

- zkvalitnění péče o vodní zdroje a související vodohospodářskou infrastrukturu včetně naplnění právních předpisů Evropských společenství,
- zabezpečení bezproblémového zásobování obyvatel kvalitní pitnou vodou a efektivní likvidace odpadních vod bez negativních dopadů na životní prostředí,
- prevence negativních dopadů extrémních hydrologických situací – povodní a sucha.

Středně silná vazba Programu rozvoje Pardubického kraje vůči Vodohospodářské politice MZe je promítnuta především do následujících opatření.

C.1 Podpora multifunkčního zemědělství a péče o krajinu

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

C.2 Podpora efektivního nakládání s odpady

C.3 Rozvoj infrastruktury vodního hospodářství a zvýšení ochrany vodních zdrojů v území

C.5 Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí

Státní program ochrany přírody a krajiny

Program rozvoje Pardubického kraje naplňuje obsah tohoto programu především v prioritě C Zdravé životní prostředí kraje a v oblasti územního plánování a urbanismu, respektuje cíle pro lesní a vodní hospodářství, dopravu a těžbu surovin.

I. Regionální politika, územní plánování a urbanismus

K formulaci programů regionálního rozvoje krajů a velkých územních celků je vhodné zajišťovat postupné vytváření a novelizaci územních plánů vymezujících podmínky ochrany přírody a trvale udržitelného hospodaření v krajině. Jako jedno z východisek státní regionální politiky a rozvoje urbanizace je nutné rozpracovat systém kategorizace krajiny (území), a to z hlediska:

- a) limitů rozvoje území definovaných ve vztahu k ochraně přírodního a krajinného prostředí, ekologické únosnosti území, ochrany nerostného bohatství, vodních zdrojů i dalších souvisejících aspektů;
- b) územních rezerv pro rámcově definované rozvojové aktivity hospodářského využívání krajiny včetně dopravní infrastruktury.

II. Lesní hospodářství

Význam mimoprodukčních funkcí lesů poroste především z hlediska jejich ekostabilizační úlohy, ochrany biodiverzity a předpokládaných klimatických změn.

III. Vodní hospodářství

Navrhovat a realizovat obnovu vodního režimu blízkého přírodě v kontextu celého povodí, jehož se týká.

IV. Doprava

Stanovit základní parametry rozvoje dopravy v celém státě i jednotlivých regionech z hlediska ekologické únosnosti území i z hlediska rezerv (možností, potřeb, nabídek) rozvoje území.

V. Těžba nerostných surovin

Důsledně respektovat dané územní limity těžby stanovené zejména v územně - plánovacích podkladech a tam kde schází, tyto limity zavést.

Je patrné, že výše uvedené zásady jsou v rámci Programu rozvoje Pardubického kraje promítnuty především do priority C Zdravé životní prostředí v kraji a rovněž do rady opatření v oblasti zlepšování dopravní infrastruktury a územního plánování. PRK PK vykazuje silnou vazbu vzhledem ke Státnímu programu ochrany přírody a krajiny především v návrhu následujících opatření:

B.6 Podpora budování a zkvalitňování páteřní dopravní infrastruktury

B.7 Zkvalitnění regionální a lokální dopravní infrastruktury

B.8 Rozvoj systému veřejné dopravy, rozvoj bezmotorové dopravy

C.1 Podpora multifunkčního zemědělství a péče o krajinu

C.2 Podpora efektivního nakládání s odpady

C.3 Rozvoj infrastruktury vodního hospodářství a zvýšení ochrany vodních zdrojů v území

C.4 Zkvalitňování stavu energetické infrastruktury a zvýšení její účinnosti a šetrnosti, podpora úspor energií

C.5 Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí

D.1 Využívání koncepčních nástrojů strategického a územního plánování při vytváření podmínek pro vyvážený rozvoj Pk

Národní strategie ochrany biologické rozmanitosti

Program rozvoje Pardubického kraje má silnou vazbu na tento dokument zejména se zaměřením na priority a opatření v oblasti péče o životní prostředí – prioritě C a v oblasti regionální politiky a územního plánování. Jeden z cílů Národní strategie ochrany biologické rozmanitosti doporučuje:

- Zahrnout ekosystémový přístup, tak jak je definován a chápán CBD, do koncepčních materiálů MŽP, MZe a dalších resortů včetně Strategie udržitelného rozvoje ČR, v různé míře se týkajících ochrany a péče o biologickou rozmanitost a udržitelného využívání jejích složek.

Biodiverzita v sektorových a složkových politikách - Regionální politika a územní plánování:

1. Podporovat zpracování strategických rozvojových dokumentů na všech úrovních.
2. Posílit nástroje na podporu udržitelného rozvoje venkovských oblastí, používat takové nástroje, které mají příznivý vliv na životní prostředí.
3. Podporovat šetrné formy cestovního ruchu.
4. Podporovat a chránit krajinný ráz území a jeho prvky, jakou jsou např. osamělé stromy, zelené pásy podél silnic a cest, mokřady a drobné vodní nádrže a toky.
5. Posílit nástroje podporující opětovné využití starých průmyslových zón (*brownfields*).
6. Chránit krajinné prvky přírodního charakteru v zastavěných územích.
7. Urychlit realizaci komplexních pozemkových úprav.
8. Realizovat chybějící skladebné části ÚSES.
9. Omezovat fragmentaci krajiny způsobenou migračními bariérami.
10. Zapojit do územního plánování nové způsoby hodnocení únosnosti a zranitelnosti krajiny a ochranu hodnot krajinného rázu.
11. V plném rozsahu realizovat závazky, vyplývající pro ČR z Evropské úmluvy o krajině.

Vztah Programu rozvoje Pardubického kraje k tomuto dokumentu je významný. Cíle se promítají do respektování zachování biodiverzity v obecné poloze, neboť aktivity v Programu rozvoje Pardubického kraje se týkají posílení funkce ÚSES, vodního hospodářství, dopravních staveb apod., které by na biodiverzitu mohly mít větší vliv. Jedná se o následující opatření:

C.1 Podpora multifunkčního zemědělství a péče o krajinu

C.3 Rozvoj infrastruktury vodního hospodářství a zvýšení ochrany vodních zdrojů v území

C.5 Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí

D.1 Využívání koncepčních nástrojů strategického a územního plánování při vytváření podmínek pro vyvážený rozvoj Pk

Charakteristika nejdůležitějších krajských oborových koncepcí ve vztahu k Programu rozvoje kraje a jeho SEA posouzení

Koncepce ochrany přírody a krajiny Pardubického kraje

Koncepce ochrany přírody a krajiny Pardubického kraje je základním strategickým dokumentem k podpoře ochrany přírodních hodnot na daném území v letech 2004-2014. Koncepční dokument předkládá cíle, jako jsou stanovení systému pravidel a opatření pro ochranu přírody a vytváření ekologicky stabilní krajiny, při zachování biologické rozmanitosti a trvale udržitelného rozvoje Pardubického kraje (mimo území

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

chráněných krajinných oblastí). Vychází ze Zadávací dokumentace KOP PK na základě Státního programu ochrany přírody a krajiny ČR, přijatého usnesením vlády ČR č. 415 z roku 1998.

Program rozvoje Pardubického kraje naplňuje obsah této koncepce především v prioritě C Zdravé životní prostředí kraje. Zásady Koncepce ochrany přírody Pardubického kraje jsou v rámci Programu rozvoje Pardubického kraje promítnuty především do priority C Zdravé životní prostředí v kraji. PRK PK vykazuje silnou vazbu vzhledem ke Koncepci především v návrhu následujících opatření:

C.1 Podpora multifunkčního zemědělství a péče o krajinu

C.2 Podpora efektivního nakládání s odpady

C.3 Rozvoj infrastruktury vodního hospodářství a zvýšení ochrany vodních zdrojů v území

C.5 Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí

D.1 Využívání koncepčních nástrojů strategického a územního plánování při vytváření podmínek pro vyvážený rozvoj Pk

Program snižování emisí a zlepšení kvality ovzduší Pardubického kraje

Základním cílem Programu je omezování emisí těch znečišťujících látek (či jejich prekurzorů), u kterých bylo zjištěno překračování imisních limitů a stabilizace emisí těch znečišťujících látek, u kterých k překračování imisních limitů nedochází.

Vedlejší cíle Programu:

- přispět k omezování emisí látek ohrožujících klimatický systém Země, zejména oxidu uhličitého a metanu;
- přispět k šetrnému nakládání s energiemi a přírodními zdroji;
- přispět k omezování vzniku odpadů.

Vzhledem k zaměření Programu jsou jeho specifické cíle v rámci PRK PK promítnuty především do opatření, která jsou přímo či nepřímo zaměřena na snížení emisí a zlepšení stavu ovzduší v kraji, jedná se o následující opatření, která vykazují vůči Programu snižování emisí a zlepšení kvality ovzduší Pardubického kraje silnou vazbu.

- B.2 Podpora vědy, výzkumu, vývoje a inovací
- B.6 Podpora budování a zkvalitňování páteřní dopravní infrastruktury
- B.7 Zkvalitnění regionální a lokální dopravní infrastruktury
- B.8 Rozvoj systému veřejné dopravy, rozvoj bezmotorové dopravy
- C.2 Podpora efektivního nakládání s odpady
- C.4 Zkvalitňování stavu energetické infrastruktury a zvýšení její účinnosti a šetrnosti, podpora úspor energií
- C.5 Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí

Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje

Cíle POH Pardubického kraje vycházejí z POH ČR a v důsledku této skutečnosti také jejich vazba na Program rozvoje Pardubického kraje je obdobná.

Ostatní koncepční dokumenty kraje (viz jejich seznam na počátku této kapitoly) jsou zaměřeny mnohem konkrétněji a mají tak vůči navrhovaným opatřením Programu rozvoje Pardubického kraje v oblasti životního prostředí vazbu méně silnou převážně nepřímou resp. zprostředkovanou.

V obecné úrovni lze konstatovat, že bude docházet především ke kumulaci pozitivních vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje s vlivy ostatních strategických dokumentů, ale může docházet i ke kumulaci potenciálních negativních vlivů. Ty se mohou projevit především v navazujících fázích strategického plánování kraje, protože přímo na základě Programu rozvoje kraje nebudou realizovány žádné projekty. Program rozvoje Pardubického kraje je pouze

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

zastřešujícím rámcem pro podrobnější oborové koncepce pořizované na území Pardubického kraje.

V konkrétní rovině, to znamená při realizaci konkrétních projektů, však potenciální negativní kumulaci vlivů na úrovni implementace záměrů mohou zabránit dva hlavní postupy:

1. Důsledná aplikace environmentálních kritérií pro výběr záměrů.
2. Důsledné využití procedur posuzování vlivů záměrů na životní prostředí (EIA) v těch případech, kdy je aplikace EIA relevantní.

Oba uvedené procesy budou samozřejmě aplikovány mimo jiné s cílem maximalizovat pozitivní a minimalizovat negativní vlivy podporovaných záměrů na životní prostředí.

2. INFORMACE O SOUČASNÉM STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ A JEHO PRAVDĚPODOBNÝ VÝVOJ BEZ PROVEDENÍ KONCEPCE¹

2.1. Obyvatelstvo

Rozloha kraje je 4 518 km². Kraj je složen ze 4 okresů, 15-ti obcí s rozšířenou působností a 26-ti obcí s pověřeným obecním úřadem. Pardubický kraj patří k nejméně lidnatým regionům České republiky (cca 5% obyvatelstva ČR). K 31.3.2011 měl Pardubický kraj 517 026 obyvatel. Stav obyvatelstva v letech 1991 až 2004 se snížil o 3 998 osob. Populační vývoj v letech 1991 až 1993 zaznamenal zvýšení počtu obyvatel, a to zejména díky převaze počtu narozených nad zemřelými a také díky migračnímu saldu. Následující období 1994 až 2004 je charakteristické trvalým úbytkem obyvatel, zejména vlivem nízké porodnosti. V této době Pardubický kraj ztrácí v průměru 511 osob ročně. Počet obyvatel stoupá od roku 2004 až dosud, největší přírůstek obyvatel byl v roce 2007, kdy činil 3649 obyvatel. Počet živě narozených trvale převyšuje počet zemřelých od roku 2006.

V Pardubickém kraji, jednom z menších krajů v ČR, žije zhruba 5% obyvatel ČR. Nejvíce v okrese Pardubice, kde žije i velká část obyvatel v produktivním věku ve srovnání s ostatními okresy kraje. Střední délka života je v Pardubickém kraji vyšší u žen, kromě věku 65 let ve všech sledovaných údobích věku. V porovnání s jinými kraji je Pardubický kraj řazen dlouhodobě mezi kraje, kde se ženy dožívají vyššího věku.

Dětská část populace v % přesahuje průměr ČR, pravděpodobně i zde úspěšně funguje současný baby-boom. Index stárí je proto nízký. Ale i tak významnou část populace tvoří osoby v postproduktivním věku. Relativně absenteje část produktivní populace. Počet obyvatel nad 65 let se bude nadále zvyšovat.

Kojenecká úmrtnost je velmi nízká a vykazuje v kraji za posledních 10 let sestupný trend. Nejnižší kojenecká úmrtnost je v okrese Svitavy. Ve věku do 1 roku zemřelo v Pardubickém kraji 15 dětí, z toho podíl obou pohlaví byl téměř rovnoměrný. Na 1000 živě narozených v příslušném období zemřely 3 kojenci.

Úmrtnostní poměry populace jsou v kraji dlouhodobě příznivé. Od konce 80. let došlo k významnému zvýšení naděje na dožití u mužů i žen. Střední délka života při narození v 15 letech i ve 45 letech, je téměř stejná, jako SDŽ ČR. Situace je stejná u mužů i žen, větší rozdíl je u SDŽ až ve věku 65 let. Svědčí o tom, že existují důvody, pro které starší populace v kraji více umírá. Ve věku pod 65 let se kromě Pardubicka zařadily všechny okresy kraje až pod průměrnou hodnotu republiky. Pardubický kraj má nepochybně vyšší standardizovanou úmrtnost, než ČR u mužů a nižší u žen. U žen ale dominují Svitavy vysoko nad ČR a krajem. U mužů je standardizovaná úmrtnost v Pardubicích proti ČR velmi nízká. Totéž platí u žen.

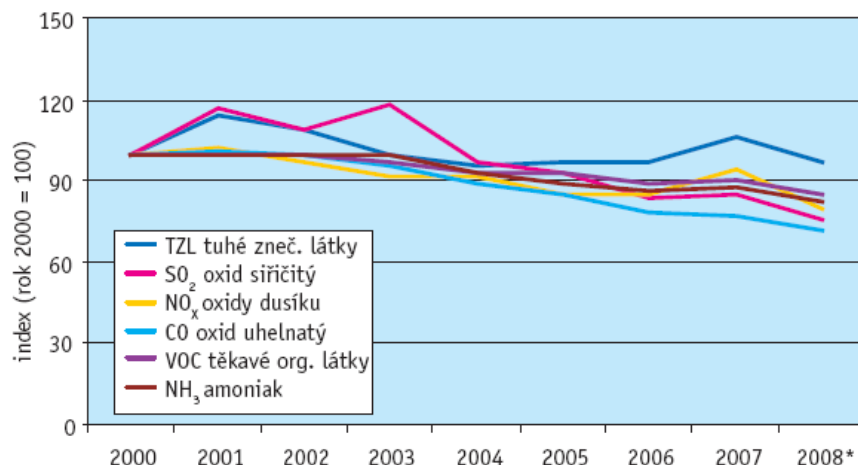
2.2. Ovzduší a klima

Emisní situace

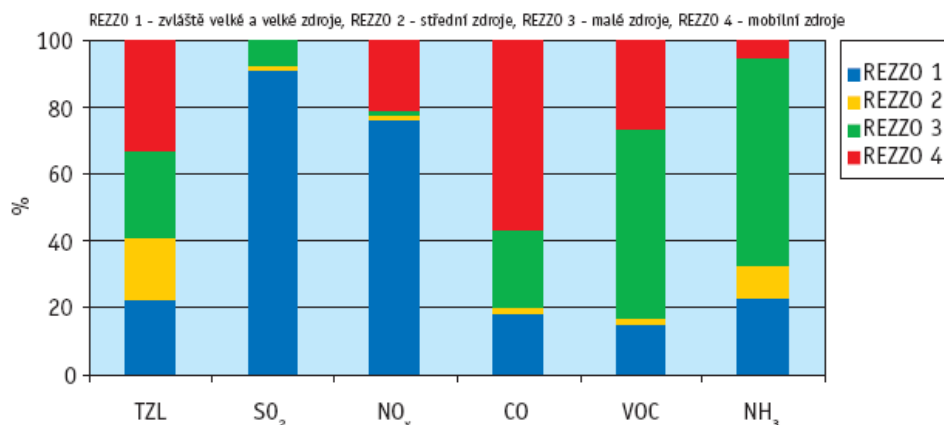
Kvalita ovzduší v regionu je ovlivňována velkými i malými zdroji znečištění. Nejvýznamnější zdroje emisí jsou výroba elektřiny a tepla, a to elektrárna IP Opatovice a elektrárna Chvaletice. Problémem zůstávají mobilní zdroje a vytápění domácností. Pokles meziročních emisí TZL, NO_x, SO₂ a VOC způsobilo snížení výroby tepla ve veřejné energetice vlivem příznivých klimatických podmínek v předchozích několika letech. Hodnoty krajských emisních stropů nebyly překročeny. Problémy kraje ve vztahu k emisím lze charakterizovat neexistencí obchvatů měst a obcí, stejně tak zvýšením počtu provozu mobilních zdrojů a spalováním nekvalitních paliv v lokálních topeništích.

¹ Data o stavu a vývoji životního prostředí v kraji jsou čerpána z aktuálních veřejně přístupných dat ČSÚ a CENIA. Zejména z dokumentu Stav životního prostředí v Pardubickém kraji 2008 (zdroj CENIA). Bohužel až do okamžiku vydání dokumentace nebyla k dispozici data novější.

Obr. 1: Vývoj emisí základních znečišťujících látek v Pardubickém kraji (Zdroj: ČHMÚ, ČIŽP, ORP, CDV, VÚZT, ČSÚ)

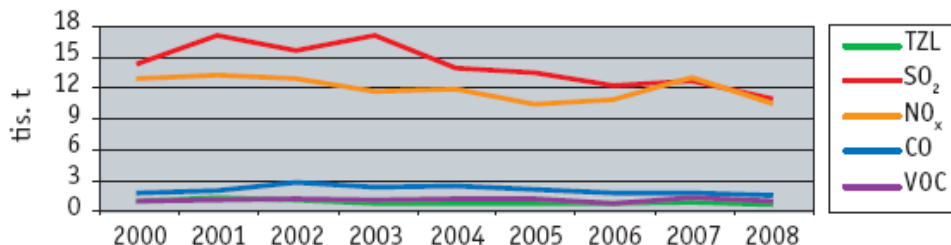

Obr. 2: Struktura zdrojů emisí v Pardubickém kraji (Zdroj: ČHMÚ, ČIŽP, ORP, CDV, VÚZT, ČSÚ)

Emise z průmyslu v období 2001 až 2008 poklesly o cca 17 %, emise ostatních sledovaných látek meziročně kolísají. Největší podíl průmyslových emisí je v okrese Pardubice vzhledem k umístění chemických výroby v oblasti Semtína a Rybitví a rafinerie PARAMO, a.s. v Pardubicích. V okrese Chrudim je to pak cementárna Holcim (Česko), a.s., člen koncernu v Prachovicích. Mezi největší znečišťovatele ovzduší v kraji dále patří elektrárny Chvaletice a Opatovice a Synthesia a.s.

Obr. 3: Vývoj emisí z velkých zdrojů znečišťování (REZZO 1) v Pardubickém kraji (zdroj ČHMÚ)

Velké zdroje znečišťování - REZZO 1 - technologické objekty obsahující stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu vyšším než 5 MW a zařízení zvláště závažných technologických procesů.

Kraj má ve srovnání s ostatními kraji průměrnou emisní zátěž z dopravy. Měrné hodnoty emisí jsou lehce pod průměrem ČR, na území Pardubického kraje se vyprodukuje okolo 5 % celkových národních emisí sledovaných znečišťujících látek z dopravy. Pokles po roce 2005 zaznamenávají emise NO_x a VOC, emise CO_2 a PM stagnují. Nízké emise z automobilové dopravy mohou být způsobeny zejména jistou nedostupností a neprostupností větší části kraje pro nákladní automobilovou dopravu, a tak jsou emise koncentrovány zejména v okolí Pardubic a pak podél tepny Holic, Vysoké Mýto, Litomyšl, Svitavy,

Moravská Třebová, která je pravděpodobně nejméně frekventovanější komunikací v kraji (kromě spojnice Pardubic s Hradcem Králové).

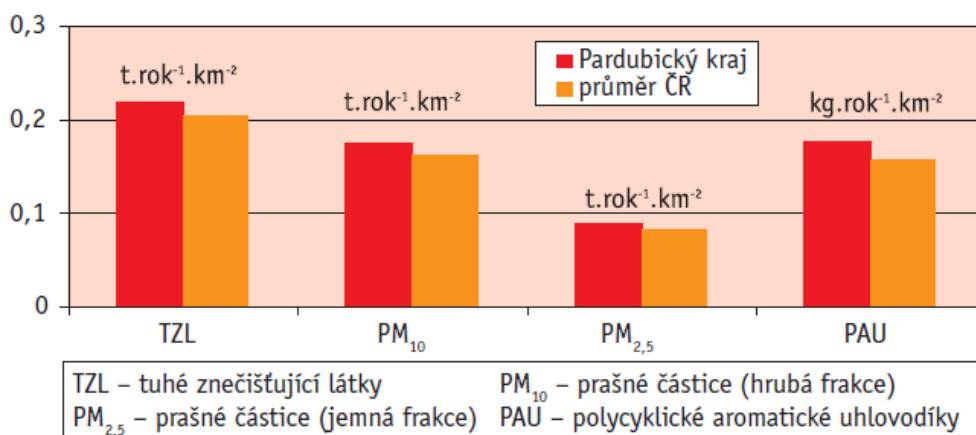
Tab. 1.: Vývoj měrných emisí CO₂, NO_x, VOC a PM z motorové dopravy v Pardubickém kraji a v ČR (Zdroj CDV)

Rok/Emise	Pardubický kraj				ČR			
	CO ₂	NO _x	VOC	PM	CO ₂	NO _x	VOC	PM
2005	1 616	9,6	4,4	0,646	1 776	10,05	4,57	0,637
2006	1 641	9,0	3,9	0,632	1 804	9,46	4,11	0,622
2007	1 718	8,7	3,7	0,639	1 891	9,08	3,90	0,633
2008	1 663	8,0	3,2	0,604	1 833	8,41	3,32	0,597

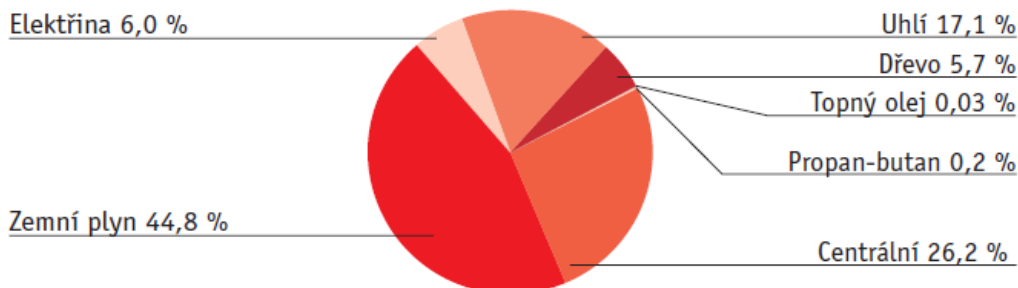
PM - prašné částice, VOC - těkavé organické látky

V Pardubickém kraji je mírně nadprůměrné množství měrných emisí z vytápění domácností. Tato situace je zřejmě způsobena významným podílem vytápění tuhými palivy, zejména uhlím. V Pardubickém kraji má ve vytápění domácností největší zastoupení zemní plyn, využívá jej více než 85 000 domácností a z hlediska ČR se jedná o nadprůměrný podíl (průměr ČR je 38,7 %). Další významné způsoby vytápění jsou centrální zásobování teplem, ale i ekologicky méně příznivý otop uhlím, jehož průměr v ČR je 13,5 %.

Obr. 4: Měrné emise z vytápění domácností v Pardubickém kraji (t/rok/km², kg/rok/km²), za rok 2008, zdroj ČHMÚ

Obr. 5: Struktura vytápění domácností v Pardubickém kraji (%), za rok 2008, zdroj ČHMÚ

Imisní situace

Z celorepublikového pohledu patří Pardubický kraj k imisně méně zatíženým územím primárními polutanty. Výhodná poloha i geomorfologické podmínky určující výborné předpoklady pro provětrávání na většině území kraje, vedou k tomu, že kraj přispívá spíše k dálkovému přenosu škodlivin do okolních krajů, než ke kontaminaci vlastního území. Ke zhoršeným imisním podmínkám dochází občasně v obdobích inverzního

zvrstvení atmosféry především na území okresu Pardubice, kde je největší koncentrace průmyslových a dopravních aktivit. Díky instalaci nových technologií se v posledních 20 letech podařilo výrazně zlepšit emisní situaci u velkých zdrojů znečištění (elektrárny Chvaletice a Opatovice) a tím i stav znečištění ovzduší. Kvalita ovzduší je v řešeném území nejvíce ovlivňována jednak provozem silniční dopravy na významných komunikacích, jednak emisemi ze spalovacích procesů (velké zdroje a lokální topeniště).

Na území Pardubického kraje je umístěno 12 měřicích stanic určených k monitoringu vybraných znečišťujících látek, přičemž ČHMÚ provozuje 6 stanic, Zdravotní ústav 4, městský úřad Pardubice a společnost ČEZ po jedné monitorovací stanici. Měřeny jsou tyto znečišťující látky: oxid siřičitý, oxidy dusíku, prachové částice o velikosti PM_{10} a $PM_{2,5}$, ozón, oxid uhelnatý, olovo, benzen, polycyklické aromatické uhlovodíky, kadmium, arsen, nikl a rtuť.

Krajským úřadem byl zpracován a posléze nařízením kraje vydán Program ke zlepšení kvality ovzduší Pardubického kraje, kde jako primární cíl je stanoveno snížení imisní zátěže suspendovanými částicemi velikostní frakce PM_{10} .

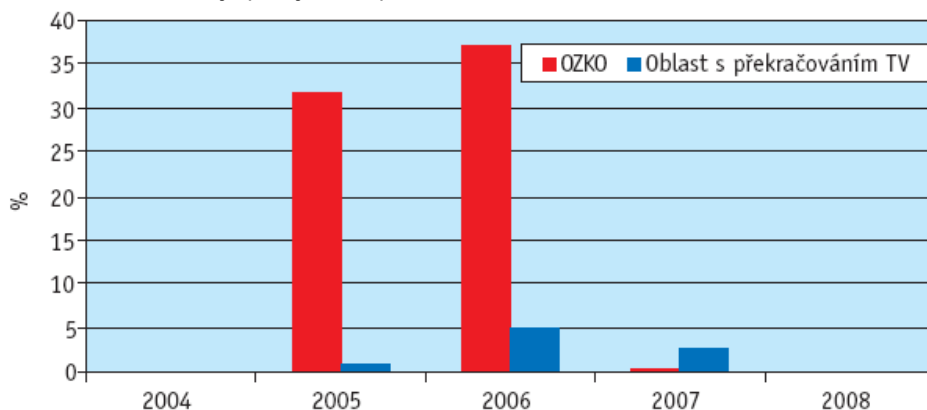
V roce 2010 (věstník MŽP, částka 4 z dubna roku 2010) nebyla na území zóny Pardubického kraje vymezená žádná oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO) ani území s překročeními mezemi tolerance - jedná se o data z roku 2008. Tato skutečnost řadí Pardubický kraj na první místo mezi všemi kraji ČR. Pardubický kraj je rovněž územím s velmi nízkou úrovní znečištění ovzduší přízemním ozónem.

Z hlediska limitů pro ochranu ekosystémů jsou do OZKO zařazeny CHKO Orlické hory, CHKO Žďárské vrchy a CHKO Železné hory díky překročení cílového imisního limitu pro troposférický ozón (AOT40).

Kvalita ovzduší

V roce 2008 nebylo na měřicích stanicích na území kraje zaznamenáno překročení imisního limitu sledovaných látek znečišťujících ovzduší. Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší nebyly na území kraje stanoveny. V roce 2008 nebylo zaznamenáno ani překročení cílových imisních limitů s výjimkou přízemního ozonu. Přízemní ozon byl překročen na jedné stanici (Svratouch) ze tří, na kterých je monitoring ozonu na území kraje realizován. Oblasti s překročeními cílovými imisními limity bez zahrnutí ozonu nebyly na území kraje stanoveny. V porovnání s předchozími lety došlo ke zlepšení situace týkající se kvality ovzduší zejména v důsledku příznivých rozptylových podmínek panujících v roce 2007 i 2008.

Obr. 6: Podíl oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší a oblastí s překračováním cílových imisních limitů na rozloze Pardubického kraje (zdroj: ČHMÚ)

V souladu se zákonem č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, byl zpracován Program snižování emisí a zlepšení kvality ovzduší Pardubického kraje. Doporučené hodnoty krajských emisních stropů pro kraj Pardubický, stejně jako pro kraje ostatní, vycházejí ze stanovených emisních stropů ČR a jsou uvedeny v Příloze č. 2 v Nařízení vlády č. 351/2002 Sb. Dále bylo v rámci Plánu snižování emisí provedeno krátké hodnocení možností dosažení emisních stropů nově navržených pro Pardubický kraj.

Tab. 2.: Plán snižování emisí pro Pardubický kraj (zdroj: Pardubický kraj)

Rok/znečišťující látka	Rok	SO ₂ kt/rok	NO _x kt/rok	VOC kt/rok	NH ₃ kt/rok
Emisní strop současně bývalý	2010	20	19,5	12,0	7,0
Emisní strop platný	2010	21,1	19,3	12,7	5,0
Aktuální emise	2001	21,45	23,5	12,7	4,8
Bilance Národního programu					
Bilance z dat ČHMÚ	2001	21,45	23,5	7,55	1,42
Bilance z dat ČHMÚ	2002	18,72	22,39	11,4	4,3

Klimatické údaje

Území Pardubického kraje spadá do několika klimatických oblastí. Severní část kraje spadá do teplé klimatické oblasti, jižní část leží v mírně teplé oblasti a směrem k jihovýchodní a severovýchodní hranici se stává chladnějším až po mírně chladnou oblast v okolí Horní Svratky a jižní části Orlických hor. Průměrná roční teplota kolísá mezi 5,5 až 6,5°C, průměrná teplota nejteplejšího měsíce roku (červenec) se pohybuje v mezích od 15 do 16°C a nejstudenějšího měsíce (leden) -4,5 až -3,5°C. Roční úhrn srážek se pohybuje v rozmezí 750 až 800 mm.

2.3. Hluk a další fyzikální a biologické charakteristiky

Zdroji hluku jsou zejména dopravní zařízení (dálnice, silnice, městské komunikace, železnice a letiště), méně pak technologická zařízení (těžba, průmysl). V pásmech bezprostředně přiléhajících ke zdrojům jsou hygienické limity překračovány, což je významné zejména v hustě obydlených oblastech, na většině dotčeného území je však hluková situace vyhovující.

Hlukové mapy (dostupné na <http://hlukovemapy.mzcr.cz>) a podklady zpracované Ředitelstvím silnic a dálnic ČR dokládají vysoké hladiny hluku v denní i noční době, kterým jsou vystaveni obyvatelé zástavby situované v blízkosti frekventovaných silničních komunikací v Pardubickém kraji. Podle výsledků měření provedených KHS ve spolupráci se Zdravotním ústavem nejsou u objektů situovaných u silnic I. třídy výjimkou ani hladiny hluku přesahující 72 dB i v noční době. Taková úroveň hlukové zátěže nejen vysoce překračuje i kompromisní hygienické limity pro hluk z dopravy, ale především představuje významné zdravotní riziko např. ve vztahu ke kardiovaskulárním onemocněním.

V území se vyskytuje řada významných, jednoduchých, drobných nebo nevýznamných zdrojů ionizujícího záření, převážně pro lékařské nebo technické aplikace. Úroveň záření se v celém dotčeném území pohybuje v úrovni přirozeného pozadí, nejsou překračovány limity ozáření obyvatel.

V území se vyskytuje řada vysokofrekvenčních (vysílače, radiolokátory) resp. nízkofrekvenčních (elektrická zařízení) zdrojů neionizujícího záření, bez konfliktů s hygienickými limity.

Další charakteristiky, které by bylo nutno zohlednit, nejsou specifikovány.

2.4. Povrchová a podzemní voda

Území Pardubického kraje je, ve srovnání s ostatními kraji ČR, bohaté na vodní zdroje a má propracovanou vodovodní soustavu propojenou s vodovodní soustavou Královéhradeckého kraje. Většina městských celků má vlastní dostatečné vodní zdroje, zejména v podhůří a na Českomoravské vrchovině. Pardubický kraj je vodohospodářsky mimořádně významnou oblastí s přebytky vodních zdrojů nadregionálního významu, a to jak podzemních vod, tak odběrů povrchových vod z vodních toků. Na území kraje převažují odběry povrchové vody a jejich úprava v západní části kraje (okres Pardubice a severní část okresu Chrudim). Východní a jižní části jsou bohaté na podzemní vody s velmi dobrou kvalitou vody. V okresech Svitavy a Ústí nad Orlicí jsou významným zdrojem vody hydrogeologické rajony Vysokomýtské, Kyšperské a Ústecké synklinály. Významné zásoby podzemních vod jsou vázány zejména na východočeské synklinály české křídové pánve (okres Ústí nad Orlicí a Svitavy) a na kvartérní sedimenty Labe.

Vodní toky a nádrže

Většina území Pardubického kraje náleží do povodí horního a středního Labe. Jen východní a jihovýchodní okraj je odvodňován do řek Morava a Dyje, která odvádí vodu do Dunaje. Vodohospodářsky významné vodní toky patří do správy podniků Povodí Labe s.p. a Povodí Moravy s.p.

Nejvýznamnějším tokem je Labe, které na území kraje vstupuje v nadmořské výšce 220 m n.m. u Opatovic nad Labem, kde tvoří část hranice mezi Pardubickým a Královéhradeckým krajem. Z řeky odbočuje řada náhonů, nejdelší a nejznámější je Opatovický kanál, dlouhý 30 km. Severovýchod území je odvodňován do Labe řekou Orlicí, na území kraje mají část svých toků oba její zdroje - Divoká Orlice a Tichá Orlice.

Divoká Orlice je pravostrannou zdrojnicí Orlice, pramení v Polsku a přitéká na naši státní hranici u Trčkova ve výšce 695 m n.m. Tichá Orlice pramení jihovýchodně od Králík v nadmořské výšce 780 m n.m. Nejvýznamnějším přítokem je Třebůvka, která do ní ústí zleva u Ústí nad Orlicí.

Řeka Loučná pramení západně od Svitav u obce Karle v nadmořské výšce 541 m n.m. Jejím nejvýznamnějším přítokem je Desná, která do ní ústí zleva pod Litomyšlí.

Dalším významným levostranným přítokem Labe je Chrudimka. Ta pramení ve výšce 700 m n.m., na jejím toku bylo zřízeno několik vodních nádrží. Nejvýznamnějším přítokem Chrudimky je zprava Novohradka.

Asi čtvrtina plochy regionu náleží k povodí Moravy. Morava pramení na jihozápadních svazích Králického Sněžníku (1380 m n.m.). Na území regionu pramení i další levostranné přítoky horní Moravy - Moravská Sázava, Třebůvka a Mírovka. Moravská Sázava pramení u Čenkovic (695 m n.m.), Třebůvka u Křenova (462 m n.m.). Ve Žďárských vrších se nachází pramenná oblast řeky Svratky, jejímž přítokem je Svitava, která pramení v Javorníku (465 m n.m.). Dalším významným přítokem Svratky je Bílý potok, který pramení na západní straně Poličského vrchu (650 m n.m.).

Tab. 3.: Největší toky v Pardubickém kraji (zdroj: ČHMÚ)

Název toku	Délka toku v (ČR) (km)	Délka toku v Pardubickém kraji (km)	Prům. průtok v Pardubickém kraji (m ³ /s)
Labe	370	53	56,4
Divoká Orlice	99,3	37	5,4
Tichá Orlice	107,5	89	7,0
Loučná	81	81	4,43
Chrudimka	104,4	104,4	6,02
Doubrava	89,5	18	2,87
Morava	-	18	0,98
Moravská Sázava	55	38	4,21
Třebůvka	48	32	2,07
Svratka	-	14	-
Svitava	98	68	2,3
Bílý potok	33,9	33,9	-

Tab. 4.: Vodní nádrže v Pardubickém kraji vybudované na největších vodních tocích (zdroj: ČHMÚ)

Název toku	Název nádrže	Poznámka
Divoká Orlice	Nekoř	-
Divoká Orlice	Pastviny	výstavba 1938
Chrudimka	Hamry	výstavba 1912
Chrudimka	Seč I	výstavba 1935
Chrudimka	Seč II	výstavba 1947
Chrudimka	Křižanovice I	výstavba 1954
Chrudimka	Křižanovice II	-
Doubrava	Vodní nádrž	u obce Pařížov

V Pardubickém kraji jsou nízkými průtoky ohroženy toky Loučná (úsek Čistá - Benátky) a Svitava (Rozhraní) v okrese Svitavy, Novohradka s přítoky Krounka, Anenský potok a Žejbro v okrese Chrudim. V období nižších srážek jsou průtoky pod hodnotami minimálních průtoků, případně toky v některých úsecích zcela vyschnou. Tato situace je způsobena vysokými odběry podzemních vod pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Předpokladem zlepšení současného stavu je zpracování studií o vlivu odběru podzemních vod na vody povrchové s návrhem řízeného odběru podzemních vod a následnou realizací.

Čistota toků a nádrží

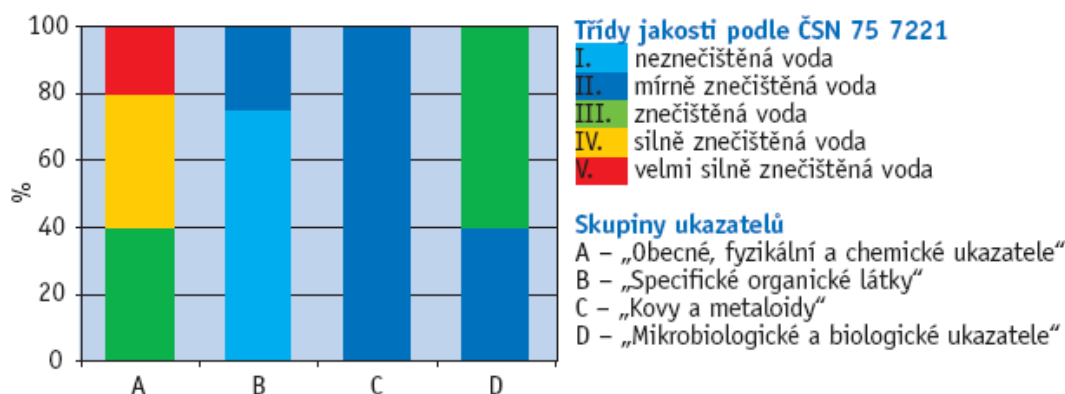
Čistota toků a její vývoj je dlouhodobě sledován v mnoha parametrech ve státní síti sledování kvality povrchových vod. V kraji bylo dle dat z roku 2008 sledováno pouze 5 profilů na řekách Labe, Chrudimka a Loučná.

Ve skupině A byly nejhůře hodnocenou látkou A0X, které byly klasifikovány na Labi ve Valech V. třídou a na obou profilech Chrudimky IV. třídou. Ostatní ukazatelé dosáhly nejhůře III. třídy, pro celkový fosfor a rozpuštěný kyslík na obou profilech Labe a CHSK_{Cr} a BSK₅ na obou profilech na Chrudimce. Na Loučném byly stanoveny koncentrace odpovídající III. třídě pro konduktivitu, RL 105°C a dusičnanový dusík.

Ve skupině B byla stanovena nejhůře II. třída pro chlorbenzen v profilu Labe-Valy.

Ve skupině D byly III. třídou hodnoceny enterokoky na profilech Labe-Valy a na obou profilech na Chrudimce. Termotolerantní koliformní bakterie dosáhly stejného zařazení na profilu Chrudimka-Nemošice. Pro ostatní profily hodnoty nepřesáhly limity I. a II. třídy.

Obr. 7: Podíl sledovaných profilů ve třídách jakosti vod ČSN podle skupiny ukazatelů A až D v Pardubickém kraji (zdroj: ČHMÚ)

Obecně je možno konstatovat, že u většiny malých toků, s nízkou vodnatostí, znečištění značně kolísá a pohybuje se od III. do V. třídy. Jedná se o znečištění anorganického i organického původu. Příčinou je stále nedostačující územní a provozní intenzita čištění odpadních vod u bodových zdrojů znečišťování, množství malých sídel, u kterých chybí ČOV, rozsáhlé plošné znečišťování povodí vodních toků zejména intenzivní zemědělskou výrobou a průsaky ze starých ekologických zátěží, aglomeracemi s průmyslem bez ochrany při haváriích (zejména ropnými produkty) či splachy vytěžených hlušín. Dokladem jsou místní ekologické katastrofy spojené s úhynem ryb. Situace v čištění odpadních vod se však v poslední době výrazně zlepšuje. Kvalita vody v nádržích a rybnících odpovídá kvalitě vody na tocích.

Podzemní voda

Z regionálně hydrogeologického pohledu spadá oblast Pardubického kraje do následujících hydrogeologických rájů:

Rájony svrchní vrstvy:

- 1110 Kvartér Orlice
- 1122 Kvartér Labe po Pardubice
- 1130 Kvartér Loučné a Chrudimky
- 1140 Kvartér Labe po Týnci
- 1160 Kvartér Urbanické brány

Rájony základní vrstvy:

- 4222 Podorlická křída v povodí Orlice
- 4231 Ústecká synklinála v povodí Orlice
- 4232 Ústecká synklinála v povodí Orlice
- 4261 Kyšperská synklinála v povodí Orlice
- 4262 Kyšperská synklinála - jižní část
- 4270 Vysokomýtská synklinála
- 4291 Králický prolom - severní část
- 4310 Chrudimská křída
- 4340 Čáslavská křída

- 4360 Labská křída
- 5211 Poorlický perm - severní část
- 5212 Poorlický perm - jižní část
- 6420 Krystalinikum Orlických hor
- 6432 Krystalinikum jižní části Východních Sudet
- 6531 Kutnohorské krystalinikum
- 6532 Krystalinikum Železných hor
- 6560 Krystalinikum v povodí Svatky

Hydrogeologický rajón je pokládán za základní územní jednotku pro bilancování podzemních vod. Určujícím hlediskem pro začlenění území do jednotlivých hydrogeologických rajónů jsou geologická a hydrogeologická charakteristika horninového prostředí a hydrologická, klimatická a morfologická charakteristika (režim podzemních a povrchových vod, vodní toky, morfologie terénu, srážky, atd.).

Režim podzemních vod mělkého oběhu na území Pardubického kraje je charakterizován jako průměrně vodný. Průměrné roční hladiny podzemních vod se v roce 2006 u hodnocených vrtů pohybovaly v rozmezí 88 až 115 % dlouhodobých průměrů 1971–2000.

Konkrétní údaje o hladině podzemní vody nejsou relevantní pro účely posouzení a nebyly zjišťovány.

Významné zásoby podzemních vod se nacházejí v Ústecké synklinále – protáhlé artéské pánvi táhnoucí se přes celé území kraje z Ústeckoorlicka na Svitavsko. Tyto zásoby jsou vysoce využívány – v Březové nad Svitavou je odebírána voda pro zásobování brněnského vodovodu, významné jsou i vodárenské odběry pro Svitavy, Českou Třebovou a Ústí nad Orlicí. Specifický odtok podzemní vody je zde vysoký (5-7 l/s.km²). Západně od této synklinály se nachází Vysokomýtská synklinála, která je, stejně jako předešlá, součástí Východočeské křídly. Je to široká artéská pánev rovněž s bohatými zásobami, které jsou využívány jen pro místní vodovody.

Další méně plošně rozsáhlé artéské pánve s menším vodohospodářským významem se rozkládají v pruhu pod krystalinikem Orlických hor (přes Žamberk a Lanškroun) a v okolí Králík. Všechno to jsou zároveň oblasti s převážně zvýšenými (3-5 l/s.km²) ve vyšších polohách až vysokými (5-7 l/s.km²) hodnotami průměrného specifického odtoku podzemní vody.

Vodní hospodářství

Celkový objem vyrobené pitné vody se meziročně snížil o 1,16 mil. m³ na hodnotu 31,11 mil. m³. Zároveň se zvýšil počet obyvatel zásobovaných pitnou vodou z vodovodu o 3 041. Spotřeba pitné vody na obyvatele v roce 2008 činila pouze 84,9 l na obyvatele za den. Ztráty pitné vody ve vodovodní síti jsou dlouhodobě relativně nízké (průměr ČR v roce 2008 činil 19,4 %).

V domech připojených na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod (ČOV) v roce 2008 žilo pouze 64,6 % z celkového počtu obyvatel kraje. Čištěno bylo 93,6 % odkanalizovaných odpadních vod.

2.5. Půda

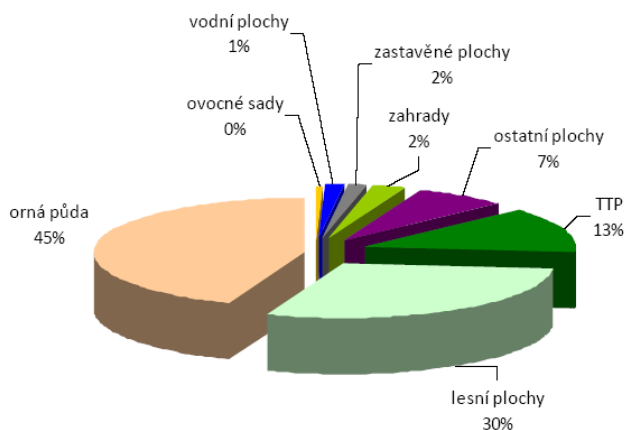
Půda je jednou ze základních přírodních složek ekosystému a patří k důležitým přírodním zdrojům. Jejím využíváním dochází k přeměně na antropogenní kulturní krajinu.

Svou rozlohou 4 519 km² je Pardubický kraj pátým nejmenším krajem ČR. Z celkové výměry kraje připadá 60,4 % na zemědělskou půdu, přitom orná půda tvoří 44,2 %. Pozemky určené k plnění funkcí lesa pokrývají 29,5 % rozlohy kraje.

Tab. 7: Základní údaje o půdě v Pardubickém kraji (ČSÚ, k 31. 12. 2009)

	ha	%
Celková výměra kraje	451 864	100
orná půda	198 929	44,0
ovocné sady	1 911	0,4
trvalé travní porosty	60 343	13,4
zahrady	11 247	2,5
zemědělská půda celkem	272 430	60,3
ostatní plochy	32 285	7,2
zastavěné plochy a nádvoří	7 256	1,6
PUPFL	133 569	29,6
vodní plochy	6 323	1,4

Obr. 8: Balance půdy v Pardubickém kraji (ČSÚ, 2009)

V Pardubickém kraji se zemědělská půda využívá k zemědělské výrobě již tisíc let. Celá oblast byla po staletí obhospodařována člověkem citlivě využívajícím dané přírodní podmínky. Tento soulad byl výrazně narušen plošnou intenzifikací výroby a řadou dalších necitlivých zásahů do krajiny.

V Pardubickém kraji jsou zastoupeny všechny 4 zemědělské výrobní typy (VT): kukuřičný, řepařský, bramborářský a horský zemědělský výrobní typ. Zařazení přímo odráží výrobní potenciál daného území a nepřímo jeho krajinářské, estetické a geomorfologické podmínky.

Největší podíl zemědělské půdy je v ORP Vysoké Mýto (70,5 %), Litomyšl (69,1 %) a Pardubice (67,1 %). Nejvyšší podíl zornění v Pardubickém kraji je v ORP Pardubice (85,4 %), Litomyšl (81,3 %) a Přelouč (80 %), naopak nejmenší podíl zornění je v ORP Králíky (44,4 %). Nejvyšší podíl trvalých travních porostů v kraji je v ORP Králíky (53,7 %), což je způsobeno především polohou (vyšší nadmořská výška a členitost terénu), nejnižší je na Přeloučsku (14,4 %).

Většina oblastí jednotlivých okresů je definována jako mírné svahy. Holicko, Chrudimsko, Litomyšlsko, Pardubicko, Přeloučsko a ORP Vysoké Mýto jsou označovány jako rovina.

Půda poblíž dálnic a rychlostních silnic je stále velmi atraktivní pro investory, často dochází i k záborům půd v I. třídě ochrany. Současně dochází ke zvyšování podílu pozemků zemědělsky neobhospodařovaných, u kterých se vlastníci snaží dosáhnout změny využití pozemků zemědělských na pozemky stavební.

Půdní fond je na řadě míst ohrožen vodní erozí, v poslední době zejména vlivem přívalových srážek dochází k poškození příznivých fyzikálních vlastností půdy. Vyrůstají plochy neobhospodařovaných pozemků. Ke kontaminaci zemědělských půd dochází lokálně v návaznosti na některé stávající podniky a skládky.

Ohroženost pozemků erozí je obecně ovlivněna půdními vlastnostmi (sklonitost, charakter půd) a dalšími vlivy (způsobem hospodaření, klimatem). Severovýchodní, východní a jižní část kraje s morfologicky

členitým terénem, který v minulých desetiletích nebyl překážkou pro zemědělskou a lesnickou velkovýrobu, je vystavena zvýšené erozi půdy a snížené retenci vody v krajině, která zhoršuje i vlivy extrémních hydrologických jevů způsobujících povodně. Účinná protipatření se dosud prosazovala nedostatečně (revitalizace krajiny, komplexní pozemkové úpravy, zatravnění, rozčlenění krajiny, zřizování vodních ploch a další).

Zemědělská půda na území Pardubického kraje není plošně kontaminována rizikovými látkami (Cd, Cr, Hg, Pb, polychlorované bifenylly – PCB, PAU). Hodnoty těchto škodlivin jsou nižší než stanovené limitní obsahy.

2.6. Horninové prostředí a přírodní zdroje

Geologie

Na sv., v hraničních horách (Orlické hory, Králický Sněžník) a jejich podhůří, převládají krystalické horniny starohorního a prvohorního stáří (svory, pararuly aj.).

Středem regionu od sz. k jv. se táhne široký pruh usazených hornin, z nichž nejrozsáhlejší jsou sedimenty české křídové pánve. Tyto sedimenty vznikly během několika mořských záplav střídaných i tropickým sladkovodním prostředím, díky čemuž mají tyto sedimenty velice pestré litografické složení. Přebíhají mocné vrstvy turonských hornin jako jsou jílovce, slínovce, opuky, jemnozrnné pískovce místy i lupky, písky až štěrky. Ojedinele jimi pronikají třetihorní neovulkanity (např. fonolit Kunětické hory).

Geologicky nejvíce komplikovanou stavbu má jižní úsek regionu, mnohde s velmi starými (starohorními) metamorfity – rulami, pararulami, fylity, krystalickými vápenci, s pestrými škálami rozmanitých sedimentů z různých období prvohor a také s rozsáhlým železnohorským plutonem, tvořeným hlubinnými karbonovými vyvřelinami typu granodioritů.

Pohyby zemské kůry vytvořily v regionu řadu antiklinál a synklinál. Nejzápadnější je vlašská antiklinála, která probíhá ve směru sz-jvv od Dolního Jelení (okres Pardubice) přes obec Vlaškov až do jižního okolí Vysokého Mýta (okres Ústí nad Orlicí). Geomorfologicky se projevuje jako Vlašský hřbet. Na jeho okrajích jsou kuesty (PR Střemošická stráž, PP Kusá hora). Východně od vlašské antiklinály probíhá od Vysokého Mýta až k obci Janov jv. od Litomyšle (okres Svitavy) široká sníženina vysokomýtské synklinály. Geomorfologicky se nazývá Litomyšlský úval.

Velmi výrazná a dlouhá (60 km) je potštejská antiklinála, která probíhá od Brandýsa nad Orlicí k Ústí nad Orlicí a dále k jihu, k prostoru východně od Poličky (okres Svitavy). V její ose byl v průlomovém údolí Divoké Orlice obnažen potštejský žulový masiv a v údolí Tiché Orlice u Ústí nad Orlicí krystalinikum s žulou a perm. Východní rameno asymetrické potštejské antiklinály je porušeno semanínským zlomem směru sz-jv. V georeliéfu se výrazně projevuje jako Kozlovský hřbet s četnými kuestami (čely obrácené většinou východním směrem – PR Psí kuchyně). Východně od semanínského zlomu vznikla orlicko-ústecká synklinála. V terénu se dnes jeví jako sníženina Ústecké brázdy, ve které se vyvinuly četné subsekventní vodní toky. Mezi dnešním Ústím nad Orlicí a Opatovem u Svitav se v ní uložily během mladších třetihor mořské sedimenty spodního badenu. Východně od orlicko-ústecké synklinály se vyklenula antiklinála litická. V její ose byl odnosem ze svrchnokřídových hornin obnažen litický žulový masiv a dále k JV poorlický perm. Délka této antiklinály je 60 km. V popisovaném regionu dnes vystupuje na severu jako Litický hřbet a na jihovýchodě jako Hřebečský hřbet, charakterizovaný řadou kuest s čelními svahy obrácenými k východu (PR Rohová).

Čtvrtohorní říční naplaveniny (štěrkopísky) nalézáme v terasových stupních podél údolí Tiché i Divoké Orlice, Labe, Chrudimky, Loučné a dalších toků. Z nich byly v obdobích aridního klimatu vyvátý jemnozrnné písky a spraše, tvořící místy přesypy.

Geomorfologie

Mnohotvárný georeliéf pardubického regionu je výsledkem dlouhodobého geologického vývoje od starohor do současnosti. Výškové rozpětí zde dosahuje jedné z největších hodnot v rámci České republiky, a to přibližně od 200 m n. m. na Labi na západní hranici Pardubického okresu po 1423,7 m n. m. na vrcholu Králického Sněžníku v severovýchodní části okresu Ústí nad Orlicí. Z hlediska regionálního geomorfologického členění provincie Česká vysočina náleží region do tří výrazně odlišných soustav (subprovincií): krkonoško-jesenická (sudetská) v severovýchodní až východní části, Česká tabule ve střední a západní části a česko-moravská v jižní části.

Krkonoško-jesenická soustava je výsledkem geomorfologických procesů alpínsko-himálajského vrásnění ve třetihorách a čtvrtohorách, kdy byly podél zlomů vyzdvíženy kry okrajových pohoří České vysočiny. Do regionu zasahují dvě podsoustavy Krkonoško-jesenické soustavy - Orlická s celky Orlické hory,

Podorlická pahorkatina, Kladská kotlina; a Jesenická s celky Králický Sněžník, Hanušovická a Zábřežská vrchovina.

Česká tabule má z větší části rovinatý, na okrajích zvlněný georeliéf, převážně na svrchnokřídových, ojediněle i neogenních sedimentech. Do regionu zasahuje čtyřmi geomorfologickými celky: Svitavskou pahorkatinou, Orlickou, Východolabskou a Středolabskou tabulí. Výraznými dominantami jsou v této části neovulkanické kupy, které vyvřely do jinak rovinatých plošin např. Kunětická hora, Košumberk.

Českomoravská vrchovina tvoří jihozápadní část regionu, patří do celku Železné hory tvořící asymetrickou kru s příkrým jihozápadním svahem při železnohorském zlomu a s mírným sklonem k severovýchodu. Nadmořské výšky nepřesahují 800 m. Velká část tohoto regionu patří do CHKO Žďárské vrchy a CHKO Železné hory.

Přírodní zdroje

Rozvoj oblasti (rozvoj bydlení, infrastruktura) s sebou nese potřebu čerpat nové nerostné zdroje. V rámci rozvoje Pardubického kraje bude využíváno stávajících ověřených zásob, přičemž koncepce surovinové politiky počítá s budoucím využitím ložisek stavebního kamene, štěrkopísků. Místní význam nepřesáhne využití ložisek kvalitních cihlářských surovin a slévarenských písků.

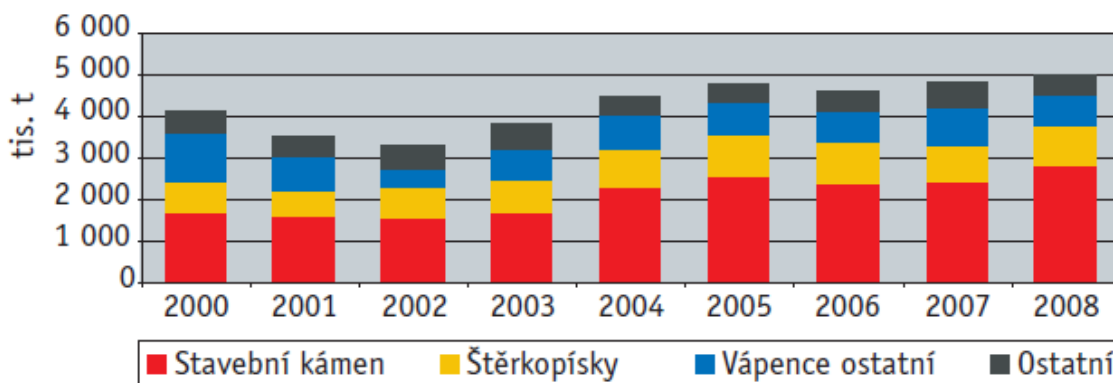
Hlavní faktory, omezující využívání ložisek nerostných surovin, jsou prvky ochrany přírody a krajiny (CHKO, MCHÚ, prvky ÚSES, NATURA 2000), ochrany povrchových a podzemních vod (CHOPAV, PHO vodních zdrojů), ochrana lesního a půdního fondu, na lokální úrovni i střety se stávající infrastrukturou. Řada ložiskových objektů byla vymezena před zavedením těchto prvků ochrany. V konkrétních případech (posuzování dalších prodloužení POPD) bude nutné pečlivě zvažovat váhu obecného zájmu ochrany přírody oproti možnosti hospodárného dotěžení ložiska. Vlivy na primární přírodní zdroje (tzv. neobnovitelné) lze omezit dostatečným využitím druhotných zdrojů surovin.

Nerostné suroviny

Území Pardubického kraje náleží z převážné části do oblasti České křídové pánve. Pouze okrajové partie zasahují do oblasti krystalinika Českého masivu. Území kraje je obecně na významnější ložiska nerostných surovin chudé. Jsou zde ve větším měřítku těženy štěrkopísky, lomový kámen a cihlářské hlíny. Ložiska rud byla vázána vesměs jen na okrajové horské a vrchovinné oblasti byla převážně v historické době vytěžena. Kraj býval významnou základnou těžby manganových rud a pyritu (Chvaletice a okolí), donedávna se dobývaly i žáruvzdorné jíly (Svitavsko), rudy uranu v Železných horách a krátce polymetaly s barytem v Křižanovicích. V současné době se na území kraje žádné rudy ani palivoenergetické suroviny netěží a žádné ekonomické zásoby ani zdroje palivoenergetických surovin zde evidovány nejsou. Ve Chvaleticích je funkční lom na těžbu žuly, jehož plocha by se měla ještě zdvojnásobit. Zdroje výskytu štěrkopísků jsou především labské terasy, surovinou pro cihlářskou výrobu jsou zejména spraše. Těžba kamene je orientována na vyvřelé horniny.

V Pardubickém kraji se těží především stavební kámen, štěrkopísky a vápence. Těžená ložiska stavebního kamene se nacházejí zejména v lokalitách Chvaletice, Mistrovice, Bystřec, Stašov. Ze štěrkopísků jsou nejdůležitější ložiska Čeperka 1 a Pamětník. Vápence se těží na ložisku Prachovice a slouží převážně k výrobě cementu. Nejdůležitějšími ložisky cihlářských surovin jsou Tuněchody a Holice.

Obr. 9: Vývoj těžby na území Pardubického kraje (Zdroj: ČGS-Geofond)

2.7. Fauna, flóra a ekosystémy

Z biogeografického hlediska náleží Pardubický kraj do Hercynské provincie. Hercynská provincie zahrnuje většinu ČR, kromě jižní Moravy. Biota této provincie je biotou západní a centrální části střední Evropy. Vegetace je ovlivněna především geologicky starým podložím Českého masivu, na němž se vyvinuly kyselé a živinami chudé půdy. Značná část území je kryta horninami české křídové tabule, charakteristické je zastoupení hadcových ostrůvků. Reliéf je většinou tektonicky rozlámaný, zarovnaný a různě vysoko vyzdvížený, rozřezaný skalnatými údolími řek. Dost častá ložiska humolitů se nachází na plochých temenech hor a v podmáčených sníženinách. Podnebí je přechodné, převážně pod oceánickým vlivem, časté jsou regionální zvláštnosti (srážkový stín, teplotní inverze v kotlinách).

Území Pardubického kraje je prostoupeno mozaikou ploch, z hlediska ochrany přírody velmi kvalitních. V území jsou zastoupeny všechny kategorie zvláště chráněných území přírody s výjimkou národního parku. Do řešeného území zasahují, nebo v území leží, 3 chráněné krajinné oblasti (CHKO Orlické hory, CHKO Žďárské vrchy a CHKO Železné hory), 3 ptačí oblasti (Bohdanečský rybník, Komárov a Králícký Sněžník), 3 národní přírodní rezervace (z toho je jedna na území CHKO), 2 národní přírodní památky, 38 přírodních rezervací (z toho 12 v CHKO) a 53 přírodních památek (z toho 19 v CHKO). K ochraně výjimečných krajinných hodnot je vyhlášeno 10 přírodních parků. Na území kraje se nachází 39 evropsky významných lokalit.

Flóra

Z hlediska výskytu chráněných rostlin v Pardubickém kraji roste celkem na území kraje 16 druhů, které jsou uvedeny v Červené knize. Mezi nimi např. nově nalezená pěchava slatinná (*Sesleria caerulea*) nebo vrba borůvkovitá (*Salix myrtilloides*). Na území kraje se také nachází polovina existujících lokalit vzácného černýše českého (*Melampyrum bohemicum*), na Králíckém Sněžníku oměj šalamounek (*Aconitum callibotryon*) a violka žlutá sudetská (*Viola lutea* subsp. *sudetica*). Na několika lokalitách Pardubicka se vyskytuje nedávno popsaná orchidej krušík polabský (*Epipactis albensis*). Z fyto geografického hlediska je významný unikátní výskyt ostřice pískomilné (*Carex pseudobrizoides*) na písčinyh přesypech východně od Pardubic.

Fauna

Z faunistického hlediska není území Pardubického kraje zvláště výjimečné, převážná část území spadá do českého úseku provincie listnatých lesů s faunou složenou ze zástupců běžných středo evropských druhů, v severní části území se nacházejí drobnější plochy podprovincie variských pohoří s ochuzenou horskou faunou vzhledem k nepřítomnosti alpského stupně.

V území jsou zastoupeny následující faunistické okresy (dle Buchar, J. 1983): 7. Polabí, 20. Českomoravská vrchovina, 21. Třebovská vrchovina, 33. Orlické hory, Broumovská vrchovina, Broumovská kotlina.

2.8. Ochrana přírody a krajiny

V Pardubickém kraji jsou zastoupeny všechny kategorie zvláště chráněných území přírody s výjimkou národního parku. Na území kraje se nachází mnoho krajinněsky hodnotných chráněných území a přírodních parků. Mezi nejvýznamnější patří velkoplošná chráněná území, která se nacházejí při

jihozápadní a severovýchodní hranici Pardubického kraje – chráněné krajinné oblasti Železné hory, Žďárské vrchy a Orlické hory.

Na území Pardubického kraje se k roku 2009 nachází celkem 97 maloplošných zvláště chráněných území. Dále je v tomto území vyhlášeno 308 památných stromů. Na území kraje bylo vyhlášeno 39 evropsky významných lokalit (EVL) a 3 ptačí oblasti soustavy NATURA 2000.

Tab. 6: Velkoplošná chráněná území v Pardubickém kraji (zdroj: AOPK)

Název	Statut	Rozloha (ha)	Rozloha v kraji (ha)
Železné hory	Chráněná krajinná oblast (CHKO)	28 400	19 194
Žďárské vrchy	CHKO	70 940	19 394
Orlické hory	CHKO	20 400	587

Tab. 7: Maloplošná zvláště chráněná území v Pardubickém kraji (zdroj: AOPK)

Název	Kategorie	Název	Kategorie	Název	Kategorie	Název	Kategorie
Anenské údolí	PR	Hynkovice	PR	Nemošická stráž	PP	Střítežská rokle	PP
Bahna	PP	Choltická obora	PR	Oheb	PR	Sutice	PR
Baroch	PR	Chrašická stráž	PP	Peliny	PR	Šejval	NPP
Bažantnice v Uhersku	PR	Kaštanka	PP	Pětinocha	PP	Třebovské stěny	PR
Bohdanečský rybník	NPR	Králický sněžník	NPR	Pivnice	PP	Tůň u Hrobic	PP
Boršov u Litětín	PP	Králova zahrada	PR	Pod skálou	PP	U Kaštánku	PP
Bošínská obora	PR	Krkanka	PR	Podskala	PP	U parku	PR
Boušovka	PP	Kusá hora	PP	Polánka	PP	U Tučkovy hájenky	PP
Buchtovka	PP	Labiště pod Opočínkem	PP	Polom	PR	U vinic	PP
Buky u Vysokého Chvojna	PR	Labské rameno Votoka	PP	Přesyp u Malolánského	PP	Údolí Žáhorského potoka	PP
Čenkovička	PP	Les na dolíku	PP	Přesypy u Rokytka	PR	Upolíny Kamenice	PP
Čtyři palice	PR	Letohradská bažantnice	PP	Psí kuchyně	PR	Utopenec	PP
Damašek	PR	Lichnice - Kaňkovy hory	NPR	Ptačí ostrovy	PP	V bukách	PP
Dlouholoučské stráně	PR	Louky v Jeníkově		Ratajské rybníky	PP	V dole	PR
Duny u Sváravy	PR	Maštale	PR	Rohová	PR	V Koutech	PP
Farář	PP	Mazurovy chalupy	PR	Rybenské Perníčky	PP	Vápenice	PR
Habrov	PR	Meandry Struhy	PP	Selský les	PP	Volákův kopec	PR
Hemže-Mýtkov	PR	Mělické labiště	PP	Semínský přesyp	NPP	Vršovská olšina	PP
Hluboký	PR	Mlýnský rybník a rybník Rohlík	PP	Skalka u Sovolusk	PP	Vstavačová louka	PP
Hradisko	PP	Na Hradech	PR	Sněžanky ve Vysokém lese	PP	Zadní rybník	PP
Hradní kopec Litice	PP	Na Obůrce	PP	Strádovka	PR	Zemská brána	PR
Hrobka	PP	Na skalách	PP	Strádovské Peklo	PR	Zlámanec	PP
Hrozná	PP	Návesník	PP	Stráž u Trusnova	PP	Zubří	PR
Hubský	PR	Nedošinský háj	PP	Střemošická stráž	PR	Žernov	PR

PP
NPP

přírodní park
národní přírodní památka

PR
NPR

přírodní rezervace
národní přírodní rezervace

Tab. 8: Seznam ptačích oblastí v Pardubickém kraji (zdroj: AOPK)

Kód	název	předmět ochrany	rozloha (ha)
CZ0531012	Bohdanečský rybník	chřástal kropenatý	306,75
CZ0531013	Komárov	moták pilich, kalous pustovka	2030,75
CZ0711016	Králický sněžník	chřástal polní	30179,74

Tab. 9: Seznam evropsky významných lokalit v Pardubickém kraji (zdroj: AOPK)

Kód	název	rozloha (ha)	kód	název	rozloha (ha)
CZ0534051	Anenské údolí	39,3975	CZ0530146	Králický Sněžník	1726,2944
CZ0533684	Běstvina - krypta	0,0325	CZ0533307	Kunětická hora	26,941
CZ0533295	Běstvina	19,0903	CZ0530500	Lichnice - Kaňkovy hory	451,2401
CZ0533308	Bohdanečský rybník a rybník Matka	251,3	CZ0535012	Nový rybník	4,1155
CZ0533685	Borová u Poličky	0,0378	CZ0521019	Orlice a Labe	2683,18
CZ0533686	Bouda u Těchonína	0,0399	CZ0533309	Pardubice	2,2371
CZ0533296	Boušovka	1,1297	CZ0533691	Pařížov	0,0398
CZ0533297	Buky u Vysokého Chvojna	29,5266	CZ0533693	Podolská a Páterova jeskyně	0,0398
CZ0534050	Černý Nadýmač	24,3739	CZ0535013	Ratajské rybníky	12,1793
CZ0523267	Divoká Orlice	20,2998	CZ0533312	Rybník Moře	2,2636
CZ0533300	Heřmanův Městec	62,5764	CZ0530149	Rychnovský vrch	353,3297
CZ0533310	Hluboký rybník	6,5229	CZ0533501	Slavická obora	7,4476
CZ0533302	Choltická obora	69,5926	CZ0532132	Střemošná stráň	46,0594
CZ0533304	Chrudimka - Nasavrky	10,8292	CZ0533314	Tichá Orlice	39,1703
CZ0533303	Chrudimka	230,0122	CZ0532131	U Banínského viaduktu	0,9452
CZ0533305	Chrudimka v Pardubicích	2,8163	CZ0533301	Údolí Chrudimky	6,3788
CZ0533687	Jeskyně Bětník	0,0398	CZ0533316	Uhersko	81,1644
CZ0533688	Jeskyně u Horního Újezda	0,0245	CZ0533694	Vranová Lhota	0,0316

ÚSES

Existující územní systém ekologické stability (ÚSES) v Pardubickém kraji obsahuje většinu funkčních nadregionálních a regionálních biocenter a koridorů a pouze menší část není dosud zcela funkční. Při realizaci záměrů dopravní a turistické infrastruktury, liniových staveb technické infrastruktury v oblasti elektroenergetiky, plynárenství a kanalizací, je nutné respektovat vymezené prvky ÚSES.

2.9. Krajina

Pro krajinu a přírodu Pardubického kraje je typická rozmanitost a kontrasty. Reliéf se zvedá z úrodné nížiny Polabí až k Orlickým horám a Králickému Sněžníku (1423 m n.m.). Nejnižším bodem je hladina Labe, která má 201 m n.m. Pardubický kraj se nachází ve východní části Čech. Část severovýchodní hranice kraje je zároveň i státní česko-polskou hranicí, odtud je kraj ohraničen jižní částí Orlických hor a nejzápadnějšími svahy Hrubého Jeseníku. Jih a jihovýchod je lemován vrchovinnými oblastmi Žďárských vrchů a Železných hor, střed a západ kraje je tvořen úrodnou Polabskou nížinou.

Vývoj krajiny

Nejstarší osídlení pardubického regionu spadá do období paleolitu. Je doloženo především ojedinělými, často špatně klasifikovatelnými nálezy štiřané industrie (tzv. pazourků).

Příchodem obyvatelstva po Trstenické stezce z Moravy začal na Pardubicku neolit (6 000-4 200 př. n.l.) a s ním podstatné změny ekosystémů. Vznikla první dlouhodobá sídliště, objevily se nové výrobní postupy a technologie a změny způsobu obživy – zemědělství. Několikanásobně se zvýšila úživnost krajiny. Přejít na zemědělství snížil na jedné straně spektrum rostlin a živočichů proti období specializace loveckých skupin, zároveň však importoval nové druhy živočichů a kulturních rostlin (obiloviny, textilní rostliny, luštěniny, ovce, kozy a skot). Horské oblasti a části vrchovin zůstávaly pro nepříznivé klimatické podmínky neobsazeny, vyjma drobných výpadů.

Na sklonku neolitu dochází ke značným sociálně ekonomickým změnám, způsobených patrně klimatem a nárůstem počtu obyvatel, jednak přirozeným rozrodem, jednak příchodem nositelů lengyelské kultury z oblasti Karpatské kotliny. Vyšší sociální organizace se projevila budováním kultovních a opevněných sídlišť (Topol, Chrudim, Žumberk).

Eneolit (4 200 - 2 000 př.n.l.) je charakteristický hospodářskými změnami, jež se promítají i do společenských struktur. Vynálezem oradla se zvýšil význam chovu dobytka. Přednost dostaly travnaté

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

půdy přirozených nebo kulturních stepí. Zároveň se pastevectvím zvýšilo i využití pahorkatin. Obsazeny zůstávají především nížinné partie Pardubicka a Chrudimské tabule. Horské a podhorské části krajiny si stále zachovávají původní charakter. Struktura osídlení má patrnou orientaci na velké vodní toky.

Osídlení starší doby bronzové (2 000 - 1 500 př.n.l.) je zde doloženo jen ostrůvkovitě, v zemědělsky nejvýhodnější oblasti mezi Pardubicemi, Chrudimí a Vysokým Mýtem. V mladší době bronzové (1 200 - 700 př.n.l.) do tohoto prostoru expanduje kultura lužická, původně pastevecká, tvořící starší horizont popelnicových polí.

Nicméně i v této době se východní Čechy zpožďují za progresivnější oblastí středočeskou, proto záhy podléhají keltskému vpádu na počátku latěnu (mladší doba železná, 500 př.n.l. - 0), což dokládají i nálezy z vypáleného hradiště v Topoli (okr. Chrudim). Keltové obsadili nejúrodnější partie regionu a mimo ně vybudovali v masivu Železných hor i několik osad.

První osady Germánů se na Pardubicku objevují na přelomu letopočtu, na terasách všech větších vodních toků. Mezi Pardubicemi a Přeloučí je doložena těžba drobných ložisek železných konkrécií a využívání v lokální železářské výrobě. Od druhého století aktivity Germánů slábnou; v průběhu šestého století jsou vystřídáni novou vlnou obyvatelstva – Slovy.

Doklady přítomnosti nejstarších Slovanů jsou dosud ojedinělé. Osídlení mělo spíše zemědělský charakter a jeho těžiště se posunovalo jižněji do oblasti Trstenické stezky. Především její vyústění do prostoru zemského hvozdu v okolí Litomyšle získávalo strategický význam. Rozvoj ekonomiky (mj. změna oradla a tím i tvaru polí), vnitrosociálních vztahů a formování státní správy si na přelomu 13. století vynutily změny v topologii krajiny. Mízi rozptýlené dvorcové osídlení a sídla se kumulují v rámci jednoho katastru kolem přirozených krystalizačních objektů, například panských sídel a kostelů. Mezi nimi probíhá další diferenciaci, až se vytváří stabilní sídlištní systém v rámci patrimoniální správy, jež s menšími korekcemi funguje až do dneška. Počíná se budovat stabilní síť komunikací s orientací na správní centra, struktura krajiny odpovídá zemědělskému hospodaření a vytváří typické plužiny kolem obcí. Zároveň vrcholí kolonizace území, která byla do té doby pro nízkou efektivitu domácí ekonomiky neosídlena (klimaticky méně příznivé části Ústecka a Svitavska), nebo byla, např. z politických příčin, nepřístupná (zemský hvozď mezi Čechami a Moravou).

Za touto první vlnou následuje v prostoru Železných hor druhá vlna tzv. „hornické kolonizace“. V průběhu 13. století vznikají první města, tvořící se svým satelitním zázemím nový krajinný prvek. Celý vývoj byl pozastaven v polovině 14. století, kdy morová epidemie dramaticky snížila počet obyvatel, což spolu se zhoršením klimatu prakticky ukončilo kolonizaci.

Ve druhé polovině 15. století a v 16. století se v rámci centralizované pozdně středověké ekonomiky formují vrchnostenské velkostatky. Zanikají proto některé obce, jenž jsou přeměněny na hospodářské dvory, často se specializovanou zemědělskou výrobou, nebo vsi, jejichž pozemky jsou zatopeny rybníky. Vznikají rozsáhlá, velkoryse koncipovaná vodní díla a jejich soustavy. V oblasti Železných hor se rozvíjí těžba surovin, vedle kovů i specializovaná těžba kamene na výrobu žernovů. V hraničních lesích se na sklonku tohoto období projevuje počátek nové vlny kolonizace – sklářská výroba.

Další demografický zlom představovala třicetiletá válka. Vzrostl podíl lesů v některých okrajových partiích regionu, poklesla hospodářská aktivita. Ale již na sklonku 17. a 18. století se obnovuje a postupně rozšiřuje sklářská výroba, přetrvává i těžba v Železných horách. Jako poslední zasáhla lesnaté části regionu výrazná vlna tzv. dřevařské kolonizace. Drastické odlesnění se projevilo i změnou skladby porostu. Především v oblasti Orlických hor a Poličska byly zakládány nové osady. Při tzv. raabizaci – přerozdělení půdy vrchnostenského velkostatku – byly zakládány (a v některých vsích i obnovovány) poddanské vsi. Na komorním panství Pardubice bylo využíváno především půdy vzniklé vysoušením rybníků.

V druhé polovině 19. století vstupuje do systému poslední z významných prvků současné společnosti – doprava. Ta se, vedle nedostatku výchozích surovin, podílí na úpadku celých tradičních odvětví (např. sklářství na Hlince a v Orlických horách). Vybudováním železniční trati Olomouc – Praha se region výraznou měrou stratifikoval hospodářsky. Přijetím nebo odmítnutím propojení se povzbudil nebo podvázal možný průmyslový růst města i jeho okolí (viz rozdíly v rozvoji Chrudimi a Pardubic nebo Svitav a Poličky).

Další podstatné změny lze sledovat zejména od poloviny 20. století. Na severovýchodní části Orlických hor se podepsal odsun německého obyvatelstva po 2. Světové válce, spojený se zánikem samot či osad, v lepším případě se změnou trvale osídlených chalup na rekreační objekty. Pokles intenzity zemědělského hospodaření byl provázen rozvojem krajinné zeleně, ať již ve formě porostů náletových dřevin (olšin, březin apod.) či záměrně vysazovaných jehličnatých monokultur.

Nástup kolektivizace zemědělství během padesátých let přinesl scelování pozemků a maximalizaci výměry lánů nejen v nížinných oblastech Pardubicka, ale mnohde i ve středních polohách regionu. Leckde

odsoudil k zániku členitou harmonickou krajinu a nahradil ji kulturní stepí (ve špatném slova smyslu). Devastaci prostředí dovršily často jen politicky motivované pozemkové úpravy v 70. a 80. letech, provázené velkoplošnými melioracemi, které proběhly bezmála na třetině zemědělských pozemků. Znamenaly odvodňování nejen podmáčených, ale mnohde i poměrně suchých stanovišť, likvidaci přirozených vodních toků a volně rostoucí zeleně. Řada rostlinných a živočišných druhů byla regionálně ohrožena či dokonce vyhnula. Ekologické ztráty působila i chemizace prostředí – nadměrné aplikace agrochemikálií (hnojiv, pesticidů) či odpady, včetně dálkového přenosu znečištění vody a ovzduší.

Rozvoj průmyslu, zejména těžby nerostných surovin a energetiky, otevřel hlavně v centrální části regionu těžko zacelitelné rány v podobě výrobních areálů, dobývacích prostorů, odkališť apod.

Ochrana krajiny

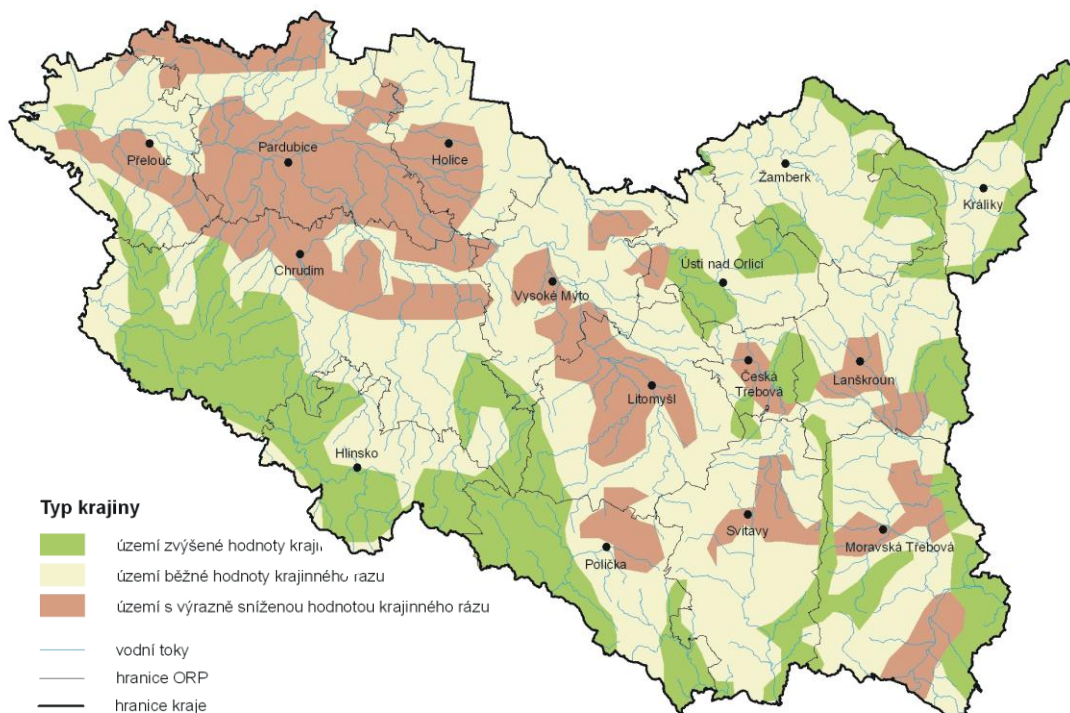
Pro účely obecné ochrany přírody a krajiny jsou zřizovány přírodní parky. Jsou vyhlašovány na územích hodnotných pro svůj krajinný ráz. Jejich posláním je zachování přírodní, kulturní a historické charakteristiky daného území a jeho ochrana před činnostmi snižující jeho přírodní a estetickou hodnotu, při současném vytváření podmínek pro únosné využití daného území zejména pro turistiku, rekreaci i únosnou urbanizaci v rozsahu nezbytném pro stabilizaci a rozvoj života v obcích (§12 zák.114/1992 Sb). Na území Pardubického kraje se nachází 10 přírodních parků o celkové rozloze 31,5 km².

Přírodní parky v Pardubickém kraji:

- Údolí Krounky a Novohradky
- Doubrava
- Heřmanův Městec
- Bohdalov – Hartinkov
- Údolí Křetínky
- Lanškrounské rybníky
- Jeřáb
- Suchý vrch – Buková hora
- Králícký Sněžník
- Orlice, cca 200 km délky - zasahuje do okresů Hradec Králové a Rychnov nad Kněžnou

Obecná ochrana přírody, tak jak je definována v zákoně č. 114/1992 Sb., se však nezabývá pouze ochranou krajiny na území přírodních parků, ale ochranou všech ekologicky relativně významnějších částí krajiny, jako jsou prvky územního systému ekologické stability nebo VKP, a rovněž ochranou krajinného rázu na celém území kraje. Za tímto účelem byla v Pardubickém kraji zpracována Studie potenciálního vlivu výškových staveb a VTE na krajinný ráz na území PK (2008), která je jedním z podkladů pro umísťování záměrů do území.

Obr. 10: Mapa zachovalosti krajinného rázu v Pardubickém kraji (zdroj: Pardubický kraj)

2.10. Hmotný majetek a kulturní památky

Pardubický kraj dlouhodobě pečuje o své kulturní bohatství, kterým je množství kulturních památek. Jedním z důležitých nástrojů podpory kulturního dědictví je poskytování finančních příspěvků vlastníkům na obnovu kulturních památek z rozpočtu krajů, nebo z grantových programů.

V Pardubickém kraji se nachází množství významných kulturních památek, hradů, zámků, církevních staveb, domů, drobné architektury, např. kapliček, božích muk a soch světců, pokrývajících v podstatě celé jeho území. Z těchto památek je zámek v Litomyšli zapsán na Listině světového kulturního dědictví UNESCO.

Tab. 10: Národních kulturních památek dle okresů (zdroj: Pardubický kraj)

	Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
Sakrální a církevní objekty	90	63	94	121
Městská architektura	76	170	366	120
Venkovská architektura	58	23	94	66
Technické památky	20	31	8	32
Drobné a sochařské památky	94	73	179	166
Šlechtická sídla a archeologie	55	26	24	26

Národní kulturní památky a památkově chráněná území

Národní kulturní památky:

Hřebčín Kladruby nad Labem
Pietní území Ležáky
Pietní území Zámeček v Pardubičkách
Zámek Litomyšl (UNESCO)
Zámek Slatiňany
Zřícenina hradu Kunětická Hora

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Městské památkové rezervace:

Litomyšl - MPR
Moravská Třebová - MPR
Pardubice – MPR

Vesnická památková rezervace:

Hlinsko – Betlém

Archeologická památková rezervace:

České Lhotice

Městské památkové zóny:

Brandýs nad Orlicí
Bystré
Česká Třebová
Dašice
Heřmanův Městec
Chrast u Chrudimi
Chrudim
Jablonné nad Orlicí
Jevíčko
Králíky
Lanškroun
Letohrad
Luže
Polička
Předhradí
Svitavy
Svobodné Hamry
Ústí nad Orlicí
Vysoké Mýto
Žamberk

Vesnické památkové zóny:

Svobodné Hamry
Telecí
Vysoká

Krajinná památková zóna:

Slatiňansko – Slavicko

Na území Pardubického kraje se nachází velké množství cenných stavebních památek.

2.11. Dopravní a jiná infrastruktura

Kraj má dobré dopravní spojení se sousedními kraji ve směru západ–východ a poněkud horší ve směru na sever a zejména na jih. Dálnice D11 prochází severozápadním okrajem kraje. Na území Pardubického kraje je v řešení výstavba rychlostní komunikace R35 spojující Hradec Králové a Mohelnici.

Krajem prochází hlavní železniční koridor mezi Prahou a Ostravou s dopravními uzly v Pardubicích a České Třebové, osobní i nákladní železniční doprava je pro dopravní systém kraje významná. V osobní dopravě přepravila v roce 2008 celkem 11,5 mil. osob, tj. 41 % přepravených osob veřejnou dopravou mimo MHD (zbytek zajišťují linkové autobusy), v nákladní dopravě 21,7 % přepraveného nákladu, což je po Ústeckém a Karlovarském kraji největší podíl železnice na celkové nákladní dopravě ČR.

Automobilizace v Pardubickém kraji je poněkud nižší než v sousedním Královéhradeckém kraji (416 vozidel na 1 000 obyv. oproti 437 vozidlům) a současně se pohybuje lehce pod celostátním průměrem. Hustota sítě dopravních komunikací v kraji je na úrovni národního průměru, kraj nemá žádné rychlostní silnice a na jeho území leží 8 km dálnice D11.

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Vybrané oblasti v okolí exponovaných dopravních staveb (dálnice D11, silnice I. třídy), kde dochází k překračování přípustných imisních limitů znečištění ovzduší (NO_x , PM_{10} příp. $\text{PM}_{2,5}$, benzo(a)pyren) nebo hluku, budou pozitivně ovlivněny realizací plánovaných záměrů dopravní infrastruktury (přeložky a obchvaty). Podobně klesne imisní a hlukové zatížení v dosud dopravně zatížených místech (např. Vysoké Mýto, Litomyšl, Svitavy), kde dosud chybí dopravní infrastruktura republikového významu (R35, R43). Naopak v bezprostředním okolí nového vedení těchto komunikací se předpokládá určitý nárůst emisí a hluku v důsledku částečného zvýšení tranzitní dopravy (na úkor dálnice D1). Posílení železničních koridorů a příměstská železniční doprava jsou vhodnou alternativou k automobilové dopravě. Nepochybně tím mohou příznivě ovlivnit imisní situaci zejména v lokalitách Hradecko - Pardubické aglomerace.

Do transevropské sítě vodních cest kategorie E patří i magistrála E20 Severní moře – Hamburk - Ústí nad Labem - Mělník - Pardubice, která je zahrnuta do dohody AGN. V současné době je projekt s cílem dokončení splavnění Labe do Pardubic v úseku Chvaletice - Přelouč s výstavbou nového plavebního stupně v Přelouči a přístavu v Pardubicích pozastaven, avšak jeho budoucí realizace zatím není vyloučena. Na tento projekt je vázána výstavba logistického centra v Pardubicích, kde budou kombinovány různé druhy dopravy. Z hlediska ochrany přírody v rámci Pardubického kraje je velkým problémem dlouhodobě plánovaná výstavba plavebního kanálu Dunaj – Odra – Labe. Každý zásah do říčního koryta Labe představuje i zásah do krajiny a ekosystémů ovlivňujícím jeho přírodní hodnotu a též vztahy v krajině, kdy se řeka stává nikoliv vodním živlem, ale komunikací.

2.12. Jiné charakteristiky životního prostředí

Nakládání s odpady

Závaznými a hlavními dokumenty na území kraje v oblasti odpadového hospodářství jsou Plán odpadového hospodářství České republiky (nařízení vlády č.197/2003 Sb., s účinností od 1. 7. 2003) a Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje (Vyhláška č.1/2004 ze dne 29. 4. 2004 s účinností od 1. 7. 2004).

Pardubický kraj je v produkci odpadů podprůměrným krajem, nadprůměrným původcem je pouze u odpadů z energetiky. Celková kapacita dostupných skládek je dostatečná, a to i vzhledem k převažujícímu nevhodnému způsobu odstraňování odpadů, přesto jsou nadále kapacity skládek v kraji rozšiřovány (např. skládka Nasavrky, záměr výstavby centra pro nakládání s materiály a dopady EKOLAII). Z hlediska technické vybavenosti území pro nakládání s odpady neexistují na území Pardubického kraje významné regionální kapacity s výjimkou skládek, spaloven NO a zařízení na zpracování odpadních plastů. Spalovací kapacity pro odpady z humánní a veterinární medicíny jsou v Pardubickém kraji dostatečné. Jako prioritní se jeví výstavba sběrných dvorů a zařízení na separaci a následné materiálové využití odpadů, zařízení na recyklaci stavební suti, kompostárny a jiná vhodná zařízení na zpracování biologicky rozložitelných odpadů. V minulém roce se bohužel nepodařilo prosadit záměr výstavby kapacitního zdroje pro spalování odpadů v prostoru Elektrárny Opatovice.

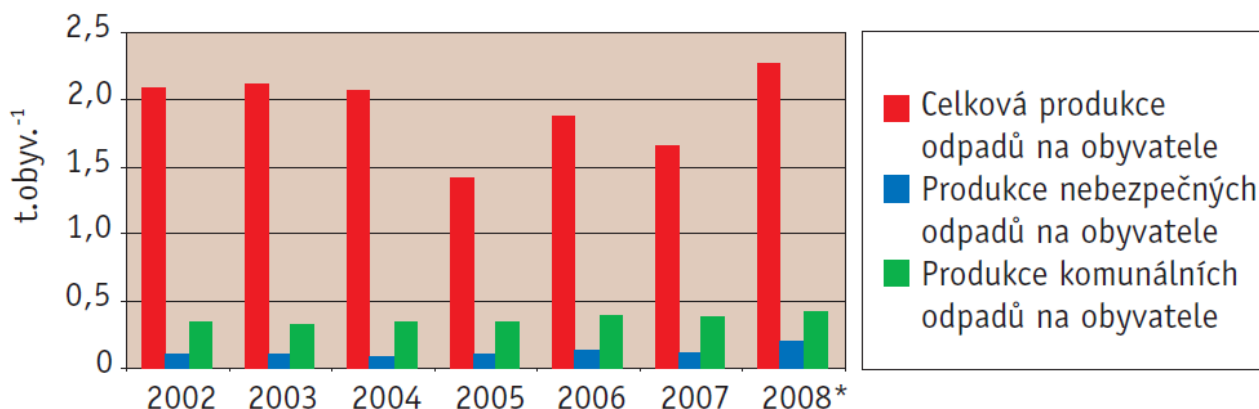
V Pardubickém kraji se nachází cca 10 velkých starých průmyslových zátěží a cca 20 starých skládek s vysokou mírou rizikovosti. Staré zátěže představují velké nebezpečí pro všechny složky životního prostředí. Tyto zátěže bude s největší pravděpodobností potřeba vytěžit a převést na řízené skládky nebo jinak zneškodnit, protože rizika jejich nebezpečnosti spočívají především v jejich nevhodném umístění na propustném podloží v blízkosti vodotečí apod.

Vysoká koncentrace chemického průmyslu v Pardubickém kraji určuje i skladbu produkovaného odpadu, stejně jako celkovou produkci. Z hlediska celostátního se v produkci odpadů řadil Pardubický kraj v roce 2008 na 9. místo v ČR.

Produkce podnikového odpadu v přepočtu na tis. Kč HDP byla v roce 2008 v Pardubickém kraji nejnižší. Ve zpracovatelském průmyslu vznikla polovina podnikového odpadu, ve stavebnictví třetina.

Produkce komunálního odpadu na obyvatele je výrazně podprůměrná a kraj dosahuje příznivých hodnot ukazatelů v oblasti třídění odpadů (po Královéhradeckém a Libereckém kraji). Nepříznivá situace je u nakládání s odpady celkem, kde podíl odstraněných odpadů více než dvojnásobně převyšuje republikový průměr a je mezi kraji druhý nejvyšší. Zároveň je zde nízký podíl využitých odpadů, což platí zejména pro recyklaci a regeneraci.

Obr. 11: Produkce odpadů na obyvatele v Pardubickém kraji (t/obyv) v letech 2002-2008, Zdroj: CENIA

Obr. 12: Struktura materiálově využitelných složek komunálního odpadu v Pardubickém kraji v roce 2008 (%), Zdroj: CENIA

Struktura materiálově využitelných složek komunálních odpadů v Pardubickém kraji* [%], 2008, Zdroj: CENIA

Kovy a kovové obaly 13 %

Plasty a plastové obaly 10 %

Elektrozařízení 0,1 %

Baterie a akumulátory 0,02 %

Textil 1 %

Biologicky rozložitelný odpad 11 %

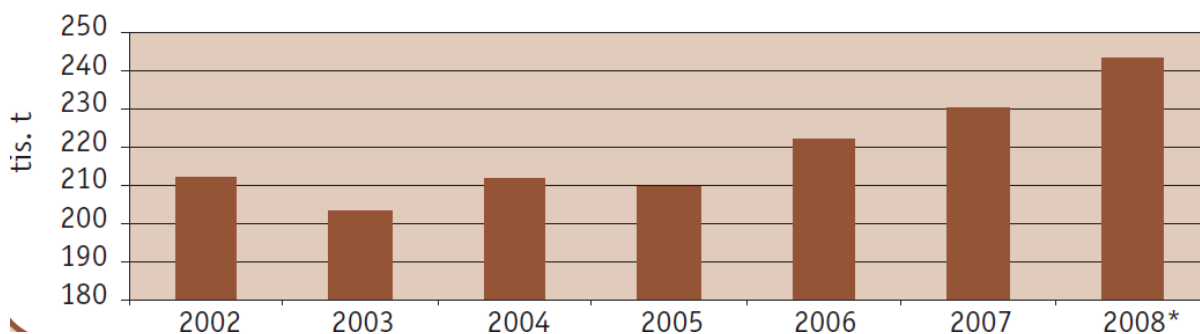
Sklo a skleněné obaly 9 %

Papír a lepenka, papírové a lepenkové obaly 56 %

	kat. číslo
Papír a lepenka	20 01 01
a papírové a lepenkové obaly	15 01 01
Sklo	20 01 02
a skleněné obaly	15 01 07
Textil	20 01 10
	20 01 11
a textilní obaly	15 01 09
Plasty	20 01 39
a plastové obaly	15 01 02
Kovy	20 01 40
a kovové obaly	15 01 04
Biologicky rozložitelný odpad	20 02 01
	20 01 08
Baterie a akumulátory	20 01 33
	20 01 34
Elektrozařízení	20 01 35
	20 01 36

Největší podíl materiálově využitelných složek z komunálních odpadů tvoří papír a lepenka, kovy, biologicky rozložitelný odpad, plasty a sklo. Naopak nejmenší podíl na materiálově využitelných složkách tvoří elektrozařízení, textil, baterie a akumulátory, což odpovídá celorepublikovému trendu.

Obr. 13: Množství odpadu ukládaného na skládky v Pardubickém kraji v letech 2002- 2008 (%), Zdroj: CENIA

* údaje pro rok 2008 jsou předběžné

Zařízení pro nakládání s odpady nadmístního významu v Pardubickém kraji

- skládka nebezpečného odpadu Synthesia, a.s., Pardubice – Semtín;

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

- skládky tuhých komunálních odpadů:
 - Centrum pro komplexní nakládání s odpady Zdechovice, provozovatel BWM, a.s. Hradec Králové;
 - Nasavrky, provozovatel AVE CZ Nasavrky, a.s.;
 - Hlinsko – Srní, provozovatel Technické služby Hlinsko, s.r.o.;
 - Třemošnice – Kubíkovy duby, provozovatel TS Třemošnice;
 - České Libchavy, provozovatel EKOLA České Libchavy, s.r.o.;
 - Třebovice v Čechách, provozovatel Eko Bi, s.r.o. Česká Třebová;
 - Lanškroun – Dolní Třešňovec, provozovatel TS Lanškroun;
 - Choceň – Dvořisko, provozovatel TS Choceň;
 - Březinka, provozovatel P-D Refractories, a.s.;
 - Bystré, provozovatel TS města Bystré s.r.o.;
- spalovna odpadů v areálu Krajské nemocnice Pardubice;
- spalovna odpadů v Hamzově odborné léčebně pro děti a dospělé, Luže – Košumberk;
- spalovna odpadů EXPLOSION a. s. Pardubice – Semtín;
- dekontaminační plochy VÚ 5333 Kostelec u Heřmanova Městce, Vodní zdroje EKOMONITOR, spol. s.r.o. Chrudim – lokalita Předhradí, Orlická hydrogeologická společnost, spol. s r. o. Ústí nad Orlicí – lokalita Semanín;
- zařízení k využívání odpadů: TRANSFORM, a.s. Lázně Bohdaneč (recyklační linka na zpracování odpadních plastů);
- GALMET, spol. s.r.o. Chvaletice (extrakce drahých kovů);
- MODELPLAST, s.r.o. Stéblová (recyklace plastů);
- EGO, spol. s.r.o. Chrudim (regenerace stříbra z vývojek a ustalovačů);
- ECOREC, s.r.o. Prachovice–Skoranov – příprava tuhé topné směsi z odpadů a její následné spalování v Cementárně firmy HOLCIM, a. s. závod Prachovice;
- MKF TONY, s.r.o. Proseč u Skutče;
- chráněné dílny společnosti SKP – CEDR v Pardubicích (zpracování televizorů, monitorů, kabeláže apod.);
- PLAST servis CZ s.r.o. Choceň, EKOPLASTIS, s.r.o. Chrast u Chrudimě (využívání plastových odpadů).

Mezi nejvýznamnější problémy v oblasti odpadového hospodářství patří nerespektování principu využití odpadů a převažující ukládání odpadů na skládky. Tato skutečnost je dána i tím, že v regionu vznikají nová zařízení, kde jsou odpady zpracovávány, nepodařilo se však prosadit postavení kapacitní spalovny. Při preferování využití odpadů před jejich odstraněním hrají velkou roli ekonomické podmínky.

Pardubický kraj má zpracován a schválen „Plán odpadového hospodářství“, který obsahuje vyhodnocení stavu odpadového hospodářství, včetně bilance vztahů mezi produkcí odpadů a nakládání s odpady, stanovení cílů a postupů pro předcházení vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností a dále pro jejich využívání a odstraňování. Jeho cílem je navrhnout takový integrovaný systém nakládání s odpady, který zefektivní současný systém a upřednostní materiálové a energetické využívání odpadů před jejich odstraněním.

Na tento plán dále navazují Plány odpadového hospodářství původců odpadů, které musí být zpracovány v souladu s předmětnou vyhláškou a samozřejmě v souladu s legislativou. V Pardubickém kraji byla zaznamenána tendence výstavby sběrných dvorů i v obcích s malým počtem obyvatel, což souvisí s potřebou koordinovat odpadové hospodářství v malých regionech.

2.13. Pravděpodobný vývoj životního prostředí v dotčeném území bez provedení koncepce

Stávající trendy životního prostředí v dotčeném území, jež budou bez provedení koncepce a koncepcí z ní vycházejících nadále prohlubovány:

- nadále se bude snižovat retenční schopnost krajiny,

- bude přetrvávat nízká biodiverzita zemědělských ekosystémů,
- rovněž bude přetrvávat snížená biodiverzita monokulturních lesů,
- bude i nadále docházet k marginalizaci rozsáhlých ploch v krajině,
- dojde k nárůstu znečištění ovzduší, a to především v místech soustředění obyvatel, služeb a blízkosti zatížených komunikací,
- porostou emise z malých stacionárních zdrojů (domácích topenišť, především z horších paliv) a z mobilních zdrojů znečišťování ovzduší,
- nebude řešena a nadále bude prohlubována problematika znečištění povrchových vod,
- území bude ohrožováno povodňovými stavy,
- nadále bude přetrvávat neuspokojivá situace sekundárního čištění odpadních vod, odvádění odpadních vod a nevyhovujícího systému odkanalizování (zejména v obcích pod 2000 ekvivalentních obyvatel),
- dojde k celkovému snižování rozlohy orné půdy i zemědělské půdy,
- bude pokračovat eroze zemědělské půdy,
- nebude řešena přítomnost řady starých ekologických zátěží, i s extrémní rizikovostí,
- i nadále bude pokračovat neuspokojivá situace v oblasti nakládání s odpady a jejich odstraňování,
- brownfields budou ponechány v neuspokojivém stavu,
- nebude dokončen páteří komunikací systém a dojde ke kolapsu nadřazené dopravní infrastruktury kraje,
- nebude řešen špatný technický stav některých komunikací II. a III. třídy, resp. místních komunikací, některé regiony budou odříznuty,
- nebude řešen špatný stav cyklistické infrastruktury a neexistence koncepčního, uceleného a použitelného systému cyklistických tras a stezek,
- nadále budou na řadě míst překračovány hlukové limity, a to především z dopravy.

3. CHARAKTERISTIKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V OBLASTECH, KTERÉ BY MOHLY BÝT PROVEDENÍM KONCEPCE VÝZNAMNĚ ZASAŽENY

PRK je zpracován pro celé území Pardubického kraje. Teoreticky je možné, že k ovlivnění na úrovni konkrétních projektů může dojít kdekoliv na celém území regionu. Popis charakteristik životního prostředí Pardubického kraje dle jeho jednotlivých složek je uveden v předchozí kapitole.

Vzhledem k charakteru Programu rozvoje Pardubického kraje nemají navržená opatření resp. z nich vyplývající aktivity zcela jednoznačný územní průmět. Do jisté míry lze identifikovat územní průmět aktivit pouze v rámci tzv. tvrdých investic v oblasti dopravní infrastruktury či infrastruktury cestovního ruchu, avšak Program rozvoje deklaruje pouze zájem kraje na realizaci navrhovaných aktivit, nepredisponuje výběr variant ani konkrétního technického řešení projektů s jednoznačnou lokalizací na úrovni záměru. To je úkolem řízení na podrobnější úrovni, ať už v procesu pořizování územních plánů resp. zásad územního rozvoje nebo projektové přípravy konkrétních investičních akcí. Konkrétní vlivy jednotlivých projektů na životní prostředí budou nadále posuzovány v rámci řízení podle zvláštních předpisů (především územní řízení či pořizování územně plánovací dokumentace) tak, jak to ukládá zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

K významnému potenciálnímu ovlivnění životního prostředí by teoreticky mohlo dojít v oblastech, které jsou chráněny nejčastěji z důvodu zvláště zachovalého stavu ŽP. Jedná se především o území CHKO Železné hory, CHKO Žďárské vrchy, CHKO Orlické hory a maloplošná zvláště chráněná území a dále v území se zvláštním významem pro životní prostředí, jako jsou CHOPAV nebo OZKO.

Charakteristiky ŽP v oblastech zvláštního významu a jejich možné ovlivnění provedením koncepce

CHKO Železné hory, Geopark Železné hory

Chráněná krajinná oblast Železné hory byla ustanovena vyhláškou Ministerstva životního prostředí ČR č.156/1991 Sb. ze dne 27. března 1991 (účinnost od 1. května 1991) na rozloze 284 km² v severní části Českomoravské vrchoviny zhruba mezi městy Slatiňany na severu, Chotěboř na jihu, Třemošnice na západě a Trhová Kamenice a Nasavrky na východě). Nadmořská výška kolísá od 268 metrů nad mořem u Slatiňan a nejvyšším bodem Vestcem, který měří 668 metrů. Správa CHKO sídlí v Nasavrkách (Náměstí 317, 538 25). CHKO má na svém území 24 maloplošných zvláště chráněných území přírody – 1 Národní přírodní rezervace (NPR), 12 přírodních rezervací (PR), 11 přírodních památek, 14 památných stromů a 6 naučných stezek.

CHKO zaujímá centrální část Železných hor. Nejvyššími vrcholy jsou Vestec s 668 metry nad mořem a Spálava s 663 metry. Nejnižší místa jsou u Podhořan a Slatiňan se shodnou nadmořskou výškou 268 metrů.

Posláním oblasti je uchování krás přírody a krajiny Železných hor a v dalším rozvoji podpora šetrného využití území, včetně výstavby, která zohledňuje venkovské typy, tvary a proporce. Nejcennější části Železných hor jsou chráněny ve 24 maloplošných zvláště chráněných územích.

Železné hory jsou výběžkem Českomoravské vrchoviny pozvolna spadající do roviny Polabí na severu a na jihu se prudce klonící do luhu řeky Doubravy. K nejnápadnějším znakům oblasti patří zlomový hřeben, hluboká údolí, říční nivy, lesní celky, louky a pole. To vše ve spojení se sídly dotváří typický krajinný ráz oblasti. Spolu s dlouhou historií, která v sobě nese stopy od doby Keltů až po architekturu dneška, vznikl jedinečný a neopakovatelný přírodní prostor.

Nápadným útvarem je hlavní hřeben, který se táhne od Ždírcu nad Doubravou do Podhořan a dále k Týnci nad Labem. V tomto hřebenu jsou vedle četných vrcholů (včetně Vestce a Spálavy) i velmi osobité rokliny. Největšími a nejkrásnějšími jsou Lovětínská a Hedvíkovská rokliny, které prorážejí hlavní hřeben u Třemošnice a Závratce. Na severní straně CHKO vystupuje nápadně Bučina, kopec mezi Kraskovem a Prachovicemi, s nadmořskou výškou 606 metrů. V severní části CHKO se nachází jediná velká rokline vytvořená řekou Chrudimkou. Tento kaňon je chráněn v rámci přírodních rezervací Krkanka a Strádovské peklo.

Jižně od hlavního hřebene se nachází rovinatější část s nižší nadmořskou výškou zvaná Dlouhá mez. Mezi Bílkem a Chotěboří tvoří řeka Doubrava malebné kaňonovité údolí. Mezi Ždírcem nad Doubravou a Studencem leží táhlý hřbet Cerhovy.

Oblast se na rozloze 284 km² může pochlubit nejsložitější geologickou skladbou v rámci Evropy. Na západní straně leží horniny předprvohorního stáří. Celá centrální část patří různě starým metamorfovaným horninám. Typické jsou zde ruly a žuly, ojediněle se vyskytnou gabra a hadce. U Vápenice a Javorky se uchovaly čočky vápence. U Kraskova se nacházejí usazeniny permokarbonského stáří. Druhoohory jsou zastoupeny usazenými horninami v podobě pískovců a slínovců. Kvartérní pokryv tvoří místy eolické sprašové sedimenty.

Pestré podloží a různost povrchů, spolu s mnoha dalšími vlivy, podpořily vznik rozdílných společenstev rostlin. V lesích se setkáme s bučinami, bukojedlinami, olšinami a jasaninami. Na skalních výchozech se nacházejí bory. V nejnižších polohách rostou dubiny a dubohabřiny. Tyto původní lesní typy jsou dnes na mnoha místech nahrazeny kulturními smrčninami. Na území CHKO je registrováno přes 1 200 druhů vyšších rostlin.

Na území CHKO žije přes 75 druhů měkkýšů, významní jsou také motýli zvláště v oblasti Dlouhé meze (celkový počet druhů motýlí fauny v oblasti je 1262). Z obratlovců bylo zaznamenáno 230 druhů (24 ryb, 12 obojživelníků, 7 plazů, 141 ptáků a 46 savců).

Živočiškové obývají všechny typy prostředí. Velmi cenná společenstva hmyzu se vyskytnou v národní přírodní rezervaci Lichnice - Kaňkovy hory a na mokřadech. Ve vodních tocích se nacházejí, místy i velmi početně, vranka obecná, vzácný mník jednovousý a mihule potoční. V řadě obcí hnízdí čáp bílý a v hlubokých lesích čáp černý. V bukových porostech žije datel černý, lejsek malý i holub doupňák.

Obr. 14: Schematická mapa CHKO Železné hory (zdroj: AOPK)

CHKO Žďárské vrchy

Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy se rozkládá na pomezí Pardubického kraje a kraje Vysočina, přibližně mezi městy Hlinsko, Přibyslav, Žďár nad Sázavou, Nové Město na Moravě a Polička. Její rozloha je 709 km², byla vyhlášena v roce 1970.

Chráněné území pokrývá nejvyšší, severovýchodní část Českomoravské vrchoviny, tedy Žďárské vrchy a přilehlé vrchoviny. Krajina na většině území je vrchovinná až pahorkatinná s nadmořskými výškami 490 - 836 m. Nejvyšším bodem CHKO je vrch Devět skal (836 m). Vrcholy jsou převážně zaoblené (ve

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

vrcholových partiích však často najdeme skalní bloky), svahy povlnné, údolí mělká a široká. Krajina si zachovala poměrně vyvážený ráz.

Jedná se oblast přirozené akumulace vod: pramení zde řada českých a moravských řek (Sázava, Chrudimka, Doubrava, Svratka a Oslava) a prostírá se tu několik rybníčních soustav (největší rybníky jsou Velké Dářko, Veselský rybník, Matějovský rybník, rybníky Řeka a Medlov). Touto oblastí prochází evropské rozvodí Černého a Baltského moře.

Klima oblasti je chladnější, vlhčí a větrnější než v ostatních částech kraje. Asi polovinu území pokrývá les; jedná se většinou o umělé smrkové monokultury na místě přirozeného jedlobukového lesa. Jsou zde cenná společenstva rašelinišť a vlhkých rašelinných luk s významným výskytem řady chráněných a ohrožených druhů rostlin.

V rámci CHKO jsou vyhlášeny 4 národní přírodní rezervace, 9 přírodních rezervací a 36 přírodních památek.

Správa CHKO Žďárské vrchy sídlí ve Žďáru nad Sázavou. Spadá pod ni též několik dalších chráněných území: národní přírodní rezervace Mohelenská hadcová step, Velký Špičák a Rybník Zhejral; a národní přírodní památky Hojkovské rašeliniště a Švařec.

Oblast je charakterizována vrchovinou s mělkými, širšími údolními, s mírnými svahy a se zaoblenými vrcholy. Tyto zaoblené terénní tvary jsou výsledkem milióny let trvající denudace. Nápadným morfologickým znakem zdejší krajiny jsou tzv. kazatelny - vyerozované skalní útvary, vysoké v průměru asi 20 metrů. Z nich jsou nejznámější Devět skal (nejvyšší vrchol Žďárských vrchů - 838m), Malínská skála (812m), Čtyři palice (730m), Tisůvka (792m).

Žďárské vrchy jsou krajinným celkem, vyznačujícím se harmonickou krajinou se souladem přírodní složky i složky urbanizované. Oblast má převážně dobře zachovalý krajinný ráz.

Geologicky patří oblast Žďárských vrchů převážně k různým jednotkám krystalinika, v nichž vystupují metamorfované horniny - ruly (především dvojslídne ortoruly), migmatity, svory a fylity, místy s vložkami amfibolitů, pyroxenických křemenců a krystalických vápenců. V tzv. ranském masívu mezi Starým Ranskem a Havlíčkovou Borovou se vyskytují hadce a hlubinné vyvřeliny - gabra a peridotity. Do oblasti zasahuje také ojedinělý úzký výběžek křídového útvaru, tvořený slínou, jíly, pískovci a slínovci, od severozápadu až k rašeliništím pod Velkým Dářkem.

Oblast je významným rozvodím, z něhož část vod odtéká Chrudimkou, Doubravou, Sázavou do Severního moře, část pak Svratkou, Fryšávkou, Oslavou atd. do Černého moře. Lesní porosty spolu s rašeliništi zachycují velké množství srážkové vody a uvolňují ji rovnoměrně. To má příznivý vliv na průtoky řek, které jsou v průběhu roku vyrovnané. Příznivý stav vody je ovlivňován řadou rybníků. Největší z nich jsou rybníky Velké Dářko (205ha), Veselský rybník (70ha) a Matějovský rybník (65 ha). Z menších rybníků jsou k rekreačním účelům využívány např. Medlov, Sýkovec a Milovský rybník. Jako důležitá pramenná oblast řeky Sázavy, Chrudimky, Oslavy a Svratky a jejich přítoků byly Žďárské vrchy vyhlášeny v roce 1979 za chráněnou oblast přirozené akumulace vod.

Členitá krajina Žďárských vrchů je charakteristická pestrým střídáním luk, pastvin, polí, lesů a rybníků, je protkána nepravidelnou sítí mezí, úvozových cest, lesíků či skupin stromů a keřů. Dodnes si zachovala charakter vyvážené a poměrně zachovalé kulturní krajiny. Oblast zaujímá severovýchodní kulminační část Českomoravské vrchoviny s centrálním masivem Žďárských vrchů a navazujícími částmi sousedních pahorkatin. Mělká a široká údolí, poměrně mírné táhlé svahy a zaoblené vrcholy odpovídají krajinné vrchovinné až pahorkatinné typu.

Lesem je dnes území pokryto asi z jedné poloviny. Přirozený jedlobukový les je většinou nahrazen smrkovými monokulturami. Oblast lze obecně charakterizovat jako floristicky chudou, s charakteristickým zastoupením horských a podhorských elementů. Zvláště cenná jsou společenstva rašelinišť a vlhkých rašelinných luk s významným výskytem řady chráněných a ohrožených druhů rostlin. V oblasti roste např. čípek objímavý, ptačinec dlouholistý, mléčivec alpský, suchopýrek alpský, rosnatka okrouhlostá, žebrovice různolistá, různé druhy prstnatic, hořečeků a ostřic. Z chráněných druhů živočichů se v oblasti vyskytuje mlok skvrnitý, čáp černý, datel černý, sýc rousný, kulíšek nejmenší, krkavec velký, lejsek malý, rejsek horský, hraboš mokřadní a řada dalších.

CHKO Orlické hory

Chráněná krajinná oblast byla vyhlášena v roce 1969, zasahuje na území Pardubického a Královéhradeckého kraje. Zahrnuje 19 maloplošných zvláště chráněných území o celkové rozloze 415 ha. CHKO Orlické hory je tvořena hlavním hřebenem Orlických hor, jeho postranními výběžky a částečně i malebným podhůřím. Dosahuje tak rozlohy 204 km². Nejvyšším vrcholem Orlických hor je Velká Deštná se svými 1115 m n. m., nejnižším místem chráněného území je údolí říčky Bělá na hranicích CHKO (416 m n. m.). Celkem 10 vrcholů překračuje výšku 1000 m n. m. Hřeben a návětrné jihozápadní svahy byly v minulosti značně poškozeny v důsledku působení dálkových imisí. Po vybudování odsiřovacích stanic na tepelných elektrárnách v okolí dochází postupně k určitému zlepšení.

Téměř všechny horské hřebeny v popisovaných oblastech mají zhruba směr severovýchod - jihovýchod a značně ovlivňují vývoj podnebí. V oblasti převládají především západní větry, v zimním období vane z Kladska nepříjemný vítr, jemuž se říká Polák. Největší srážkový průměr je na hřebenových partiích (1200 mm). Nejchladněji je v oblasti Velké Deštné, kde je průměrná roční teplota asi 4,2 °C.

Srážkově je území nadprůměrné. Fragmenty původních porostů najdeme v národních přírodních rezervacích Bukačka a Trčkov a v přírodních rezervacích Sedloňovský vrch, Pod Vrchmezím a Černý důl. Jelení lázeň a U Kunštátské kaple jsou vrcholová rašeliniště se zajímavou květenou a zvířenou. Osobitá krása této oblasti je dotvářena zachovalou lidovou architekturou.

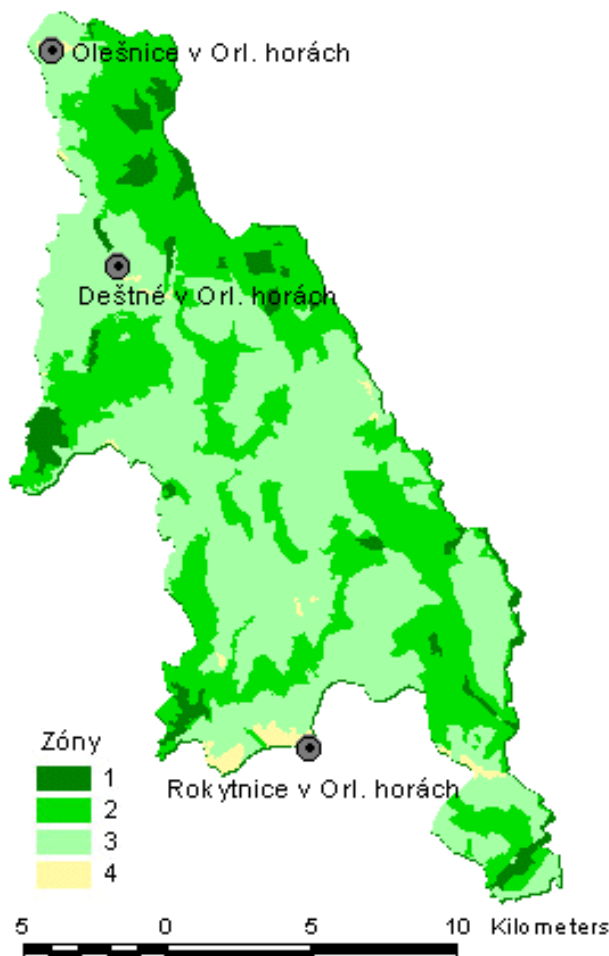
Orlické hory jsou labsko-oderským rozvodím. Odvodňují je Divoká a Tichá Orlice spolu s Olešenkou. Obě Orlice jsou napájeny vodami potoků a říček, jež stékají především ze západních svahů.

Divoká Orlice pramení v Polsku v rašeliništích u Zielence a pod severovýchodními svahy Orlických hor tvoří přirozenou státní hranici. Hlubokého údolí za Zemskou branou, již Orlice vstupuje do Čech, využívá přehradní nádrž Pastviny z let 1932 -1938. Tichá Orlice pramení v západním temeni Jeřábu v Jesenické oblasti.

Orlickozáhorskou brázdou, která odděluje Orlické hory od hor Bystřických, protéká řeka Divoká Orlice. Po počátečním poměrně klidném toku širokým údolím proráží bouřlivě horský hřeben a proniká do vnitrozemí v oblasti nazvané Zemská brána. Vytváří zde hlubokou soutěsku s obnaženými rulovými skalisky, vysokými až 40 metrů. Jedinečná přírodní scenérie je vyhlášena přírodní rezervací. Hluboká a strmá údolí jsou typická i pro další toky Orlických hor. Zdobnice, Říčka, Bělá, Kněžná, Olešenka a Zlatý potok porušují příkrými údolními zaoblené hřbety a dotvářejí tak charakteristický ráz krajiny.

Prameniště těchto řek, ležící na svazích hlavního hřebene, dnes představují ostrůvky nejzachovalejší přírody. Zbytky původních porostů najdeme v národních přírodních rezervacích Bukačka a Trčkov a v přírodních rezervacích Sedloňovský vrch, Pod Vrchmezím a Černý důl. Jelení lázeň a U Kunštátské kaple jsou vrcholová rašeliniště se zajímavou květenou a zvířenou. Zajímavými přírodními rezervacemi jsou rašelinné louky pod Bedřichovkou a podmáčené louky u Divoké Orlice "Neratovské louky". Na území CHKO se nacházejí dvě již vzpomínané národní přírodní rezervace, celkem třináct přírodních rezervací a šest přírodních památek. Se zajímavostmi krajiny, flory i fauny seznamují návštěvníky informační tabule, rozmísťované a udržované správou CHKO. Nedílnou součástí přírody je i činnost člověka. V Orlických horách je toto lidské "snažení" prezentováno především zachovalou lidovou architekturou a unikátními barokními stavbami sakrálního charakteru.

Obr. 15: Schematická mapa CHKO Orlické hory (zdroj: AOPK)

Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší na území Pardubického kraje

V roce 2010 (věstník MŽP, částka 4 z dubna roku 2010) nebyla na území zóny Pardubického kraje vymezená žádná oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO) ani území s překročenými mezemi tolerance - jedná se o data z roku 2008. Tato skutečnost řadí Pardubický kraj na první místo mezi všemi kraji ČR. Pardubický kraj je rovněž územím s velmi nízkou úrovní znečištění ovzduší přízemním ozónem.

Z hlediska limitů pro ochranu ekosystémů jsou do OZKO zařazeny CHKO Orlické hory, CHKO Žďárské vrchy a CHKO Železné hory díky překročení cílového imisního limitu pro troposférický ozón (AOT40).

Chráněné oblasti přirozené akumulace vod

Na území Pardubického kraje zasahuje řada oblastí chráněné akumulace podzemní vody, a to Východočeská křída, Žamberk Králíky, Žďárské vrchy a Orlické hory, vyhlášené nařízením vlády ČR č. 85/1981 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Chebská pánev a Slavkovský les, Severočeská křída, Východočeská křída, Polická pánev, Třeboňská pánev a Kvartér řeky Moravy.

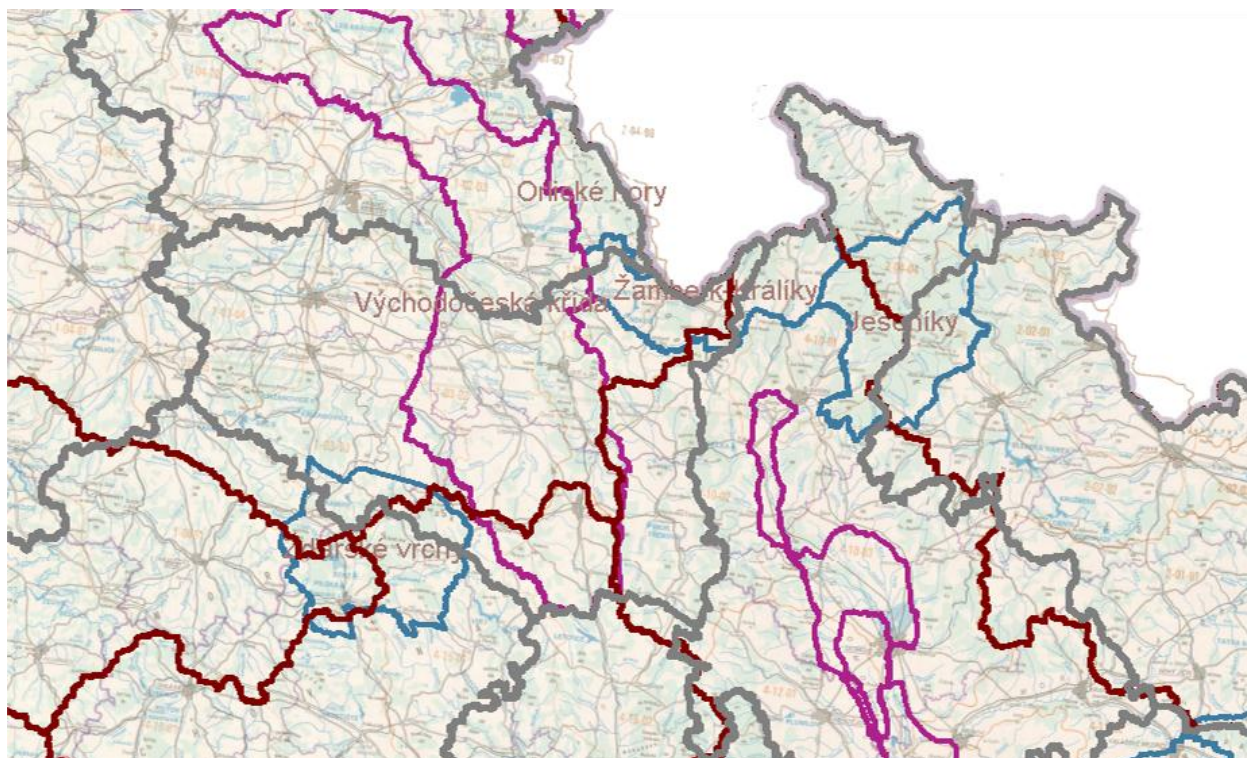
Většina území regionu má vhodné podmínky pro vytváření zásob podzemních vod. Rozkládá se zde jižní polovina plošně rozsáhlé Chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV) Východočeská křída, zasahuje sem i CHOPAV Orlické hory, CHOPAV Žďárské vrchy a CHOPAV Žamberk - Králíky. Kvartér řeky Moravy.

Celkem zaujímají chráněné oblasti přirozené akumulace vod více než 42 % rozlohy řešeného území. Výskyt zdrojnic minerálních vod na území Pardubického kraje je chráněn výnosy MZ pro oblast Lázně Bohdaneč mající též statut lázeňského místa (usnesení rady VČKNV č. 151 ze dne 20.7.1963). Dále jsou minerální vody zjištěny na území obce Křičín, zdroj je bez ochrany.

Tab. 11: Chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV) v Pardubickém kraji (zdroj: HEIS VUV TGM)

Název	Plocha (ha)
Orlické hory	622
Východočeská křída	145 201
Žamberk - Králíky	28 629
Žďárské vrchy	19 417
Úhrnem	193 869

Obr 16.: CHOPAV v Pardubickém kraji (zdroj: HEIS VUV).

Potenciální ovlivnění oblastí zvláštního významu pro životní prostředí provedením koncepce

Žádné významné ovlivnění území v oblastech zvláštního významu pro životní prostředí se realizací koncepce Programu rozvoje Pardubického kraje 2012-2016 neočekává. Ochrana území chráněných dle zvláštních právních předpisů je na úrovni realizace konkrétních projektů vyplývajících z navrhovaných opatření resp. aktivit zajištěna zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, tj. procesem EIA.

Předmětem Programu rozvoje Pardubického kraje je rovněž řada opatření v oblasti zlepšování stavu ovzduší a vod a ochrany přírody a krajiny, které jsou dále rozvedeny v Programu snižování emisí a zlepšení kvality ovzduší v Pardubickém kraji, v Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Pardubického kraje, v Plánování v oblasti vod, Koncepti ochrany přírody a dalších oborových strategických dokumentech.

Program rozvoje kraje nenavrhuje umísťování rozsáhlé průmyslové výroby v podobě nových rozsáhlých průmyslových zón, v této oblasti se soustřeďuje především na zkvalitňování a rozšiřování stávajících průmyslových zón a na druhé straně navrhuje řadu opatření resp. aktivit v oblasti rozvoje výzkumu, vývoje a vzdělanosti a příklonu k průmyslovým odvětvím s vysokou přidanou hodnotou, a rovněž opatření v oblasti environmentálně šetrného energetického hospodářství. Řada aktivit je směřována k podpoře rozvoje hromadné integrované dopravy, železniční dopravy a rozvoji alternativních druhů dopravy. Rovněž navrhovaná opatření v oblasti rozvoje nadřazené dopravní infrastruktury sice nezasahují přímo do oblastí

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

zvláštního významu pro životní prostředí, mohou však přispět především k vyřešení kritické dopravní situace v hustě obydlených územích kraje a k převedení tranzitní dopravy mimo nejzatíženější oblasti. Přesto bude rozvoj silniční infrastruktury bezesporu doprovázen mimo velmi významné zásahy do volné krajiny i nárůstem individuální automobilové dopravy, který by však pravděpodobně stejně nastal.

Z hlediska vlivu na oblasti zvláštního významu pro životní prostředí bude v rámci Programu rozvoje Pardubického kraje klíčová především priorita C Zdravé životní prostředí v rámci níž je navrhována řada aktivit k podpoře rozvoje vodohospodářské infrastruktury, čistoty vodních útvarů a protipovodňové ochrany, na základě kterých by mělo dojít k rozsáhlým investicím do zlepšení kvality vody, budování čistíren odpadních vod, zvýšení retence krajiny a zlepšení stavu vodních útvarů v řešeném území.

V rámci této priority je navrhována rovněž celá řada opatření v oblasti péče o krajinu a zvláště chráněná území, multifunkční zemědělství a rozvoj venkovských oblastí. Opatření a aktivity navrhované k realizaci v Prioritě C se bezesporu projeví významně pozitivně vzhledem k ochraně přírody a krajiny na území Pardubického kraje.

Vyhodnocení vlivů koncepce na jednotlivé složky životního prostředí reprezentované referenčními cíli ochrany životního prostředí je uvedeno v kapitole 6 dokumentace včetně komentářů k jednotlivým identifikovaným vlivům.

4. VEŠKERÉ SOUČASNÉ PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, KTERÉ JSOU VÝZNAMNÉ PRO KONCEPCI, ZEJMÉNA VZTAHUJÍCÍ SE K OBLASTEM SE ZVLÁŠTNÍM VÝZNAMEM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (NAPŘ. OBLASTI VYŽADUJÍCÍ OCHRANU PODLE ZVLÁŠTNÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ)

Celkový stav životního prostředí

Území kraje se rozkládá na východě České kotliny. Část severovýchodní hranice je zároveň i státní česko-polskou hranicí, východ je ohraničen jižní částí Orlických hor, horským masívem Králického Sněžníku (nejvyšší vrchol kraje, 1424 m n. m.) a nejzápadnějšími svahy Hrubého Jeseníku, jih a jihovýchod je lemován vrchovinnými oblastmi Žďárských vrchů a Železných hor, středem a západem kraje protéká jeho přirozená osa řeka Labe obklopená Polabskou nížinou.

Mezi nejméně postižená území negativní antropogenní činností patří oblast podhůří a vrchovin (bez větších sídel) ve střední a severní části okresu Ústí nad Orlicí, v jižní části okresu Svitavy a jižní části okresu Chrudim.

Poškozené lesní ekosystémy jsou typické pro hřebenové partie Orlických hor v okrese Ústí nad Orlicí, kde se jen velmi pomalu daří zakládat stabilnější porosty odolné proti nepříznivým povětrnostním a klimatickým podmínkám a škůdcům.

Mezi území s poškozeným životním prostředím lze řadit i zemědělsky intenzivně obhospodařovaná území na velkých plochách, kde je narušen přirozený prvek biodiverzity, protierozní ochrany a dochází k plošnému znečišťování vody dusičnany a fosforečnany (i po snížení dávek hnojení se ještě řadu let uvolňují zásoby vázané v půdě). Zejména se jedná o okres Pardubice, Chrudim (kromě jižní části), západní část okresu Ústí nad Orlicí a severní a střední část okresu Svitavy.

Nejintenzivněji je poškozené životní prostředí v územích s koncentrovaným průmyslem, osídlením a dopravními uzly.

V Pardubickém kraji lze vyčlenit jednu oblast, která se tímto druhem poškození výrazně liší od ostatního území, a to aglomeraci Pardubice. Její další průmyslový rozvoj je předurčen plánovaným splavněním Labe, vybudováním logistického centra, nebo rozšířením provozu letiště. V relativní blízkosti Pardubic se nacházejí navíc dvě významné tepelné elektrárny – Opatovice a Chvaletice a dále město Chrudim, které se stále více propojuje s Pardubicemi. Stupeň poškození životního prostředí zejména chemickým průmyslem a energetikou má rozměry nejvýznamnějších problémů životního prostředí v rámci republiky (např. areál firmy Paramo, včetně detašovaných skládek, úložiště elektrárenského popílku u obou elektráren, apod.). Další významnou sídelní a průmyslovou oblastí, kterou díky napojení na železniční koridor čeká další průmyslový a urbanistický rozvoj, je Česká Třebová – Ústí nad Orlicí. Jako poslední kategorii lze zmínit všechna větší města či menší průmyslová města kraje, která vždy představují zóny s lokálně znečištěným ovzduším (zejména NO_x, ozón a polévatý prach).

Stávající problémy životního prostředí v dotčeném území se projevují zejména v těchto oblastech:

- snížená retenční schopnost krajiny,
- nízká biodiverzita zemědělských ekosystémů,
- snížená biodiverzita monokulturních lesů,
- marginalizace rozsáhlých ploch v krajině,
- emise z malých stacionárních zdrojů (domácích topenišť, především z horších paliv) a z mobilních zdrojů znečišťování ovzduší,
- problém znečištění povrchových vod,
- povodňové stavy,
- dosud zcela nedřešená situace sekundárního čištění odpadních vod, odvádění odpadních vod a nevyhovujícího systému odkanalizování (zejména v obcích pod 2000 ekvivalentních obyvatel),
- celkové snižování rozlohy orné půdy i zemědělské půdy,
- eroze zemědělské půdy,
- přítomnost řady starých ekologických zátěží, i s extrémní rizikovostí,
- problematika brownfields,

- nedokončený páteří komunikační systém,
- zanedbaná údržba a špatný stav některých komunikací II. a III. třídy resp. místních komunikací.

Emise

Kvalita ovzduší v Pardubickém kraji je nejvíce ovlivňována emisemi z mobilních zdrojů znečišťování ovzduší (doprava) a z malých stacionárních zdrojů (domácí topeniště). Obě zmíněné kategorie zdrojů emitují znečišťující látky do přízemní vrstvy atmosféry. Z regionálního hlediska je v Pardubickém kraji nejvíce zatíženo území okresu Pardubice, a to jak z důvodů zvýšené koncentrace dopravy, tak i soustředěním průmyslové výroby a umístěním na území okresu významných zdrojů znečišťování ovzduší (elektrárna Opatovice a Chvaletice). Zvýšené znečištění v městských centrech je způsobeno nárůstem silniční dopravy a ne vždy správnou dopravní politikou. Alarmující nárůst intenzit silniční dopravy se rovněž nepříznivě projevuje na akustické situaci v městech a obcích kraje.

Voda

Přestože se jakost povrchových vod v ČR dlouhodobě zlepšuje, Pardubický kraj společně s Karlovarským a Ústeckým jsou výjimkou. Tyto kraje zároveň představují kraje s nejnepříznivějším stavem kvality povrchových vod. Jakost povrchových vod ovlivňují především bodové zdroje znečištění (města a obce, průmyslové závody, objekty soustředěné zemědělské živočišné výroby a staré zátěže). Největším tokem kraje je Labe, ale i ostatní toky jsou významné, například Svitava v Povodí Dyje jako vodohospodářský významný tok, případně Chrudimka nebo Orlice. Z tohoto pohledu mají velký význam čistírny odpadních vod (ČOV) a kanalizační systém, které znečištění povrchových vod zmírňují. Problémem je, že často nejsou instalovány v menších sídlech na horních tocích, kde mají zásadní vodohospodářský význam.

Odpady

Pardubický kraj je v produkci odpadů podprůměrným krajem, nadprůměrným původcem je pouze u odpadů z energetiky. Celková kapacita dostupných skládek je dostatečná, a to i vzhledem k současnému nevhodnému způsobu odstraňování odpadů. Přesto jsou i nadále rozšiřovány resp. připravovány další skládkovací kapacity namísto řešení problematiky chybějící kapacitní spalovny odpadů.

V kraji se nachází cca 10 velkých starých průmyslových zátěží a cca 20 starých skládek s vysokou mírou rizikovitosti. Staré zátěže představují velké nebezpečí pro všechny složky životního prostředí. Tyto zátěže bude s největší pravděpodobností potřeba vytěžit a převést na řízené skládky nebo jinak zneškodnit, protože rizika jejich nebezpečnosti spočívají především v jejich nevhodném umístění na propustném podloží v blízkosti vodotečí, apod.

Staré ekologické zátěže

Na území Pardubického kraje se nachází staré ekologické zátěže i kontaminované průmyslové objekty („brownfields“). I když se v posledních letech podařilo v řadě případů zahájit nebo i ukončit proces jejich odstraňování nebo zabezpečení, stále existuje řada neřešených zátěží, zejména těch, kde náklady na asanaci přesahují cenu vlastních nemovitostí nebo nejsou vyjasněna vlastnická práva.

Řešení starých zátěží má pozitivní dopad např. na ochranu kvality vod (zdroje pitné vody), kvalitu půd, apod. Nejvýznamnější stará ekologická zátěž, která je řešena z prostředků Ministerstva financí ČR, je znečištění areálu Synthesia Pardubice Semtín chlorovanými uhlovodíky, těžkými kovy a ropnými látkami. Na této lokalitě dochází k postupnému vyluhování kontaminantů do Labe a při větších průtocích hrozí nebezpečí znečištění toku. V Pardubickém kraji má několik lokalit se starými ekologickými zátěžemi podnik Paramo, a.s. Jde o hlavní areál závodu a jeho okolí (Sv. Trojice, bývalé parkoviště ČSAD BUS Chrudim) a dále deponie odpadů z provozu rafinerie v letech padesátých až osmdesátých (u obce Blato, Nová Ves, Zdechovice, Hlavečnick a Časy). V současné době kraj zajišťuje likvidace starých ekologických zátěží na lokalitách Bor u Skutče, Transporta Chrudim a na lokalitě Hodonín u Nasavrku. Znečišťujícími látkami na těchto lokalitách jsou chlorované uhlovodíky, chlorované pesticidy a ropné látky.

Hluk

Nadměrná úroveň hluku je obdobně jako znečištění ovzduší jedním z nejzávažnějších faktorů působících negativně na zdravotní stav obyvatel a živočichů. Hlavním zdrojem hluku v městském prostředí je pozemní doprava. Kromě okolí frekventovaných silničních komunikací jsou zatíženými oblastmi také okolí železničních komunikací a průmyslových areálů. Dle Akčního plánu pro komunikace I. třídy, který byl zpracován Ministerstvem dopravy ve spolupráci s Ředitelstvím silnic a dálnic ČR, je navrhována řada dílčích opatření ke snížení hlukové expozice dotčených obyvatel (ke kterým patří výstavba obchvatů nejvíce

zatížených měst Holice- již dokončen, Chrudim, Vysoké Mýto, Pardubice a výměna oken s vyšší neprůzvučností v místech, kde realizace dopravně-technických opatření nebude tak účinná).

Vedle protihlukových opatření se v akčním plánu dále uvádí dlouhodobá strategie ochrany před hlukem, která zahrnuje:

- realizaci obchvatu města Svitav (silnice I/43). Časový horizont 2011 – 2013;
- výstavbu přeložky silnice I/36 Trnová – Dubina (časový horizont 2012 – 2014) a přeložky silnice I/2 (časový horizont 2010 – 2012);
- výměnu oken v chráněných objektech situovaných v okolí silničního průtahu městem Přelouč. Realizace obchvatu Přelouči je naplánována až po roce 2020.
- Holice – Býšť – bude řešeno výstavbou R35 v úseku Opatovice nad Labem – Zámorsk, realizace do roku 2016;
- Chrudim – bude řešeno 2. a 3. etapou obchvatu Chrudimi – přeložka I/37 v úseku Medlešice – Slatiňany, v letech 2009 – 2014.

Ze strategických hlukových map (dostupné na <http://hlukovemapy.mzcr.cz>) vyplývá, že na území Pardubického kraje žije 6635 osob, které jsou obtěžovány hlukem překračujícím 70 dB v denní době a 10039 osob, které jsou obtěžovány hlukem překračujícím ekvivalentní hladinu hluku 60 dB v noční době z provozu na komunikacích I. II. a III. tříd.

Počet obyvatel žijících u nejvíce frekventovaných silnic, kteří jsou vystaveni hluku překračujícímu hygienické limity, uvádí následující výčet. Celková čísla budou avšak u většiny měst řádově vyšší.

Místa v Pardubickém kraji s nejvyšším počtem obyvatel zasažených hlukem překračujícím hygienické limity pro starou hlukovou zátěž tj. 70/60 dB den/noc¹:

1. Chrudim (silnice I/37) – zasaženo cca 865/1978 obyvatel den/noc
2. Pardubice (silnice I/36) – zasaženo cca 743/2293 obyvatel den/noc
3. Svitavy (silnice I/43) – zasaženo cca 364/893 obyvatel den/noc

V oblasti aglomerací Hradec Králové – Pardubice – Chrudim (tzv. Východočeský dopravní integrovaný systém – VYDIS) je zaveden integrovaný dopravní systém hromadné přepravy osob (IDS) a počítá se s jeho postupným rozšiřováním i do dalších částí kraje (okres Svitavy a Ústí nad Orlicí). Rozhodujícím kritériem IDS je co nejefektivnější způsob dostupnosti cílů cest. Základní úloha IDS tedy spočívá v optimalizaci hromadné přepravy osob tak, aby byla schopna konkurovat individuální automobilové dopravě a tím zajistit nepřetěžování komunikační sítě a nezhoršování životního prostředí.

Shrnutí

Problémem Pardubického kraje v oblasti ovzduší jsou zejména emise NO_x, jejichž množství se zvyšuje především v důsledku nárůstu dopravy. Druhým problémem z hlediska kvality ovzduší je množství TZL, hlavně prašných částic velikostní frakce PM₁₀. Nárůst znečištění je patrný i u koncentrací přízemního ozonu ve městech. V neposlední řadě je důležité i snižování emisí NH₃. Pro Pardubický kraj je příznačná absence množství dopravních obchvatů populačně silných a dopravně významných sídelních útvarů. Vliv na stav a kvalitu ovzduší mají i kongesce a problematika zkapacitnění silnic. Znečištění ovzduší v návaznosti na přítomnost zdrojů a meteorologické podmínky (dlouhá zima) může v území kraje přinášet i pravděpodobné vlivy na zdraví, kterými jsou změny dýchacích funkcí dětí i dospělých, vyšší respirační nemocnost, zvýšená medikace, hospitalizace, zvýšená pravděpodobnost úmrtí s maximem u chorob kardiovaskulárních a nádorových. Může docházet ke změnám reprodukčních funkcí a více tam, kde existují ještě další expozice látkám s tímto účinkem (chemický průmysl).

V oblasti ochrany vod je nezbytné vyřešení rekonstrukce a intenzifikace stávajících čistíren odpadních vod a doplnění a rozšíření navazujících kanalizačních systémů. Nutností je uvedení vypouštění odpadních vod z těchto ČOV do vod povrchových v souladu jak s platnými právními předpisy na úseku vodního hospodářství v České republice, tak i příslušnou směrnicí ES o čištění komunálních odpadních vod. Stejně tak je nutné i zajištění odpovídajícího čištění odpadních vod včetně řešení kanalizace u obcí dosahujících počtu 2000 obyvatel. Je nutné snížit znečištění toku Labe látkami s neuroendokrinně dysrupčními vlastnostmi, jako jsou chlórbenzeny a polycyklické aromatické uhlovodíky.

¹ Zdroj: CENIA, KHS PK

V místech, kde dosud nedošlo k sanacím a existuje dosud environmentální a zdravotní riziko, nerealizovat obytnou zástavbu do doby odstranění staré ekologické zátěže. V oblasti starých ekologických zátěží je nezbytná potřeba sanace areálu závodu Synthesia, a.s. Pardubice.

Na úseku ochrany přírody a krajiny a ochrany půdy přetrvává tlak na výstavbu ve volné krajině na okrajích sídel (tzv. urban sprawl), která však narušuje jak krajinný ráz, tak cenné biotopy a nejkvalitnější pozemky. Takto dochází k výrazné fragmentaci volné krajiny. Přetrvává i snaha o intenzivní produkční využití půdy na zorných katastrech i se všemi nepříznivými důsledky (erozní splachy atp.). Zemědělské dotační programy z Evropské unie cílené na snížení intenzity obhospodařování často vedou k opačnému důsledku – likvidace mezí a obhospodařování na hranice pozemků. Stále se objevuje problematika intenzifikace rybníčního hospodaření (hnojení, krmení, používání pesticidů) s předpokládanými negativními vlivy jak na biotop vlastních rybníků, tak na vodní toky a nivy v povodí pod rybníky. S tím souvisí i řešení problematiky narušeného vodního režimu krajiny.

4.1. Posouzení vlivu Programu rozvoje Pardubického kraje 2012-2016 na lokality soustavy Natura 2000 v ČR podle § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny

Vyhodnocení vlivů koncepce na lokality soustavy Natura 2000 bylo zpracováno Ing. Pavlem Kolářkem, Ph.D., držitelem autorizace dle § 45i zákona, o ochraně přírody a krajiny. Celý text posouzení je uveden v příloze č. 1 tohoto dokumentu.

Zde uvádíme základní závěry posouzení vlivu Programu rozvoje Pardubického kraje na léta 2012-2016 na lokality soustavy Natura 2000:

Mezi opatřeními resp. aktivitami navrženými v rámci jednotlivých priorit, se vyskytuje několik aktivit, které by potenciálně mohly negativně ovlivnit soustavu NATURA 2000, a to jak z hlediska předmětů ochrany, tak z hlediska celistvosti lokalit. Jedná se zejména o liniové stavby dopravních komunikací, v rámci rozvoje rekreačního potenciálu kraje pak budování cyklostezek a rekreační využití lesů, u kterých nelze zcela vyloučit možnost přímých územních střetů s lokalitami NATURA 2000. Zvýšené rušení (v okolí těchto staveb, v souvislosti s provozem) může v citlivých oblastech ovlivnit předměty ochrany. Při rekonstrukcích budov lze potenciálně očekávat ovlivnění kolonií netopýrů.

Přes jinak převažující obecnost a absenci územní lokalizace aktivit, koncepce jmenuje v rámci *Opatření B.6 Podpora budování a zkvalitňování páteřní dopravní infrastruktury* několik cílů, vztažených na konkrétní dopravní záměry jako jsou např. rychlostní komunikace R35, R43 či příprava zdvojkolejné tratě č. 31 v úseku Pardubice - Hradec Králové. U některých z těchto záměrů již došlo k procesu posuzování vlivů, nebo v současnosti probíhají. U těchto záměrů zpracovatel hodnocení vycházel z již proběhlých vyhodnocení dle §45i a také z hodnocení předmětných záměrů v rámci platných Zásad územního rozvoje Pardubického kraje, kde jsou řešeny.

PRK navrhuje i aktivity (především v rámci priority C - *Zdravé životní prostředí*) jednoznačně orientované na podporu a udržení přírodních hodnot kraje, které při systematickém naplňování jednotlivých aktivit mohou mít na území soustavy NATURA 2000 pozitivní vliv.

Značnou část aktivit je možno vzhledem k jejich povaze hodnotit jako indiferentní vůči území soustavy NATURA 2000, tedy bez prokazatelného vlivu.

Je také nutno konstatovat, že předložená koncepce neřeší problematiku návrhu, resp. výběru konkrétních tras dopravní infrastruktury, deklaruje pouze zájem kraje na řešení jednotlivých problémů. Není tedy cílem Programu predisponovat výběr variant trasování jednotlivých dopravních staveb. Tyto již buď byly řešeny a určeny především v rámci zpracovaných a platných Zásad územního rozvoje resp. v rámci projektové přípravy konkrétních investičních akcí, či budou řešeny v budoucnu v rámci aktualizace ZÚR a ÚP. Všechny tyto stavby podléhají procesu posouzení vlivů na životní prostředí ať už na koncepční - strategické úrovni (SEA) nebo na úrovni projektové při řešení konkrétního technického řešení jednotlivých staveb (EIA). Tyto procesy již proběhly nebo v současnosti probíhají. Program rozvoje Pardubického kraje je strategický dokument. V rámci něj navrhované aktivity jsou až na výše popsané výjimky formulovány na natolik obecné úrovni řešení, že není možné na jeho základě bez znalosti konkrétního technického řešení hodnotit konkrétní dopady jednotlivých navrhovaných aktivit na životní prostředí.

Proto vzhledem k převažující absenci lokalizace a obecnosti aktivit byl jejich vliv hodnocen jako ? (možný negativní vliv, není však možné vyhodnotit jeho významnost). Bylo konstatováno, že každý jednotlivý projekt musí být detailně posouzen dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., resp. pokud není vliv na soustavu NATURA 2000 předem vyloučen stanoviskem orgánu ochrany přírody. Posuzovaná koncepce byla vyhodnocena v jediné předložené variantě.

Vzhledem k stávající neznalosti lokalizace u většiny jednotlivých aktivit resp. projektů, nelze stanovit konkrétní územní střety a není tedy možné kvalifikovaně vyhodnotit kumulaci jejich vlivů. Lze pouze na obecné úrovni konstatovat, že ke kumulaci samozřejmě může docházet, a to zejména při územním střetu více záměrů s lokalitou či lokalitami NATURA 2000. Vyšší pravděpodobnost možnosti kumulace vlivů lze na území Pardubického kraje předpokládat v oblastech hlavních rozvojových os, kam se soustřeďují nejvýznamnější strategické rozvojové aktivity, včetně proponovaných liniových staveb.

Z výše uvedeného hodnocení vyplývá, že na základě současných znalostí předložená koncepce - „Program rozvoje Pardubického kraje“, nemá významný negativní vliv na lokality soustavy NATURA 2000 a jejich předměty ochrany.

5. CÍLE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ STANOVENÉ NA MEZINÁRODNÍ, KOMUNITÁRNÍ NEBO VNITROSTÁTNÍ ÚROVNI, KTERÉ MEJÍ VZTAH KE KONCEPCI A ZPŮSOB, JAK BYLY TYTO CÍLE VZATY V ÚVAHU BĚHEM JEJÍ PŘÍPÁVY, ZEJMÉNA PŘI POROVNÁNÍ VARIANTNÍCH ŘEŠENÍ

Vlivy na životní prostředí potenciálně způsobené realizací Programu rozvoje Pardubického kraje pro období let 2012-2016 byly hodnoceny v rámci vyhodnocení SEA na základě tzv. referenčních cílů ochrany životního prostředí. Tyto referenční cíle vychází z existujících mezinárodních, národních nebo regionálních koncepčních dokumentů (viz kapitola 1.3. Vztah k jiným koncepcím a možnost kumulace vlivů).

Referenční cíle ochrany životního prostředí představují základní rámec pro hodnocení jednotlivých částí Program rozvoje kraje a slouží zejména k vyhodnocení souladu priorit, strategických cílů a opatření realizovaných za pomoci navrhovaného souboru aktivit resp. projektů s cíli ochrany životního prostředí.

Pro určení cílů ochrany životního prostředí (dále „referenční cíle“) byla provedena analýza cílů specifikovaných v dokumentech na národní, mezinárodní i regionální úrovni. Na základě této analýzy, analýzy stavu životního prostředí a hlavních problémů životního prostředí v regionu byly vybrány referenční cíle, které jsou relevantní pro obsahové zaměření PRK a které tak tvoří základní referenční rámec pro hodnocení vlivu koncepce na životní prostředí.

Sada referenčních cílů ochrany životního prostředí a veřejného zdraví vychází zejména z vyhodnocení Národního rozvojového plánu pro programové období 2007 - 2013 z hlediska vlivů na životní prostředí a z vyhodnocení vlivů na životní prostředí u klíčových regionálních rozvojových dokumentů tj. ROP NUTS 2 Severovýchod, Zásady územního rozvoje Pardubického kraje a další regionální rozvojové koncepce se zohledněním specifik Pardubického kraje. Tím bude zajištěna kontinuita s nadřazeným národním programem i ošetřeny lokální charakteristiky oblasti.

Níže uvedená sada referenčních cílů reprezentuje relevantní pozitivní trendy v ochraně životního prostředí dle jeho jednotlivých složek. Některé cíle obsahují i cílové hodnoty resp. termíny, převzaté z národních strategických dokumentů resp. mezinárodních závazků ČR, v případě, že referenční cíl neobsahuje cílový termín jeho dosažení, vztahuje se k návrhovému období PRK tj. 2012-2016. Jednotlivé cíle, opatření a aktivity navrhované v Programu by měly v optimálním případě přispět k plnění těchto trendů, a z tohoto hlediska jsou v rámci posouzení vlivů na životní prostředí hodnoceny.

Tab. 12: Referenční cíle ochrany životního prostředí.

	Složky ŽP a problémové okruhy ochrany ŽP	Referenční cíl
1.	Znečištění ŽP	1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku
2.	Doprava	2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou
		2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy
3.	Ekosystémy	3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů
4.	Ochrana půdy	4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci
		4.2 Podporovat využívání brownfields
5.	Krajina, kulturní dědictví	5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví
6.	Odpady	6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů
7.	Environmentální vzdělávání	7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání

8.	Hluk	8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem
9.	Nakládání s přírodními zdroji	9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie
10.	Ekologické zátěže	10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže
11.	Voda	11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod
		11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území

Program rozvoje je zpracován pro celé území Pardubického kraje. Vzhledem k charakteru Programu rozvoje Pardubického kraje nemají navržená opatření resp. z nich vyplývající aktivity zcela jednoznačný územní průmět. Do jisté míry lze identifikovat územní průmět aktivit pouze v rámci tzv. tvrdých investic v oblasti dopravní infrastruktury či infrastruktury cestovního ruchu, avšak Program rozvoje PK 2012-2016 deklaruje pouze zájem kraje na realizaci navrhovaných aktivit, nepredisponuje výběr variant ani konkrétního technického řešení projektů s jednoznačnou lokalizací na úrovni záměru. To je úkolem řízení na podrobnější úrovni, ať už v procesu pořizování územních plánů resp. zásad územního rozvoje nebo projektové přípravy konkrétních investičních akcí. Konkrétní vlivy jednotlivých projektů na životní prostředí budou nadále posuzovány v rámci řízení podle zvláštních předpisů (především územní řízení či pořizování územně plánovací dokumentace) tak, jak to ukládá zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Z výše uvedených důvodů není možné hodnotit na úrovni SEA PRK 2012-2016 konkrétní vlivy na jednotlivé složky životního prostředí resp. veřejné zdraví. To bude náplní následujících stupňů přípravy konkrétních opatření, aktivit a projektů, které budou vyhodnoceny z hlediska vlivů na životní prostředí v procesu EIA, a to do hloubky úměrné jejich potenciálním vlivům (zjišťovací řízení).

6. ZÁVAŽNÉ VLIVY (VČETNĚ SEKUNDÁRNÍCH, SYNERGICKÝCH, KUMULATIVNÍCH, KRÁTKODOBÝCH, STŘEDNĚDOBÝCH A DLOUHODOBÝCH, TRVALÝCH A PŘECHODNÝCH, POZITIVNÍCH A NEGATIVNÍCH VLIVŮ) NAVRHOVANÝCH VARIANT KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Program rozvoje Pardubického kraje pro období let 2012-2016 je zpracován jednovariantně. Dílčí variantní řešení strategické části Programu byly diskutovány v procesu zpracování výstupu jednotlivých pracovních skupin. Navrhování a schvalování konkrétních projektů bude většinou probíhat variantně v závislosti na navrhovaných aktivitách. Pro výběr projektů z hlediska životního prostředí nejpříjemnějších doporučujeme hodnocení projektů pomocí systému hodnocení navrhovaného v kapitole 11.

6. 1 Hodnocení analytické části koncepce

Z hlediska SEA obsahuje analytická část Programu rozvoje Pardubického kraje všechny potřebné informace o území a je zde patrná vazba mezi zjištěnými problémy a aktivitami resp. opatřeními navrhovanými v části strategické, která je hlavním předmětem posouzení SEA.

Analytická část je velmi obsáhlá a zabývá se mimo vlastní analýzu řešeného území dle jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje rovněž charakteristikou jednotlivých regionů Pardubického kraje a vymezením regionálních disparit. Zjištěné informace jsou poté přehledně shrnuty ve SWOT analýze, jež se stala základním rámcem pro identifikaci priorit, stanovení cílů a návrh opatření a aktivit k jejich dosažení v rámci vlastní návrhové části koncepce.

6. 2 Hodnocení strategické (návrhové) části koncepce

Účelem hodnocení vlivů koncepce na životní prostředí je vyhodnocení, zda není předkládaná koncepce v rozporu s cíli ochrany životního prostředí a s principy udržitelného rozvoje definovanými na mezinárodní i národní úrovni v koncepčních dokumentech. K tomu slouží zejména vyhodnocení strategické části koncepce, jejich priorit a opatření a případně navržené reformulace a podmínky realizace koncepce.

6.2.1 Vize a mise Pardubického kraje z hlediska výzkumu, vývoje a inovací

Vize Pardubického kraje je v předkládaném Programu rozvoje kraje navržena následovně:

Pardubický kraj – rozvojově vyrovnaný kraj s vysokou kvalitou života zohledňující potřeby místních obyvatel, stabilní a prosperující ekonomikou fungující na principech udržitelného rozvoje, zdravým životním prostředím a efektivně fungující správou svého koordinovaného území.

Motto Pardubického kraje: Pardubický kraj – dynamický a rozvášný

Komentář zpracovatele SEA hodnocení: Takto definovaná vize Pardubického kraje je navržena v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje a deklaruje zájem kraje na kvalitním životním prostředí na území kraje a jeho dalším rozvoji. Rovněž motto, ač může na první pohled působit rozporuplně, vyjadřuje snahu kraje o podporu dynamického vývoje při zvažování všech důsledků, které tento rozvoj může mít.

Dílčí cíle vážící se k jednotlivým prioritám Programu rozvoje Pardubického kraje pro období let 2012 - 2016 jsou vyjádřeny takto:

A. Kvalitní lidské zdroje

- Zlepšit podmínky pro vzdělávání obyvatel v souvislosti s jejich životním cyklem a zvýšit jejich uplatnitelnost na trhu práce.
- Zajistit adekvátní kvality zdravotních zařízení a sociálních služeb a dostupnost jejich služeb pro všechny skupiny obyvatel.
- Rozšířit a zkvalitnit nabídku aktivit pro organizované i neorganizované trávení volného času.

B. Konkurenceschopná ekonomika

- Dosáhnout nadprůměrného růstu HDP mezi kraji v ČR.

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

- Posílit výzkumný a inovační potenciál uvnitř jednotlivých ORP a celkovou ekonomickou výkonnost kraje.
- Efektivně využívat potenciál kraje v oblasti rozvoje udržitelného cestovního ruchu.
- Posílit využití příznivé geografické polohy kraje jako důležité spojnice mezi územím Čech a severní i jižní částí Moravy.
- Zajistit adekvátní dopravní obslužnost všech území kraje.

C. Zdravé životní prostředí

- Zajistit šetrné hospodaření v souvislosti s rozrůstáním infrastruktury v území a zachovat krajinný ráz vybraných regionů.
- Dosáhnout vyššího stupně napojení jednotlivých území kraje, zejména jeho okrajových částí, na základní technickou infrastrukturu a rozvoj komplexní péče o povrchové i podzemní vody.
- Adekvátně a objektivně chránit a zvyšovat kvalitu jednotlivých složek životního prostředí v kraji zejména v postižených lokalitách.
- Efektivně zajišťovat ochranu a bezpečnost obyvatelstva a včasnou pomoc v případě mimořádných událostí a krizových situací.

D. Koordinovaný prostorový rozvoj kraje

- Koordinovat rozvoj systému osídlení kraje, včetně funkčního využití území a snižovat disparity posilováním problémových území při respektování jejich přírodních a kulturních hodnot.
- Snižit socioekonomické rozdíly v návaznosti na sociodemografické ukazatele mezi jednotlivými částmi kraje (ORP).
- Budovat silné partnerské vztahy rozvojových aktérů s důrazem na využití místního potenciálu při rozvoji území kraje v souladu s principy udržitelného rozvoje.
- Zefektivnit čerpání dotací do kraje a všech jeho regionů.

Komentář zpracovatele SEA hodnocení: Z navržených cílů a následně i opatření resp. aktivit je patrná snaha kraje postihnout co možná nejširší možnosti rozvoje ve všech myslitelných oblastech. Stále je přitom zdůrazňován princip trvale udržitelného rozvoje. Z hlediska možných vlivů na životní prostředí resp. veřejné zdraví nemáme k takto navrženým cílům koncepce připomínky. Cíle jsou natolik obecně deklarované, že nelze vyvozovat konkrétní závěry ve smyslu jejich potenciálních dopadů na životní prostředí.

Je však třeba, nad rámec posouzení SEA, podotknout, že takto obecně deklarované cíle koncepce budou v praxi poměrně obtížně uchopitelné. Přílišná šíře záběru koncepce se může odrazit v jejím nekonkrétním uplatňování a velmi ztíženém monitoringu.

Řada aktivit se překrývá či duplikuje ač má třeba jiné realizátory např. C.2.3, C.2.6, C.2.8 nebo C.4.1., C.4.4, C.6.8. nebo D.1.1, D.1.3. nebo D.2.4, D.2.6. a některé další především v oblasti dopravní infrastruktury. Tato skutečnost může případnému zájemci o podporu velmi ztížit orientaci v dokumentu a správné zařazení svého záměru pod systém opatření a aktivit.

6.3 Hodnocení návrhu priorit a opatření Programu rozvoje kraje

Pro zjištění, zda a jakým způsobem může návrh Programu rozvoje Pardubického mít při realizaci závažné vlivy na životní prostředí, bylo provedeno hodnocení navržených opatření resp. aktivit vzhledem k referenčním cílům ochrany životního prostředí, tj. zda a jakým způsobem budou opatření naplňované pomocí aktivit resp. projektů přispívat či nikoliv k naplňování referenčních cílů. Pro hodnocení bylo použito následující stupnice:

+2	potenciálně významný pozitivní vliv (velkého rozsahu) opatření na referenční cíl
+1	potenciálně pozitivní (přímý či nepřímý, lokální) vliv opatření na daný referenční cíl
0	zanedbatelný nebo komplikovaně zprostředkovatelný potenciální vliv (velmi malý rozsah)
-1	potenciálně negativní vliv opatření na daný referenční cíl (přímý či nepřímý, lokální)
-2	potenciálně významný negativní vliv opatření na daný referenční cíl (velkého rozsahu)

Zejména při potenciálně negativním identifikovaném vlivu je součástí hodnocení i komentář v pravém sloupci hodnotící tabulky.

Bodové hodnocení bylo provedeno na úrovni navrhovaných opatření, v relevantních případech s komentářem k jednotlivým aktivitám, přičemž tam, kde byla shledána potřeba zabývat se jednotlivými aktivitami podrobněji, zejména v případech, kdy by daná aktivita mohla mít významné vlivy na životní prostředí, bylo provedeno hodnocení pro danou aktivitu zvlášť resp. jejich vzájemně související skupiny.

Při aktuální míře neznalosti jednotlivých projektů, které budou v rámci Programu rozvoje kraje podpořeny a zejména neznalosti jejich konkrétní lokalizace není možné kvalifikovaně vyhodnotit konkrétní vlivy projektů na životní prostředí. Z tohoto důvodu byly hodnoceny vlivy jednotlivých opatření a aktivit na referenční cíle životního prostředí, které mohou potenciálně nastat za určitých podmínek realizace. Výše uvedená stupnice hodnot tedy odpovídá potenciálním vlivům, které zahrnují danou míru neurčitosti.

Posouzení vlivů na životní prostředí bylo provedeno tak, aby identifikovalo všechny pravděpodobné významné vlivy na základě známých faktů (studie, odborná literatura) i na základě údajů a informací obsažených ve strategickém dokumentu a aby zároveň postihlo specifika regionu. SEA tým rovněž formuloval podmínky, za nichž by mohlo dojít k negativním vlivům realizace Programu rozvoje kraje, a které by měly být eliminovány výběrem konkrétních projektů. Přitom byl uplatněn princip předběžné opatrnosti založený na „nejhorším možném scénáři“, tj. na situacích při nichž by se negativní vliv projevil s velkou pravděpodobností. Na základě toho byla navržena kritéria pro výběr projektů, doplňující nebo zmírňující opatření tak, aby takové negativní situace nenastaly.

Kumulativní a synergické vlivy:

V případech, kde byly identifikovány potenciálně negativní vlivy, bylo dále zkoumáno, jaká další opatření mohou mít analogické účinky (kumulativní efekt), anebo jiné účinky pozitivního či negativního charakteru, které mohou vliv daného opatření zesilovat (synergický efekt). Hodnocení kumulativních a synergických vlivů je zahrnuto do hodnocení vlivu a charakteru vlivu. Zjištěné kumulace resp. synergismus byly v hodnotících tabulkách označeny následujícími indexy:

- K kumulativní vliv aktivity resp. projektu na daný referenční cíl, vzhledem k ostatním plánovaným opatřením, resp. známým vlivům jiných aktivit na PRK nezávislých
- S synergický vliv aktivity resp. projektu na daný referenční cíl, vzhledem k ostatním plánovaným opatřením, resp. známým vlivům jiných aktivit na PRK nezávislých

Hodnocení vlivů na složky životního prostředí:

Referenční cíle ochrany životního prostředí reprezentují jednotlivé složky životního prostředí – v rámci SEA Programu rozvoje kraje byly vyhodnoceny možné vlivy opatření resp. aktivit plánovaných na léta 2012-2016 na tyto referenční cíle. Konkrétní vlivy na složky životního prostředí ve specifických územích budou záviset na způsobu realizace konkrétních projektů v rámci realizace cílů koncepce, tj. implementací Programu rozvoje kraje prostřednictvím navazujících stupňů strategického plánování kraje. Návrh environmentálních kritérií pro výběr konkrétních projektů v rámci Programu rozvoje kraje tak, jak jej navrhl SEA tým, je uveden v kapitole 11. Vyhodnocení vlivů konkrétních projektů na životní prostředí bude zejména u projektů investičního charakteru předmětem hodnocení v rámci procesu posuzování vlivů záměru na životní prostředí (EIA), dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Priorita A: KVALITNÍ LIDSKÉ ZDROJE

Opatření A.1: Podpora kvalitního systému vzdělávání

Aktivita:

- A.1.1 Optimalizace kapacit středních škol a oborů vzdělání s ohledem na současný stav i budoucí vývoj populace.
- A.1.2 Údržba a modernizace zřizovaných škol a školských zařízení.
- A.1.3 Posílení vazeb středních škol s podnikatelským (odběratelským) sektorem (odborné praxe, úpravy vzdělávacích programů, vytváření vzdělávacích strategií škol).
- A.1.4 Zvyšování kvality výuky – další vzdělávání pedagogických pracovníků, zavádění školních vzdělávacích programů, modernizace vybavení škol.
- A.1.5 Rozvoj zájmového vzdělávání, neformálního vzdělávání (vč. EVVO), jazykového vzdělávání, dalšího vzdělávání a celoživotního vzdělávání.

A.1.6	Podpora talentované mládeže (Festival vědy a techniky dětí a mládeže Pardubického kraje, zahraniční stáže).		
A.1.7	Integrace zdravotně i sociálně handicapovaných žáků a studentů do běžných typů škol.		
A.1.8	Optimalizace kapacit mateřských a základních škol s ohledem na současný stav i budoucí vývoj populace.		
	A.1	Komentář	
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0		
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0		
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0		
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0		
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0		
4.2 Podporovat využívání brownfields	0		
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0		
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0		
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+2	Opatření A.1 bude mít z hlediska životního prostředí pozitivní vliv především na veřejné zdraví a zdravý životní styl.	
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0		
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0		
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0		
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0		
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0		
Návrh reformulace:			
Návrh doplnění:			

Opatření nevykazuje vůči referenčnímu rámci žádné významné vazby v negativním smyslu.

Priorita A: KVALITNÍ LIDSKÉ ZDROJE

Opatření A.2: Zkvalitňování zdravotní péče, zvýšení efektivity jejího poskytování a zvýšení její dostupnosti i v odlehlých částech kraje

Aktivita:

- A.2.1 Zvýšení kvality poskytované péče (vybavení, vzdělávání pracovníků).
- A.2.2 Zlepšení výsledků hospodaření zdravotnických zařízení, úspory z rozsahu při nákupech léků, zdravotního materiálu a zařízení.
- A.2.3 Inicie zjednodušení systému dalšího vzdělávání lékařského i nelékařského personálu (směrem k Parlamentu, přes Asociaci krajů).
- A.2.4 Zajištění vyššího počtu lékařů a ostatního odborného personálu a stabilizace stávajícího personálu ve zdravotnických zařízeních.
- A.2.5 Zajištění potřebných kapacit lůžek akutní i následné péče a zajištění obslužnosti lůžek.
- A.2.6 Zajištění potřebné dostupnosti zdravotnické záchranné služby ve všech částech kraje, modernizace vybavení ZZS.
- A.2.7 Podpora fungování protialkoholní záchytné stanice v Pardubicích (jediné místo pro celý kraj) a hledání finanční spoluúčasti ostatních ORP, využívajících služeb protialkoholní záchytné stanice.
- A.2.8 Realizace programů zdravotní prevence.
- A.2.9 Motivace studentů zdravotních oborů ke studiu geriatrických a navazujících oborů.

	A.2	Komentář	
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0		
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0		
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0		

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0	
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+2	Opatření A.2 bude mít z hlediska životního prostředí pozitivní vliv především na veřejné zdraví a zdravý životní styl.
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění:		

Opatření nevykazuje vůči referenčnímu rámci žádné významné vazby v negativním smyslu.

Priorita A: KVALITNÍ LIDSKÉ ZDROJE

Opatření A.3: Zajištění místní a časové dostupnosti podpory osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím stabilní, efektivní, flexibilní a kvalitní sítě sociálních služeb a jejich provázání s dalšími službami (např. z oblasti školství nebo zdravotnictví)

Aktivita:

- A.3.1 Revize stávající sítě sociálních služeb (soc. poradenství, soc. péče a soc. prevence) a její následná stabilizace, včetně vytvoření pravidel pro řízení sítě sociálních služeb a jejího financování.
- A.3.2 Navržení systému víceletého financování sociálních služeb a pravidel pro spolufinancování služeb z obecních rozpočtů.
- A.3.3 Podpora služeb umožňujících sdílenou péči o osobu závislou na péči jiné fyzické osoby, prioritně prostřednictvím služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou.
- A.3.4 Transformace pobytových zařízení sociálních služeb v jiné druhy sociálních služeb, poskytovaných v přirozené komunitě uživatele a podporující sociální začlenění uživatele do společnosti. Humanizace stávajících zařízení sociálních služeb.
- A.3.5 Transformace a sjednocení systému péče o ohrožené děti.
- A.3.6 Propojování systému zdravotních a sociálních služeb, zejména v oblasti návaznosti služeb.
- A.3.7 Zvyšování kvality sociálních služeb, zejména podporou vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách, podporou spolupráce poskytovatelů služeb v oblasti kvality, zohledněním kvality při dotačních a grantových řízeních PK.

	A.3	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0	
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí,	+2	Opatření A.3 bude mít z hlediska životního prostředí

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání		pozitivní vliv především na veřejné zdraví a zdravý životní styl.
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění:		

Opatření nevykazuje vůči referenčnímu rámci žádné významné vazby v negativním smyslu.

Priorita A: KVALITNÍ LIDSKÉ ZDROJE

Opatření A.4: Posílení kulturní rozmanitosti a historického dědictví kraje

Aktivity:

A.4.1 Podpora kulturních a společenských aktivit a udržení historických a kulturních tradic.

A.4.2 Budování/modernizace kulturních zařízení a podpora jejich fungování.

A.4.3 Podpora obnovy a širšího využití památek pro potřeby kultury a cestovního ruchu.

	A.4	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0	
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	+2	Opatření A.4 se příznivě projeví na stavu kulturních památek a díky tomu bude mít významně pozitivní vliv na krajinný ráz území
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+2	Opatření A.4 bude mít z hlediska životního prostředí pozitivní vliv především na veřejné zdraví a zdravý životní styl.
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění:		

Opatření nevykazuje vůči referenčnímu rámci žádné významné vazby v negativním smyslu.

Priorita A: KVALITNÍ LIDSKÉ ZDROJE

Opatření A.5: Podpora rozvoje sportovních a tělovýchovných aktivit

Aktivita:

- A.5.1 Budování/modernizace sportovní infrastruktury pro rekreační i výkonnostní sport.
A.5.2 Podpora činnosti organizací působících v oblasti sportu a tělovýchovy, zaměřených na neprofesionální aktivity.
A.5.3 Propagace a osvěta sportovních a tělovýchovných aktivit mezi obyvatelstvem.

	A.5	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	-1	V závislosti na realizovaných projektech by mohlo dojít k zásahu do ekologicky relativně stabilnějších částí krajiny resp. nevhodnému využití přírodních částí krajiny např. budováním golfových hřišť vedoucím ke snížení biodiverzity
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	-1	Opatření A.5 v případě, že v rámci něj budou realizovány projekty výstavby nových sportovních areálů na zelené louce bude nesporně znamenat nové zábory ZPF resp. PUPFL
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	-1	V případě budování nových sportovních a rekreačních areálů může dojít k negativním vlivům na krajinný ráz území.
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+2	Opatření A.5 bude mít z hlediska životního prostředí pozitivní vliv především na bezpečnost každodenního života, zdravé trávení volného času a zdravý životní styl.
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	-1	Sportovní areály se mohou stát zdrojem hluku obtěžujícího okolní obyvatele.
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění:		

Budování sportovní infrastruktury navrhované v aktivitě A.5.1, pokud by znamenalo výstavbu nových sportovních areálů na zelené louce, může mít potenciálně negativní dopady na životní prostředí v závislosti na konkrétním projektovém řešení jednotlivých záměrů a jejich lokalizaci. V každém jednotlivém případě je třeba uplatnit postup dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.

Priorita A: KVALITNÍ LIDSKÉ ZDROJE

Opatření A.6 Širší kultivace lidského potenciálu kraje

Aktivita:

- A.6.1 Podpora organizace rozmanitých volnočasových aktivit pro všechny věkové kategorie obyvatel a budování/rekonstrukce potřebné infrastruktury.
A.6.2 Tvorba nové a rekonstrukce stávající infrastruktury pro neorganizované trávení volného času.
A.6.3 Podpora činnosti neziskových organizací, školských zařízení pro zájmové vzdělávání a spolků (ve všech tematických oblastech).
A.6.4 Realizace preventivních programů – např. primární prevence, prevence kriminality, protidrogová prevence, prevence dopravní bezpečnosti, bezpečnosti dětí a seniorů atd.

A.6.5 Kultivace lidského potenciálu kraje formou kvalitní nabídky volnočasového využití.		
	A.6	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0	
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+2	Opatření A.6 bude mít z hlediska životního prostředí pozitivní vliv především na veřejné zdraví a zdravý životní styl, a to z hlediska prevence kriminality a zdravého trávení volného času.
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění:		

Opatření resp. aktivity navrhované v rámci priority A spolu úzce souvisejí a nemají, s výjimkou aktivity A.5.1) sama o sobě přímý vliv na životní prostředí. Realizace jejich strategických cílů pomocí navrhovaných aktivit v podobě podpory vzdělávání, zdravotní péče, zdravého životního stylu, kvality života obyvatel a bezpečnosti budou mít potenciálně pozitivní vazby především na sociální determinanty veřejného zdraví související s kvalitou a dostupností zdravotnické péče, možností zdravého trávení volného času a prevence kriminality. Opatření rovněž přispěje k rozvoji vzdělanosti a širší nabídce pracovních míst.

Aktivita A.5.1 zaměřující se na budování resp. rozvoj sportovní infrastruktury, by se mohla nepříznivě odrazit v životním prostředí v případě, kdy by na jejím základě byly podpořeny projekty na výstavbu nové sportovní infrastruktury na zelené louce v nevhodných lokalitách z hlediska hluku či biotických složek krajiny. Těmto vlivům se dá zabránit vhodně zvolenými kritérii pro výběr podpořených projektů.

Priorita B: KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA

Opatření B.1: Rozvoj a optimalizace využití podnikatelské infrastruktury a podpora podnikání

Aktivita:

- B.1.1 Pasportizace brownfields a podpora jejich nového komerčního využití.
- B.1.2 Propagace investičních příležitostí a budování image kraje vůči potenciálním investorům a i stávajícím podnikatelům.
- B.1.3 Založení a fungování inovačního fondu.
- B.1.4 Propagace a další rozvoj existujících průmyslových zón.
- B.1.5 Rozvoj stávajících klastrů a podpora vzniku nových klastrů.
- B.1.6 Informační centra a rozvoj poradenství pro podnikatele.

B.1.7 Péče o investory a nové podniky.

B.1.8 Podpora nových způsobů řešení a financování rozvoje podnikání a řemesel.

B.1.9 Podpora vzniku podnikatelských inkubátorů.

	B.1	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	-1	Při nevhodném provozování a regulaci resp. v případě předimenzování koncepce podnikatelských zón může mít negativní vliv.
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	+/-1	Podpora rozvoje průmyslových zón může mít potenciálně negativní vliv na zvýšení tranzitní a nákladní silniční dopravy. Je třeba podporovat logistická centra zaměřená na kombinovanou přepravu tak, aby se část přepravovaných nákladů přenesla na železnici.
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	-/+1	Při správné aplikaci opatření může mít nepřímý pozitivní vliv, pokud budou podporované průmyslové zóny účelně napojeny v rámci dopravní sítě a bude podporována doprava surovin i výrobků po železnici. V opačném případě bude vliv opatření na referenční cíl negativní. Podpora rozvoje průmyslových zón může mít potenciálně negativní vliv na zvýšení tranzitní a nákladní silniční dopravy. Je třeba podporovat logistická centra zaměřená na kombinovanou přepravu tak, aby se část přepravovaných nákladů přenesla na železnici, v takovém případě bude vliv opatření na referenční cíl pozitivní.
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	+2/-2	Pokud bude podpora průmyslových zón zacílena na využívání stávajících nevyužívaných průmyslových areálů bude mít potenciálně pozitivní vliv. V případě, že tato podpora povede k výstavbě průmyslových zón a logistických center na zelené louce bude vliv výrazně negativní.
4.2 Podporovat využívání brownfields	+2	Opatření B.1 bude mít z hlediska životního prostředí pozitivní vliv především v podpoře využívání brownfields a tím i zamezení neřízené suburbanizace mimo zastavěná území a řešení starých ekologických zátěží.
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+1	Opatření B.1 bude mít při správné aplikaci z hlediska životního prostředí pozitivní vliv především na sociální determinanty veřejného zdraví v podobě rozšíření nabídky pracovních míst a možnosti podnikání především pro vysoce vzdělané a kvalifikované pracovníky a nepřímo pozitivní vliv na životní prostředí se projeví v podpoře rozvoje vyspělých hospodářských odvětví s vysokou přidanou hodnotou a nízkými externalitami vzhledem k životnímu prostředí.
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	-/+1	Při správné aplikaci opatření může mít nepřímý pozitivní vliv na životní prostředí sídel. Je třeba umisťovat průmyslové zóny a regulovat jejich činnost tak, aby nedocházelo ke zhoršování znečištění ovzduší a hlukové zátěže sídel. Doporučujeme využít příliv investic i ke zlepšování stavu sídel. V opačném případě bude vliv negativní.
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění:		

Aktivita B.1.1 bude mít z hlediska životního prostředí přímý pozitivní vliv především v podpoře využívání brownfields, a tím i zamezení neřízené suburbanizace mimo zastavěná území a řešení starých ekologických zátěží.

B.1.2 Propagace investičních příležitostí a budování image kraje vůči potenciálním investorům a i stávajícím podnikatelům. Tato aktivita nemá vůči referenčním cílům ochrany životního prostředí žádné přímé vazby.

B.1.3 Založení a fungování inovačního fondu. Rovněž tato aktivita nemá přímé vazby vůči cílům ochrany životního prostředí. Nepřímá vazba podpory inovací se projeví především v oblasti zvýšení vzdělanosti a zprostředkovaně může mít vliv i na orientaci hospodářství kraje na průmyslová odvětví s vysokou přidanou hodnotou.

B.1.4 Propagace a další rozvoj existujících průmyslových zón. Tato aktivita je navržena poměrně široce a dotýká se pouze stávajících průmyslových zón v kraji, nedojde tedy k vymezování nových průmyslových zón. V této souvislosti je třeba konstatovat, že v případě, kdy by došlo k plošnému rozšiřování průmyslových zón byt' stávajících, bude to bezpochyby znamenat zvyšování podílu zpevněných ploch, možné zábory půdy a zvýšenou stavební činnost. S provozem průmyslových zón pak mohou být spojeny externality jako je zvýšená dopravní zátěž, znečištění ovzduší a hluk. Těmto nepříznivým skutečnostem je možno předcházet na úrovni konkrétních záměrů resp. řešení jednotlivých průmyslových zón v rámci povolenacích řízení, kdy musí být vyhodnoceny vlivy jednotlivých záměrů na životní prostředí, ať už v procesu EIA v případě konkrétních projektů, nebo procesem SEA na úrovni územních plánů.

B.1.5 Rozvoj stávajících klastrů a podpora vzniku nových klastrů. Organizační opatření bez konkrétních dopadů do území.

B.1.6 Informační centra a rozvoj poradenství pro podnikatele. Rovněž se jedná o organizační opatření bez vlivu na životní prostředí.

B.1.7 Péče o investory a nové podniky. Bez vlivu na životní prostředí.

B.1.8 Podpora nových způsobů řešení a financování rozvoje podnikání a řemesel. Bez vlivu.

B.1.9 Podpora vzniku podnikatelských inkubátorů. Tato aktivita může mít zprostředkovaně pozitivní vliv na zvýšení vzdělanosti a orientaci hospodářství kraje na nová průmyslová odvětví s vysokou přidanou hodnotou.

Priorita B: KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA

Opatření B.2: Podpora vědy, výzkumu, vývoje a inovací

Aktivita:

- B.2.1 Rozvoj kapacit stávajících výzkumných zařízení.
- B.2.2 Rozvoj spolupráce výzkumných pracovníků, akademických pracovníků, studentů s podnikatelským sektorem (propojení s místním průmyslem).
- B.2.3 Posílení ochrany výsledků výzkumu a vývoje (patenty, vzory, licence).
- B.2.4 Podpora spolupráce subjektů inovační a rozvojové infrastruktury.
- B.2.5 Podpora rychlého uplatnění nových poznatků v praxi (např. zavedení inovačních voucherů).
- B.2.6 Rozvoj a podpora Centra transferu technologií a znalostí.

	B.2	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0	
4.2 Podporovat využívání	0	

brownfields		
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+2	Opatření B.2 bude mít z hlediska životního prostředí pozitivní vliv především na sociální determinanty veřejného zdraví v podobě podpory vzdělanosti a rozšíření nabídky pracovních míst a možností podnikání především pro vysoce vzdělané a kvalifikované pracovníky a nepřímo pozitivní vliv na životní prostředí se projeví v podpoře rozvoje vyspělých hospodářských odvětví s vysokou přidanou hodnotou a nízkými externalitami vzhledem k životnímu prostředí. Rozvoj technologií a jejich uplatnění v praxi se může následně projevit v podobě snížení znečištění ovzduší apod.
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění:		

Realizace navrhovaných aktivit bude mít pozitivní vliv na rozšíření nabídky pracovních míst a možností podnikání především pro vysoce vzdělané a kvalifikované pracovníky a nepřímo pozitivní vliv na životní prostředí se projeví v podpoře rozvoje vyspělých hospodářských odvětví s vysokou přidanou hodnotou a nízkými externalitami vzhledem k životnímu prostředí.

Priorita B: KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA		
Opatření B.3: Rozvoj potenciálu pracovních sil		
Aktivity:		
B.3.1 Usměrnování struktury vzdělávacího systému s cílem snížení nerovnováhy mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce.		
B.3.2 Všeestranná podpora zvýšení prestiže vybraných učňovských a odborných studijních oborů na středních školách, zejména těch oborů, u kterých je mezera na trhu práce.		
B.3.3 Rozvoj efektivního systému stipendií.		
B.3.4 Zlepšení uplatňování aktivní politiky zaměstnanosti.		
B.3.5 Rozvoj technických oborů vysokých škol.		
B.3.6 Rozvoj nabídky celoživotního vzdělávání (ve vazbě na podnikatelskou sféru).		
B.3.7 Podpora rekvalifikací.		
	B.3	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0	
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0	

6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+2	Opatření B.3 bude mít z hlediska životního prostředí pozitivní vliv především z hlediska sociálních a ekonomických determinantů veřejného zdraví díky zvýšené nabídce pracovních míst.
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění:		

Všechny aktivity navrhované v rámci tohoto opatření budou mít zprostředkovaně pozitivní vliv na rozšíření nabídky pracovních míst a možností podnikání především pro vysoce vzdělané a kvalifikované pracovníky a nepřímo pozitivní vliv na životní prostředí se projeví v podpoře rozvoje vyspělých hospodářských odvětví s vysokou přidanou hodnotou a nízkými externalitami vzhledem k životnímu prostředí.

Priorita B: KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA

Opatření B.4: Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu a jejího využití při rozvoji atraktivit cestovního ruchu

Aktivity:

- B.4.1 Koncepční usměrňování rozvoje cestovního ruchu (optimalizace prostorového rozložení turistické infrastruktury, celoroční využívání turistické infrastruktury atd.).
- B.4.2 Budování a zkvalitnění ubytovacích a stravovacích služeb.
- B.4.3 Rozvoj doprovodné turistické infrastruktury.

	B.4.1	B.4.2	B.4.3i	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0	0	0	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	0	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	0	+1	V případě, že bude podporován rozvoj turistické dopravní infrastruktury v podobě cyklostezek, hipostezeček či vodáckých tras bude vliv opatření pozitivní
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	-1	-1	Některé navrhované investiční aktivity mohou mít dílčí důsledky v podobě zásahu do přírodě blízkých částí krajiny. Tomu lze zabránit vhodnou lokalizací aktivit a volbou technického řešení projektů.
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0	-1	-1	Některé navrhované investiční aktivity budou mít dílčí důsledky v podobě záborů půdy.
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	0	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0	-1	-1	Některé navrhované investiční aktivity mohou mít dílčí důsledky v podobě zásahu do esteticky či historicky a kulturně hodnotných území. Tomu lze zabránit vhodnou lokalizací aktivit a volbou technického řešení projektů.
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	-1	-1	Stavební činnost má vždy zvýšené nároky na spotřebu surovin a produkci odpadů.
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+1	0	0	
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	0	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	-1	-1	Stavební činnost má vždy zvýšené nároky na spotřebu surovin a produkci odpadů.

10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	0	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	0	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	-1	-1	Budování turistické infrastruktury na přírodních vodních útvarech může znamenat potenciálně negativní zásahy do vodních útvarů, při výběru projektů je třeba dbát na správné nastavení kapacity zařízení a únosnosti vodních útvarů a ekosystémů.
Návrh reformulace:				
Návrh doplnění				

B.4.1 Koncepční usměrňování rozvoje cestovního ruchu (optimalizace prostorového rozložení turistické infrastruktury, celoroční využívání turistické infrastruktury atd.). Jedná se o organizační opatření bez přímých vlivů na životní prostředí.

B.4.2 Budování a zkvalitnění ubytovacích a stravovacích služeb. Toto opatření může mít zprostředkovaný vliv na zvýšení návštěvnosti především v již dnes turisticky silně navštěvovaných částech kraje, která jsou většinou rovněž cenná z hlediska životního prostředí, a nepříznivě se odrazit ve stavu přírodní složky území. Vzhledem k charakteru Pardubického kraje a místního turistického ruchu není však tento vliv hodnocen jako významný. Při budování turistické infrastruktury ať už v podobě stravovacích či ubytovacích zařízení nebo doprovodné turistické infrastruktury viz aktivita B.4.3 je třeba důsledně uplatňovat preventivní nástroje na poli územního plánování resp. územního rozhodování, jakými jsou např. procesy EIA resp. SEA.

B.4.3 Rozvoj doprovodné turistické infrastruktury. V tomto případě platí stejné podmínky jako v případě předcházející aktivity.

Veškeré zásahy do přírodního prostředí mohou potenciálně ohrožit ekologickou rovnováhu, při výběru projektů je třeba citlivě volit jejich projektové řešení tak, aby nedocházelo k ohrožení vodních útvarů a ekologicky relativně stabilnějších částí krajiny. Domníváme se, že celý blok aktivit k podpoře cestovního ruchu by měl podporovat malé a střední podniky, nikoliv megainvestice zahraničních subjektů. Je třeba zahrnout do výběru projektů efektivně navržená environmentální kritéria a citlivě hledat kompromis mezi ekonomickým a sociálním rozvojem a ochranou životního prostředí (hlediska udržitelnosti).

Priorita B: KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA		
Opatření B.5: Koordinovaný rozvoj marketingu cestovního ruchu a tvorby turistických produktů		
Aktivity:		
B.5.1 Zlepšování image kraje v cestovním ruchu.		
B.5.2 Tvorba cílených celoročních turistických produktů (vícedenní programy, prodloužené víkendy, atd.).		
B.5.3 Cílený a účinný marketing produktů cestovního ruchu.		
B.5.4 Zvýšení nabídky jednorázových aktivit (koncerty, festivaly, setkání...).		
B.5.5 Zvyšování kvality a prohlubování koordinace řízení cestovního ruchu (státní, krajské a regionální OCR).		
B.5.6 Rozvoj vzdělávání subjektů v cestovním ruchu.		
B.5.7 Rozvoj poskytování informací pro turisty (webové portály, činnost TIC atd.).		
	B.5	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0	
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0	

6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+1	
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění		

Aktivity navrhované v rámci Opatření B.5 Koordinace cestovního ruchu jsou zaměřeny výhradně na organizační opatření za účelem podpory cestovního ruchu v kraji. Přímé dopady tohoto opatření na životní prostředí se neočekávají, při realizaci aktivit je však třeba dbát na to, aby nedocházelo k nadměrné a nárazové koncentraci návštěvníků v environmentálně citlivých oblastech, relativně upřednostňovat projekty environmentálně šetrných forem cestovního ruchu.

Marketingová opatření k propagaci Pardubického kraje nebudou mít žádné přímé vlivy na referenční cíle životního prostředí.

Priorita B: KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA*

Opatření B.6: Podpora budování a zkvalitňování páteřní dopravní infrastruktury

Aktivity:

- B.6.1 Vytváření podmínek pro realizaci a prosazování výstavby klíčových staveb dopravní infrastruktury v kraji.
- B.6.2 Další rozvoj mezinárodního letiště Pardubice.
- B.6.3 Příprava a realizace R 35 (Opatovice nad Labem – Dašice – Vysoké Mýto – Litomyšl – Dětřichov u Moravské Třebové – hranice Pardubického kraje).
- B.6.4 Příprava a realizace R 43 (Moravská Třebová – hranice Pardubického kraje).
- B.6.5 Budování obchvatů měst s vysokou intenzitou silniční dopravy (Pardubice, Chrudim, Svitavy, ostatní města na plánované trase R35).
- B.6.6 Vybudování plavebního stupně na řece Labi v Přelouči a dokončení splavnění Labe do Pardubic včetně přístavu Pardubice.
- B.6.7 Příprava a realizace projektu multimodálního logistického centra Východní Čechy v Pardubicích.
- B.6.8 Příprava zdvojkolejné tratě č. 31 v úseku Pardubice – Hradec Králové.
- B.6.9 Rozvoj kombinované dopravy v návaznosti na železnici.
- B.6.10 Zvyšování bezpečnosti páteřní dopravní infrastruktury.

	Vodní cesta a kombinovaná doprava	Letecká doprava	Železniční doprava	Silniční doprava	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	+1	-1	+1	-1	Rozšíření silniční sítě v kraji bude mít nepřímý vliv na nárůst silniční dopravy a s tím spojených externalit (znečištění ovzduší, hluk, havárie apod.). Avšak vyřešení špatné dopravní situace v kraji realizací moderně technicky řešené nadřazené dopravní infrastruktury se projeví pozitivně zejména v dopravou zatížených sídlech a v nevyhovujících úsecích dnešních silnic I. třídy. Modernizace železnic bude mít pozitivní vliv na snížení emisí z dopravy. Letecká doprava patří z environmentálního hlediska k nejméně příznivým druhům dopravy.
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní	+1	0	+1	-1	Rozšíření silniční sítě v kraji bude mít nepřímý vliv na nárůst silniční dopravy a

silniční dopravou					rozvoj letecké dopravy vzhledem k omezenému počtu letišť v rámci republiky povede v konečném důsledku rovněž k dopravě komodit jinou cestou v rámci kraje.
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	+1	-2	+1	-1	Rozšíření silniční sítě povede k nárůstu silniční dopravy a s tím spojených externalit (znečištění ovzduší, havárie, úniky ropných látek, hluk apod.). Modernizace železnic má potenciálně pozitivní vliv na vyšší využívání železniční dopravy na úkor dopravy silniční. Zřizování logistických center a podpora kombinované dopravy budou mít potenciálně pozitivní vliv na referenční cíl. Naproti tomu je nutné konstatovat, že letecká doprava patří z environmentálního hlediska k nejméně příznivým druhům dopravy (emise, hluk apod.). Vodní dopravu v případě, že vybudování vodní cesty v horních částech toků znamená faktickou likvidaci cenných biotopů, zásahy do koryta toku, rozsáhlé zábory půdy a zásah do vodního režimu krajiny nelze označit za ekologicky šetrnou formu dopravy.
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	-1	-1	0	-1	Rozšíření silniční sítě a případné nevhodné trasování nových komunikací má potenciálně negativní vazbu na zvýšení fragmentace krajiny. Je třeba dbát na to, aby trasy komunikací s intenzitou dopravy vyšší než 1000 vozidel/den nebyly umístovány v rámci dopravou nefragmentovaných polygonů UAT. Vodní doprava by v případě realizace rozsáhlých zásahů do přirozených toků a niv měla potenciálně významný negativní vliv na životní prostředí.
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	-1	-1	0	-1	Téměř všechny navrhované investiční aktivity budou mít dílčí důsledky v podobě záborů půdy.
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	0	0	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	-1	-1	0	-1	Téměř všechny navrhované investiční aktivity budou mít dílčí důsledky v podobě zásahu do krajinného rázu.
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	-1	-1	-1	-1	Stavební činnost má vždy zvýšené nároky na spotřebu surovin a produkci odpadů.
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	-1/+1	-2	+1	-1	Modernizace železnic bude mít pozitivní vliv na zvýšení využití železniční hromadné dopravy.
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	+1	-1	-1	-1/+1	Rozšíření silniční sítě povede k nárůstu silniční dopravy a s tím spojených externalit včetně hluku, je však třeba konstatovat, že realizace moderní dopravní infrastruktury, jež se neobejde bez protihlukových opatření bude mít v řadě hustě obydlených oblastí kraje vliv výrazně pozitivní na snížení stávající hlukové zátěže. Podpora kombinované dopravy bude mít potenciálně pozitivní vliv na snížení emisí z mobilních zdrojů a hlukové

					zátěže z dopravy. Letecká doprava patří z environmentálního hlediska k nejméně příznivým druhům dopravy, při výběru projektů na modernizaci a rozšíření letiště je třeba upřednostňovat takové projekty, které povedou ke snížení hlukové zátěže obyvatelstva.
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	-1	-1	-1	-1	Stavební činnost má vždy zvýšené nároky na spotřebu surovin a produkci odpadů.
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	0	0	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	0	0	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	-2	-1	0	-1	Budování rozsáhlých zpevněných ploch povede ke snížení retenční schopnosti území. Výstavba vodní cesty by v případě její realizace byla pravděpodobně významným negativním zásahem do vodního režimu krajiny.
Návrh reformulace:					
Návrh doplnění					

Zkvalitnění dopravní sítě kraje jako součásti evropské dopravní sítě bude mít jako celek potenciálně mírně negativní dopady na životní prostředí. Vliv automobilové dopravy na životní prostředí, zejména dálniční sítě a sítě rychlostních silnic má negativní dopad na prostředí, zejména na jeho přírodní složku. Přináší sebou zvýšenou dopravní zátěž přírodně cenných území a fragmentaci krajiny liniiovými stavbami, tento problém je možné zmírnit technickými opatřeními v dalších fázích projektové přípravy, avšak z hlediska ochrany přírody a krajiny se jeví jako nevhodné umísťovat trasy nových komunikací do přírodně cenných území a do dopravou nefragmentovaných polygonů UAT. Proto budou konkrétní projekty bezesporu předmětem veřejných diskusí, zejména v průběhu procesu EIA. Nevhodný návrh tras i technického řešení může způsobit lokální zhoršení čistoty ovzduší a zvýšení hladiny dopravního hluku. Při výstavbě dochází k záborům ZPF, k úbytku přírodních ploch, narušení krajinného rázu, snížení prostupnosti krajiny apod. Negativní dopady na ŽP musí být minimalizovány vhodnou volbou tras a technického řešení staveb, které však mohou narazit na zvýšené stavební náklady. Lze předpokládat vyšší respekt k životnímu prostředí v souvislosti se spolufinancováním většiny projektů ze zdrojů EU. Poměrně významné pozitivní důsledky však bude mít realizace nadřazené dopravní infrastruktury v kraji v podobě moderně řešených projektů, zejména na řešení kritické dopravní situace v řadě částí kraje, zvýšení bezpečnosti dopravy a převedení hlukové zátěže mimo obydlená území. Většina navrhovaných aktivit je v současnosti řešena na podrobnější úrovni, a to včetně probíhajících procesů posouzení konkrétních projektových řešení a výběru variant na životní prostředí.

Modernizace železnic má potenciálně pozitivní vliv na vyšší využívání železniční dopravy na úkor dopravy silniční. Nutno konstatovat, že letecká doprava patří z environmentálního hlediska k nejméně příznivým druhům dopravy (emise, zábery půdy pro letiště, hluk apod.), v rámci Pardubického kraje však dosud nehraje klíčovou roli.

Z hlediska veřejného zdraví je problematická zejména silniční doprava, modernizace komunikací sice přináší snížení počtu dopravních nehod, avšak očekávané navýšení intenzit dopravy sebou přinese mnohé externality jako zvýšené znečištění ovzduší emisemi z dopravy a zatížení obyvatel v blízkosti komunikací dopravním hlukem. Při výběru projektů je třeba relativně upřednostňovat takové projekty, které řeší zatížení obyvatelstva dopravním hlukem (výstavba protihlukových stěn apod.). Při realizaci nových komunikací je nezbytné respektovat toto kritérium již při jejich trasování a návrhu technického řešení.

Ve většině případů bude nutné provést vyhodnocení EIA v další fázi územního řízení, na základě přesnější podoby plánovaného projektu. V některých případech může být vyžadováno posouzení variantních řešení.

B.6.1 Vytváření podmínek pro realizaci a prosazování výstavby klíčových staveb dopravní infrastruktury v kraji. Aktivita má organizační charakter a tudíž nemá přímé vazby na referenční cíle ochrany životního prostředí.

B.6.2 Další rozvoj mezinárodního letiště Pardubice. Rozvoj mezinárodního letiště Pardubice, který zde není specifikován by mimo případné rozšiřování samotného letiště tj. zvýšení podílu zpevněných ploch a zábory půdy mohl znamenat rovněž významné navýšení počtu letů. Letiště Pardubice pravděpodobně nikdy nebude významněji využíváno v rámci velkokapacitní letecké dopravy, přesto však tato aktivita není z hlediska environmentálního hodnocena kladně. Každé zvyšování letecké dopravy s sebou nese významné zvýšení produkce skleníkových plynů a zvýšení spotřeby neobnovitelných zdrojů surovin. Rovněž dopady do území v bezprostředním okolí letiště mohou být v závislosti na konečném řešení projektu značné v podobě zvýšení hlukové zátěže. Konkrétní záměr na rozšíření letiště Pardubice je nezbytné podrobit posouzení z hlediska jeho vlivů na životní prostředí.

B.6.3 Příprava a realizace R 35 (Opatovice nad Labem – Dašice – Vysoké Mýto – Litomyšl – Dětrichov u Moravské Třebové – hranice Pardubického kraje).

R35 je rychlostní silnice pro motorová vozidla, která bude po svém dokončení s přibližně 250 km délkou nejdelší tuzemskou rychlostní silnicí. Povede v úseku státní hranice SRN - Liberec - Turnov - Hradec Králové - Vysoké Mýto - Mohelnice - Olomouc - Lipník nad Bečvou. Je důležitou dopravní tepnou především vnitrostátního významu a je též zahrnuta jako doplněk transevropské dálniční sítě TINA. Na úrovni vnitrostátní dopravy je důležitá pro spojení severu Moravy s východem a severem Čech (propojí po jejich dokončení dálnici D47 s dálnicí D11), na úrovni mezinárodní dopravy umožní kvalitní dálniční spojení se severem Německa (společně s D8 a D5) a s Polskem (napojení na D11). Nesmíme též opomenout význam v převedení části transitzí dopravy z dálnice D1, která by měla využívat po jejím dokončení kratší trasu D11 + R35 mezi západem a východem.

V rámci Pardubického kraje je připravováno několik úseků této komunikace, které se nacházejí v různé fázi přípravy stavby, pro jednotlivé úseky záměru výstavby této komunikace probíhá proces posouzení vlivů na životní prostředí (EIA), v případě úseků na území Pardubického kraje, však dosud nebyl dokončen. V rámci Zásad územního rozvoje Pardubického kraje byl stabilizován koridor R35, s tím, že u něj byl konstatován mírně negativní vliv na lokality soustavy Natura 2000 (dotčení EVL Uhersko a PO Komárov). Je potřeba v rámci dalších stupňů projektové přípravy a realizace zohlednit všechny podmínky plynoucí z procesu EIA a SEA.

Úsek Opatovice – Ostrov - Rychlostní silnice v této trase je zakotvena v ÚP VÚC Pardubického kraje. Bylo dokončeno hodnocení vlivu na životní prostředí (EIA), Ministerstvo životního prostředí vydalo k záměru kladné stanovisko. Byla zpracována dokumentace pro územní rozhodnutí.

Úsek Ostrov – Staré Město - Rychlostní silnice v této trase je zakotvena v ÚP VÚC Pardubického kraje. Ministerstvo životního prostředí dříve vydalo k záměru kladné stanovisko pro úsek Ostrov – Zámrska, ale s ohledem na změny trasování investor rozhodl o zahrnutí do probíhajícího procesu hodnocení vlivu na životní prostředí (EIA) na úsek Zámrska – Staré Město. V říjnu 2009 byla zveřejněna dokumentace EIA, která byla v prosinci 2009 vrácena k přepracování.

Úsek Staré Město – Mohelnice resp. hranice kraje - Jedná se o stabilizovanou trasu stanovenou ÚP VÚC Pardubického a Olomouckého kraje.

Příprava silnice R35 na území Pardubického kraje se v současnosti nachází na úrovni konkrétní projektové přípravy staveb resp. posuzování vlivů na životní prostředí. Ve vztahu k Programu rozvoje Pardubického kraje nelze hodnotit jednotlivé varianty ani konkrétní technické řešení navrhované komunikace, to je úkolem procesů v rámci povolenacích řízení konkrétních staveb, jež mají za úkol optimalizovat návrh komunikace i z hlediska životního prostředí. Obecně lze pouze konstatovat, že je třeba důsledně dodržet podmínky stanovisek příslušných úřadů ve vztahu k ochraně životního prostředí a dbát na vhodné technické řešení i trasování komunikace tak, aby nedošlo k zásahům do ekologicky významnějších částí území, zatížení obytné zástavby hlukem či znečištěním ovzduší z provozu na této komunikaci.

B.6.4 Příprava a realizace R 43 (Moravská Třebová – hranice Pardubického kraje). Jedná se o úsek hranice Pardubického kraje (Jevíčko) – Staré Město: km 57,600 – 78,400 (20,800 km), Proces posuzování dosud nebyl ukončen, nachází se ve fázi po odevzdání dokumentace. V rámci zásad územního rozvoje

Pardubického kraje je koridor R43 již stabilizován. V další fázi přípravy projektu je třeba dokončit EIA a důsledně reagovat na zjištěné skutečnosti v procesu posuzování vlivů na životní prostředí

Trasa staveb 4304 a 4305 zčásti využívá rozestavěné a vykoupené těleso tzv. "německé dálnice", v severní části se však trasa od původní historické odklání, aby se vyhnula dnes již zastavěným územím obcí Městečko Trnávka a Rozstání. Stavba končí v křižovatce s rychlostní silnicí R35 u Starého Města. V srpnu 2008 byla dokončena dokumentace vlivu na životní prostředí (EIA) variant aktivní a nulové. 13. října 2008 byla dokumentace EIA vrácena k přepracování a doplnění (požadováno je posouzení varianty původního vedení v trase německé dálnice kolem Městečka Trnávka a Moravské Třebové a doplnění dalších variant – vedení trasy co nejbližší stávající silnici I/43, vedení v trase I/43 s obchvaty, dvoupruh v trase "německé dálnice", nulová varianta s převedením tranzitu přes Olomouc).

V této souvislosti je opět třeba konstatovat, že Program rozvoje kraje nijak nepredisponuje výběr variant ani technické řešení konkrétní komunikace a konstatovat lze v obecné rovině pouze rizika zásahu do přírodního prostředí vedením komunikace v nové trase – především v úseku kde se odklání od trasy německé dálnice. Z hlediska veřejného zdraví bude realizace komunikace mít převážně pozitivní vliv díky odvedení vysokých intenzit dopravy mimo zastavěná území obcí resp. měst na trase. V rámci probíhajícího procesu EIA budou navržena konkrétní opatření pro předcházení resp. minimalizaci dopadů vedení komunikace do území.

B.6.5 Budování obchvatů měst s vysokou intenzitou silniční dopravy (Pardubice, Chrudim, Svitavy, ostatní města na plánované trase R35). Obchvaty měst, jež leží na plánované trase R35 jsou v zásadě v souladu s referenčními cíli ochrany životního prostředí, zejména z důvodu významného snížení zatížení obyvatel přilehlých měst hlukem a znečištěním ovzduší, zvýšení bezpečnosti obyvatel a odvedení tranzitní dopravy mimo zastavěná území. V každém konkrétním případě je v rámci projektové přípravy záměru nutné podrobit konkrétní technické řešení posouzení vlivů na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí tak, aby bylo zvoleno takové trasování a technologické řešení daného úseku, aby byly vyloučeny resp. minimalizovány nepříznivé vlivy stavby na životní prostředí.

B.6.6 Vybudování plavebního stupně na řece Labi v Přelouči a dokončení splavnění Labe do Pardubic včetně přístavu Pardubice. Záměr dosud nebyl podroben posouzení EIA, dle zákona č. 100/2001 Sb., to bude třeba provést v další fázi projektové přípravy záměru. Obecně lze říci, že lze v tomto případě očekávat vlivy především na vodní režim krajiny a biotickou složku krajiny.:

Nové řešení stupně Přelouč počítá s vybudováním plavebního kanálu v délce cca 3150 m, na kterém bude nová plavební komora, to umožní zachovat stávající charakter řeky tzv. Labské hrčáky. Stavba stupně Přelouč II představuje velký zásah do současného území. Plavební kanál je veden převážně po zemědělské půdě a bude doprovázen novým biokoridorem. Vlastní plavební komora částečně zasahuje do biocentra Slavíkovy ostrovy. I zde ale bude zásah výrazně kompenzován celkovou revitalizací území včetně přestěhování nejceněnějších živočichů a rostlin.

Realizace je závislá na splavnění Labe do Pardubic a vybudování plavebního stupně Přelouč. Projekt je v tuto chvíli pozastaven a jeho realizace v návrhovém období Programu rozvoje Pardubického kraje tj. do roku 2016 je nereálná.

B.6.7 Příprava a realizace projektu multimodálního logistického centra Východní Čechy v Pardubicích. Jedná se o záměr výstavby logistického centra v návaznosti na přístav v Pardubicích. Celková plocha 68,71 ha vymezená pro MLC v územních plánech města Pardubice a obce Srnojedy. Realizace logistického centra bude znamenat významné zvyšování podílu zpevněných ploch a zábory vysoce kvalitní půdy. Na druhou stranu bude mít pozitivní vliv na převedení části nákladní dopravy na vodní cestu. Samotné budování vodní cesty má však významně negativní vlivy na stav vodních ekosystémů v korytě řeky Labe. Realizace je závislá na splavnění Labe do Pardubic a vybudování plavebního stupně Přelouč. Projekt je v tuto chvíli pozastaven a jeho realizace v návrhovém období Programu rozvoje Pardubického kraje tj. do roku 2016 je nereálná.

B.6.8 Příprava zdvojkolejnění tratě č. 31 v úseku Pardubice – Hradec Králové. Zdvojkolejnění tratě nebude mít významné negativní vlivy na životní prostředí.

B.6.9 Rozvoj kombinované dopravy v návaznosti na železnici. Tato aktivita je z hlediska životního prostředí významně pozitivní, neboť přispěje ke zvýšení využívání železniční dopravy a snížení objemu přepravy osob i nákladů po silnicích.

B.6.10 Zvyšování bezpečnosti páteřní dopravní infrastruktury. Významně pozitivní vliv aktivity na referenční cíle životního prostředí.

Priorita B: KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA		
Opatření B.7: Zkvalitnění regionální a lokální dopravní infrastruktury		
Aktivity:		
B.7.1 Usměrnování rozvoje regionální dopravní sítě.		
B.7.2 Rekonstrukce a modernizace silnic II. a III. třídy s důrazem na úseky tvořící páteřní síť těchto komunikací v Pardubickém kraji.		
B.7.3 Optimalizace systému údržby komunikací.		
B.7.4 Zvyšování bezpečnosti silniční dopravy (řešení úseků s častými dopravními nehodami).		
B.7.5 Podpora regionální železniční dopravy.		
B.7.6 Rekonstrukce a modernizace místních a účelových komunikací.		
	B.7	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek do ovzduší, především oxidy dusíku	+1	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	+1	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	-1	Některé navrhované investiční aktivity budou mít dílčí důsledky v podobě záborů půdy.
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	-1	Stavební činnost má vždy zvýšené nároky na spotřebu surovin a produkci odpadů.
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+1	Podpora železniční dopravy bude mít z hlediska životního prostředí pozitivní vliv.
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	+1	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	-1	Stavební činnost má vždy zvýšené nároky na spotřebu surovin a produkci odpadů.
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění		

Zlepšení stavu regionální a lokální dopravní infrastruktury přispěje především ke zlepšení kvality života obyvatel odlehlých částí kraje, zvýšení bezpečnosti a dostupnosti, to se pozitivně odrazí rovněž na sociálních determinantech veřejného zdraví.

B.7.1 Usměrnování rozvoje regionální dopravní sítě. Aktivita organizačního charakteru bez významných vazeb vůči referenčním cílům ochrany životního prostředí.

B.7.2 Rekonstrukce a modernizace silnic II. a III. třídy s důrazem na úseky tvořící páteřní síť těchto komunikací v Pardubickém kraji. Dopravní infrastruktura ve správě kraje je v současnosti na mnoha místech ve značně špatném stavu stejně jako v ostatních krajích ČR. Rekonstrukce a modernizace stávající dopravní infrastruktury přispěje významně ke zvýšení bezpečnosti obyvatel, snížení nehodovosti, a zprostředkovaně rovněž ke snížení hlukové zátěže a znečištění ovzduší z provozu po těchto komunikacích.

B.7.3 Optimalizace systému údržby komunikací. Tato aktivita bude mít zprostředkovaně pozitivní vliv především na snížení prašnosti a hlukové zátěže a zvýšení bezpečnosti obyvatel.

B.7.4 Zvyšování bezpečnosti silniční dopravy (řešení úseků s častými dopravními nehodami). Významně pozitivní vliv na zvýšení bezpečnosti obyvatelstva.

B.7.5 Podpora regionální železniční dopravy. Zprostředkovaně pozitivní vliv na ovzduší díky zvýšení využívání regionální železniční dopravy a tím i snížení objemu individuální automobilové dopravy.

B.7.6 Rekonstrukce a modernizace místních a účelových komunikací. Stejně vlivy jako v případě aktivity B.7.2.

Priorita B: KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA		
Opatření B.8: Rozvoj systému veřejné dopravy, rozvoj bezmotorové dopravy		
Aktivity:		
B.8.1 Tvorba koncepce veřejné dopravy.		
B.8.2 Tvorba koncepce bezmotorové dopravy.		
B.8.3 Rozvoj integrovaného dopravního systému (vytvoření nové sítě linek veřejné dopravy s páteří v železniční dopravě a jednotného tarifního systému).		
B.8.4 Budování přestupních terminálů veřejné dopravy.		
B.8.5 Rozvoj dopravní telematiky (informační a telekomunikační podpora dopravního procesu).		
B.8.6 Rozšiřování a propojování sítě cyklostezek s ohledem na potřeby obyvatel i cestovního ruchu.		
B.8.7 Podpora budování záchytných parkovišť a systému „Bike/Park and Ride“ s důrazem na dopravní uzly integrovaného dopravního systému.		
	B.8	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek do ovzduší, především oxidy dusíku	+2	Podpora veřejné a bezmotorové dopravy se příznivě odrazí ve snížení emise znečišťujících látek do ovzduší, především oxidů dusíku a prachu.
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	+2	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	-1	Některé navrhované investiční aktivity budou mít dílčí důsledky v podobě záborů půdy.
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	-1	Stavební činnost má vždy zvýšené nároky na spotřebu surovin a produkci odpadů.
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+2	Modernizace a podpora veřejné dopravy, stejně jako podpora bezmotorové dopravy budou mít z hlediska životního prostředí významně pozitivní vliv.
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	+1	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	-1	Stavební činnost má vždy zvýšené nároky na spotřebu surovin a produkci odpadů.
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění		

Soubor aktivit k podpoře dopravní obslužnosti kraje s cílenou podporou rozvoje integrovaného dopravního systému a modernizace veřejné dopravy v kraji se spolu s podporou nemotorové dopravy pozitivně projeví na snížení emisí z mobilních zdrojů. Modernizace vozového parku a podpora veřejné dopravy bude mít potenciálně pozitivní vliv na životní prostředí zejména z hlediska podpory veřejné kombinované dopravy,

modernizací vozového parku dopravců, zlepšení dopravní dostupnosti všech částí kraje a posilování odpovědného chování obyvatel a zdravého životního stylu. To se pozitivně odrazí nejen na stavu jednotlivých složek životního prostředí, ale i na veřejném zdraví obyvatelstva.

Opatření a aktivity v prioritě B zahrnují širokou škálu rozvojových aktivit v oblasti rozvoje ekonomiky, turistického ruchu a dopravní obslužnosti území. Z hlediska životního prostředí budou mít vliv jak přímý, především tzv. tvrdé investice představované rozvojem stávajících průmyslových zón, turistické infrastruktury a dopravní infrastruktury, tak i nepřímý na sociální determinanty veřejného zdraví. Realizace navrhovaných aktivit bude mít pozitivní vliv na rozšíření nabídky pracovních míst a možností podnikání především pro vysoce vzdělané a kvalifikované pracovníky a nepřímo pozitivní vliv na životní prostředí se projeví v podpoře rozvoje vyspělých hospodářských odvětví s vysokou přidanou hodnotou a nízkými externalitami vzhledem k životnímu prostředí. Významně pozitivní vliv bude mít rovněž podpora a rozvoj veřejné a nemotorové dopravy. Aktivita B.1.1 bude mít z hlediska životního prostředí přímý pozitivní vliv především v podpoře využívání brownfields a tím i zamezení neřízené suburbanizace mimo zastavěná území a řešení starých ekologických zátěží.

Budování a zkvalitňování dopravní sítě kraje bude mít jako celek potenciálně mírně negativní dopady na životní prostředí. Vliv automobilové dopravy na životní prostředí, zejména dálniční sítě a sítě rychlostních silnic má negativní dopad na prostředí, zejména na jeho přírodní složku. Přináší sebou zvýšenou dopravní zátěž přírodně cenných území a fragmentaci krajiny liniovými stavbami, tento problém je možné zmírnit technickými opatřeními v dalších fázích projektové přípravy. Konkrétní projekty tak musí být podrobeny procesu posouzení vlivů na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Negativní dopady na ŽP musí být minimalizovány vhodnou volbou tras a technického řešení staveb, které však mohou narazit na zvýšené stavební náklady. Poměrně významné pozitivní důsledky však bude mít realizace nadřazené dopravní infrastruktury v kraji v podobě moderně řešených projektů, zejména na řešení kritické dopravní situace v řadě částí kraje, zvýšení bezpečnosti dopravy a převedení hlukové zátěže mimo obydlená území.

Veškeré zásahy do přírodního prostředí mohou potenciálně ohrozit ekologickou rovnováhu, při výběru projektů je třeba citlivě volit jejich projektové řešení tak, aby nedocházelo k ohrožení vodních útvarů a ekologicky relativně stabilnějších částí krajiny. Domníváme se, že celý blok aktivit k podpoře cestovního ruchu by měl podporovat malé a střední podniky, nikoliv megainvestice zahraničních subjektů. Je třeba zahrnout do výběru projektů efektivně navržené environmentální kritéria a citlivě hledat kompromis mezi ekonomickým a sociálním rozvojem a ochranou životního prostředí (hlediska udržitelnosti).

Priorita C: ZDRAVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Opatření C.1: Multifunkční zemědělství

Aktivity:

- C.1.1 Podpora regionální produkce a prodeje zemědělských výrobků a potravin – podpora marketingových aktivit, klasifikace a certifikace místních produktů.
- C.1.2 Podpora konkurenceschopnosti zemědělství a kvality zemědělské produkce.
- C.1.3 Podpora nových forem hospodaření a bioproduktů. Podpora tradičního hospodaření v horských a podhorských oblastech.
- C.1.4 Podpora diverzifikace hospodářských aktivit na venkově včetně podpory zakládání a činnosti podnikatelských sdružení v oblasti zemědělství a navazujícího zpracovatelského průmyslu.
- C.1.5 Rozvoj podpory, poradenství a dotačních aktivit neproduktivní péče o krajinu, zvýšení intenzity a efektivity péče o krajinu v regionech jako takových, od nížin až po horské oblasti.
- C.1.6 Organizace farmářských trhů a jarmarků se zaměřením na místní (krajské) regionální produkty a výrobky.
- C.1.7 Podpora rozvoje a činnosti stávajících odbytových organizací, případně vzniku nových organizací (marketing, certifikace) a alternativních způsobů hospodaření v krajině.
- C.1.8 Spolupráce prvovýroby, zpracovatelů a obchodu s VaV subjekty, tvorba „marketingových“ klastrů.
- C.1.9 Poskytování poradenských a marketingových služeb zemědělským a lesnickým podnikům včetně mezinárodní spolupráce (podpora činnosti poradenských subjektů).
- C.1.10 Realizace vzdělávacích seminářů a školení v oblasti multifunkčního zemědělství, agroturistiky a péče a údržby krajiny pro odborníky i občany z řad široké veřejnosti.
- C.1.11 Prezentace a medializace oblasti zemědělství a venkova mezi širokou veřejností.
- C.1.12 Podpora nepotravinářského využití zemědělské produkce.

	C.1	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	+1	

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	+1	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0	
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	+1	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+2	
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	+1	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	+1	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	+1	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění		

Aktivity v rámci opatření Podpora multifunkčního zemědělství a péče o krajinu budou mít potenciálně pozitivní vazbu na referenční cíle ochrany životního prostředí zejména díky modernizacím, podpoře ekologického zemědělství a produkce místních produktů, stabilizaci primárního sektoru, které se pozitivně odrazí v péči o krajinu. Nebyla identifikována žádná negativní vazba na referenční cíle OŽP. V případě realizace je třeba dbát na vhodné zemědělské postupy a volbu plodin tak, aby nedocházelo k erozi a degradaci půdy. Intenzivní zemědělská výroba by mohla mít potenciálně negativní vliv na půdu z hlediska jejich chemických i biologických vlastností, zejména díky používání hnojiv, pesticidů a herbicidů. Tato skutečnost se může zprostředkovaně odrazit ve zdravotním stavu obyvatel a zachování biodiverzity v krajině. Trvale udržitelné hospodaření a polyfunkční využívání krajiny se pozitivně projeví i ve vlivech na determinanty veřejného zdraví, zejména z hlediska ochrany půdy a vodních zdrojů a prevence záplav.

Priorita C: ZDRAVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Opatření C.2: Podpora efektivního nakládání s odpady

Aktivity:

- C.2.1 Podpora realizace zařízení k úpravě a využívání odpadů s cílem snižování absolutního množství odpadů ukládaných na skládky a snižování podílu biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaných na skládky (kompostárny, bioplynové stanice, recyklační střediska apod.).
- C.2.2 Podpora propagace třídění a odpovědného nakládání s odpady.
- C.2.3 Omezování měrné produkce odpadů u právnických osob i fyzických osob (podniků i občanů).
- C.2.4 Separace odpadů a jejich využívání a recyklace a s tím spojená osvěta.
- C.2.5 Podpora budování zařízení k úpravě a následnému využití odpadů (dekontaminační plochy, recyklační střediska, kompostárny apod.). Tvorba podpůrného systému sekundárního využití produktů z odpadů.
- C.2.6 Zajištění propagačních akcí k podpoře zvyšování procent třídění a nového využití produktů z odpadů.
- C.2.7 Řízená podpora projektů likvidace starých ekologických zátěží včetně nelegálních skládek.
- C.2.8 Podpora výroby a dostupného prodeje ekologicky šetrných výrobků a výrobků z obnovitelných zdrojů surovin a znovu využitelných odpadů.

	C.2	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	+2	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0	

4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	+2	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+2	
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	+1	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	+2	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění		

Celá řada aktivit navrhovaných za účelem optimalizace odpadového hospodářství kraje především ve vztahu k třídění a recyklaci odpadů a snížení objemu odpadů ukládaných na skládky. Aktivity se navzájem překrývají, z hlediska životního prostředí budou mít sice celou řadu pozitivních vlivů neřeší však základní problém Pardubického kraje, kterým je absence moderního zařízení pro spalování odpadů. Dle názoru zpracovatele SEA je v této oblasti pro Pardubický kraj klíčové připustit vybudování kapacitního zařízení pro spalování odpadů.

Jednotlivé projekty na výstavbu zařízení pro nakládání s odpady musí být podrobeny procesu posouzení vlivů záměru na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.

C.2.1 Podpora realizace zařízení k úpravě a využívání odpadů s cílem snižování absolutního množství odpadů ukládaných na skládky a snižování podílu biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaných na skládky (kompostárny, bioplynové stanice, recyklační střediska apod.). Jednotlivé projekty na výstavbu zařízení pro nakládání s odpady musí být podrobeny procesu posouzení vlivů záměru na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.

C.2.2 Podpora propagace třídění a odpovědného nakládání s odpady. Významně pozitivní vliv především z hlediska racionálního využívání neobnovitelných zdrojů.

C.2.3 Omezování měrné produkce odpadů u právnických osob i fyzických osob (podniků i občanů). Významně pozitivní vliv především z hlediska racionálního využívání neobnovitelných zdrojů.

C.2.4 Separace odpadů a jejich využívání a recyklace a s tím spojená osvěta. Významně pozitivní vliv především z hlediska racionálního využívání neobnovitelných zdrojů.

C.2.5 Podpora budování zařízení k úpravě a následnému využití odpadů (dekontaminační plochy, recyklační střediska, kompostárny apod.). Tvorba podpůrného systému sekundárního využití produktů z odpadů. Pozitivní vliv na životní prostředí.

C.2.6 Zajištění propagačních akcí k podpoře zvyšování procent třídění a nového využití produktů z odpadů. Organizační opatření bez významných negativních vlivů.

C.2.7 Řízená podpora projektů likvidace starých ekologických zátěží včetně nelegálních skládek. Pozitivní vliv z hlediska řešení starých ekologických zátěží v kraji.

C.2.8 Podpora výroby a dostupného prodeje ekologicky šetrných výrobků a výrobků z obnovitelných zdrojů surovin a znovu využitelných odpadů. Organizační opatření bez významných vlivů na životní prostředí.

Priorita C: ZDRAVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Opatření C.3: Rozvoj infrastruktury vodního hospodářství a zvýšení ochrany vodních zdrojů v území

Aktivity:

- C.3.1 Podporovat realizaci odkanalizování a čištění odpadních vod inovativními způsoby v ekologicky citlivých územích jako jsou např. CHOPAV a pásma hygienické ochrany vodních zdrojů.
- C.3.2 Ochrana kapacitních vodních zdrojů a jejich území.

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

C.3.3 Zvyšování retenční kapacity krajiny a podpora revitalizace říčních toků a jejich povodí. Podpora opatření proti povodním a na stabilizaci průtoků.		
C.3.4 Budování ČOV a kanalizace v obcích větších jak 500 EO, zejména ve vztahu k existujícímu sběrnému kanalizačnímu systému, pořizovacím a provozním nákladům a vodnosti recipientů.		
C.3.5 Pokračování v podpoře projektů a přípravy realizace výstavby vodovodů v obcích, které v současné době nemají veřejný vodovod, pro zajištění dostatečného zásobování pitnou vodou celého území Pardubického kraje.		
	C.3	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	+2	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	+2	Realizace protipovodňových opatření by měla rovněž zamezit zastavování záplavových území.
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	+2	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+2	
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	+2	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	+2	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění		

Aktivity navrhované v rámci tohoto opatření jsou zacíleny především na zlepšení a optimalizaci vodního hospodářství v kraji a hydrologický stav území včetně zvyšování retenční schopnosti území a protipovodňové ochrany. To se projeví jednak přímo zlepšováním stavu vodních útvarů a rovněž nepřímo zvýšením bezpečnosti obyvatelstva.

C.3.1 Podporovat realizaci odkanalizování a čištění odpadních vod inovativními způsoby v ekologicky citlivých územích jako jsou např. CHOPAV a pásma hygienické ochrany vodních zdrojů. Významně pozitivní vliv na životní prostředí především na kvalitu podzemní vody.

C.3.2 Ochrana kapacitních vodních zdrojů a jejich území. Organizační opatření s pozitivním dopadem z hlediska ochrany podzemních vod.

C.3.3 Zvyšování retenční kapacity krajiny a podpora revitalizace říčních toků a jejich povodí. Podpora opatření proti povodním a na stabilizaci průtoků. Významně pozitivní vliv aktivity zejména z hlediska zvýšení bezpečnosti obyvatelstva, zvýšení retenční schopnosti území a stavu vodních útvarů a na ně vázaných ekosystémů a rovněž krajinného rázu.

C.3.4 Budování ČOV a kanalizace v obcích větších jak 500 EO, zejména ve vztahu k existujícímu sběrnému kanalizačnímu systému, pořizovacím a provozním nákladům a vodnosti recipientů. Významně pozitivní vliv především díky zlepšení způsobu odkanalizování a tím i stavu vodních útvarů, jakosti podzemních vod a kvality bydlení obyvatelstva.

C.3.5 Pokračování v podpoře projektů a přípravy realizace výstavby vodovodů v obcích, které v současné době nemají veřejný vodovod, pro zajištění dostatečného zásobování pitnou vodou celého území Pardubického kraje. Pozitivní vliv především z hlediska veřejného zdraví.

Priorita C: ZDRAVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Opatření C.4: Zkvalitňování stavu energetické infrastruktury a zvýšení její účinnosti a šetrnosti, podpora úspor energií

Aktivita:

- C.4.1 Zajištění fungování jednotného energetického managementu kraje, zajištěného z hlediska bezpečnosti v krizových situacích. Podpora zajištění soustavy proti výjimečným stavům.
- C.4.2 Podpora efektivnějšího využívání energetických zdrojů a zavádění odpovídajících alternativních technologií obnovitelných zdrojů energie jako doplňkového zdroje energie ve vhodných lokalitách.
- C.4.3 Podpora a propagace projektů zaměřených na efektivitu využití a úspory energií.
- C.4.4 Zajištění stability energetické soustavy kraje a zásobování energiemi i v krizových situacích.
- C.4.5 Zkvalitnění stavu, případně změna technické infrastruktury pro zásobování elektrickou energií ve vybraných (zejména venkovských) částech kraje.

	C.4.2	C.4 ostatní	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	+2	+2	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	-1	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	-1	0	Realizace nových energetických zdrojů bude bezesporu znamenat další zábory půdy, je třeba učinit taková opatření, aby nedocházelo k výstavbě plošně rozsáhlých zdrojů např. fotovoltaických elektráren na volné půdě.
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	-1	0	Při nevhodné realizaci, např. při podpoře větrných či fotovoltaických elektráren, by mohlo dojít k zásahu do krajinného rázu.
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	+1	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+1	+2	
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	-1	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	+2	+2	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	0	

Návrh reformulace:

Návrh doplnění

Aktivita v rámci tohoto opatření se zaměřují na energetickou soustavu Pardubického kraje s cílem optimalizace výkonu a stavu energetické soustavy kraje s ohledem na inovaci technologií a ekologizaci provozu. Příznivě se odrazí především ve snížení emisí z energetických zdrojů. Potenciální rizika lze očekávat v případě, že budou podpořeny projekty na výstavbu větrných či fotovoltaických elektráren v nevhodné lokalizaci, především z hlediska záboru půdy či zásahu do krajinného rázu.

C.4.1 Zajištění fungování jednotného energetického managementu kraje, zajištěného z hlediska bezpečnosti v krizových situacích. Podpora zajištění soustavy proti výjimečným stavům. Organizační opatření jež přispěje ke zvýšení bezpečnosti obyvatelstva.

C.4.2 Podpora efektivnějšího využívání energetických zdrojů a zavádění odpovídajících alternativních technologií obnovitelných zdrojů energie jako doplňkového zdroje energie ve vhodných lokalitách. Aktivita

je formulována tak, aby predisponovala umístování energetické infrastruktury do vhodných lokalit. Přesto je třeba zdůraznit riziko zásahu především do krajinného rázu, ale rovněž do pohody bydlení obyvatelstva v případě, kdy budou obnovitelné zdroje energií (např. fotovoltaické nebo větrné elektrárny, bioplynové stanice) umístovány v nevhodných lokalitách. Každý takový projekt je třeba podrobit řízení dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.

C.4.3 Podpora a propagace projektů zaměřených na efektivitu využití a úspory energií. Pozitivní vliv aktivity především z hlediska jeho nepřímé vazby na snížení spotřeby neobnovitelných zdrojů.

C.4.4 Zajištění stability energetické soustavy kraje a zásobování energiemi i v krizových situacích. Pozitivní vliv aktivity z hlediska bezpečnosti obyvatelstva.

C.4.5 Zkvalitnění stavu, případně změna technické infrastruktury pro zásobování elektrickou energií ve vybraných (zejména venkovských) částech kraje. Aktivita není nijak blíže specifikována je tedy třeba zdůraznit potřebu posouzení konkrétních záměrů na změnu technické infrastruktury pro zásobování elektrickou energií z hlediska možných vlivů na životní prostředí.

Priorita C: ZDRAVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Opatření C.5: Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí

Aktivity:

- C.5.1 Omezování možných negativních dopadů lidské činnosti do přírodního prostředí.
- C.5.2 Zvyšování ekologického povědomí a odpovědnosti obyvatel ve vztahu k prostředí jako celku.
- C.5.3 Ochrana významných přírodních lokalit a ploch (zvláště chráněných území, lokalit soustavy Natura 2000, přírodních parků, VKP...).
- C.5.4 Racionalizace, realizace a údržba VKP a sítě ÚSES.
- C.5.5 Omezování záboru kvalitních bonitních půd, podpora a upřednostňování stavebních aktivit v revitalizovaném území brownfields a na sekundárně uvolněných plochách.
- C.5.6 Osvěta obyvatel vedoucí ke snižování emisí a imisí z malých i středních zdrojů znečišťování ovzduší (zejména severozápadní část kraje).
- C.5.7 Podpora opatření k ochraně a revitalizaci krajiny a k podpoře rozvoje šetrné turistiky.
- C.5.8 Zvyšování ekologické stability krajiny doplňováním liniových a významných krajinných prvků zvyšujících ekologickou stabilitu krajiny a snižujících erozi.
- C.5.9 Realizace projektů komplexních pozemkových úprav, retenčních a protierozních opatření i ve vztahu k významným krajinným prvkům a síti ÚSES.
- C.5.10 Kontrola plnění hygienických limitů hluku dle platné právní úpravy.
- C.5.11 Uplatnění a rozšíření mimoprodukčních funkcí lesů zejména v rekreačně atraktivních oblastech, s cílem umožnit intenzivnější využívání území pro rozvoj rekreačních aktivit obyvatel.

	Ochrana přírody a krajiny	Ochrana ovzduší	Půda	Hluk	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0	+1	+1	0	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	0	0	+1	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	0	0	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodně blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	+2	0	+1	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	+2	0	+2	0	
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	0	+2	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	+2	0	+2	0	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	+2	0	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+2	+1	+1	+1	
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	0	0	+1	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat	0	+1	+2	0	

neobnovitelné zdroje surovin a energie					
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	0	+2	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	0	0	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	+2	0	+2	0	
Návrh reformulace:					
Návrh doplnění					

Aktivity v rámci tohoto opatření jsou přímo zacíleny na řešení nejvýznamnějších ekologických problémů v kraji a vzhledem k tomu mají výrazně pozitivní vliv na referenční cíle životního prostředí, jejichž sada byla zvolena právě s ohledem na současné trendy vývoje životního prostředí v regionu. Příznivě se odrazí především ve stavu volné krajiny.

C.5.1 Omezování možných negativních dopadů lidské činnosti do přírodního prostředí. Aktivita není nijak blíže specifikována v mezích v jakých je deklarována lze negativní vlivy na životní prostředí vyloučit.

C.5.2 Zvyšování ekologického povědomí a odpovědnosti obyvatel ve vztahu k prostředí jako celku. Pozitivní vliv především z hlediska zvyšování environmentální vzdělanosti.

C.5.3 Ochrana významných přírodních lokalit a ploch (zvláště chráněných území, lokalit soustavy Natura 2000, přírodních parků, VKP...). Pozitivní vliv na referenční cíle ochrany životního prostředí. Opět chybí bližší specifikace.

C.5.4 Racionalizace, realizace a údržba VKP a sítě ÚSES. Významně pozitivní vliv především na stav volné krajiny, zvyšování ekologické stability a krajinný ráz území.

C.5.5 Omezování záboru kvalitních bonitních půd, podpora a upřednostňování stavebních aktivit v revitalizovaném území brownfields a na sekundárně uvolněných plochách. Významně pozitivní vliv na životní prostředí jako celek.

C.5.6 Osvěta obyvatel vedoucí ke snižování emisí a imisí z malých i středních zdrojů znečišťování ovzduší (zejména severozápadní část kraje). Pozitivní vliv z hlediska zvyšování vzdělanosti, vliv na konkrétní snížení emisí je pouze zprostředkovaný a dle zkušeností z jiných krajů v ČR nepříliš významný.

C.5.7 Podpora opatření k ochraně a revitalizaci krajiny a k podpoře rozvoje šetrné turistiky. Pozitivní vliv ve vztahu ke zdravému trávení volného času a krajinnému rázu. Přesto je třeba opět konstatovat poměrně velkou obecnost a nekonkrétnost této aktivity.

C.5.8 Zvyšování ekologické stability krajiny doplňováním liniových a významných krajinných prvků zvyšujících ekologickou stabilitu krajiny a snižujících erozi. Částečně se kryje s ostatními obdobnými aktivitami navrhovanými v Programu rozvoje Pardubického kraje (C.5.9, C.5.4). Vliv z hlediska životního prostředí je pozitivní.

C.5.9 Realizace projektů komplexních pozemkových úprav, retenčních a protierozních opatření i ve vztahu k významným krajinným prvkům a síti ÚSES. Pozitivní vliv na celkový stav volné krajiny, retenční schopnost území, ekologickou stabilitu.

C.5.10 Kontrola plnění hygienických limitů hlučnosti dle platné právní úpravy. Organizační opatření, ze kterého je především třeba vyvodit důsledky v podobě opatření pro snížení hlučnosti na zdrojích či chráněných objektech.

C.5.11 Uplatnění a rozšíření mimoprodukčních funkcí lesů zejména v rekreačně atraktivních oblastech, s cílem umožnit intenzivnější využívání území pro rozvoj rekreačních aktivit obyvatel. Opatření je velmi obecně formulováno v zásadě jej lze označit za pozitivní především ve vztahu k veřejnému zdraví obyvatelstva.

Priorita C: ZDRAVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Opatření C.6: Zvyšování bezpečnosti a ochrany obyvatel kraje

Aktivity:

- C.6.1 Podpora preventivně výchovné činnosti a propagace k ochraně a připravenosti obyvatelstva na MU (např. prostředky na propagační odborné materiály pro žáky ZŠ a SŠ, pro speciální sociální a zdravotnické zařízení a další skupiny obyvatel).
- C.6.2 Podpora a propagace činnosti a spolupráce jednotlivých složek IZS.
- C.6.3 Podpora připravenosti JSDH obcí a zajištění materiálního zabezpečení určených Jednotek k řešení úkolů ochrany a

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

C.6.4	bezpečnosti obyvatelstva. Prosazování opatření na státní úrovni pro lokální zajištění dodávek elektrické energie při kolapsu rozvodné sítě nebo výpadků jednotlivých uzlů.	
C.6.5	Příprava na MU a KS a propagace vlastní činnosti a součinnosti v regionálním měřítku.	
C.6.6	Průběžný monitoring stavu a funkčnosti jednotlivých složek IZS, realizace preventivních opatření proti MU.	
C.6.7	Propojení integrovaných záchranných systémů se sousedními kraji a vytvoření odpovídajícího managementu.	
C.6.8	Průběžná aktualizace dokumentů, koncepcí, plánů preventivních opatření a plánů krizového řízení.	
C.6.9	Podpora připravenosti obcí na MU a KS – spolu-realizace nákladnějších preventivních opatření pro zamezení regionálně hrožících MU.	
C.6.10	Podpora bezpečnosti a veřejného pořádku v obcích – spoluvytváření možností pro zabezpečení řádné činnosti Policie ČR.	
C.6.11	Podpora občanských sdružení a institucí, které jsou vázány součinností při přípravě a řešení úkolů ochrany obyvatelstva.	
		C.6 Komentář
1.1	Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0
2.1	Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0
2.2	Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0
3.1	Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0
4.1	Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0
4.2	Podporovat využívání brownfields	0
5.1	Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0
6.1	Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0
7.1	Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+2
8.1	Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0
9.1	Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0
10.1	Odstraňovat staré ekologické zátěže	0
11.1	Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0
11.2.	Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění		

Zvýšení flexibility integrovaného záchranného systému kraje a s tím spojená realizace preventivních opatření ve vybraných regionech kraje přispěje ke zvýšení bezpečnosti obyvatel.

Priorita D: KOORDINOVANÝ PROSTOROVÝ ROZVOJ KRAJE

Opatření D.1: Využívání koncepčních nástrojů strategického a územního plánování při vytváření podmínek pro vyvážený rozvoj Pardubického kraje

Aktivity:

- D.1.1 Širší uplatnění a realizace strategických, koncepčních a územně plánovacích dokumentů včetně jejich koordinace.
- D.1.2 Systematická koordinace rozvoje regionů Pardubického kraje.
- D.1.3 Průběžná metodická a informační podpora obcím v oblasti strategického a územního plánování.
- D.1.4 Příprava a realizace projektů zaměřených na problematiku e-Government.
- D.1.5 Uplatňování a realizace dotačních politik na obecní a mikroregionální úrovni.

	D.1	Komentář
1.1	Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0
2.1	Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0
2.2	Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0
3.1	Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0

4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	+2	Uplatňování koncepce územního rozvoje včetně územně plánovacích dokumentací povede k usměrnění urbanizace.
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	+2	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	+2	
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění		

Koordinace územního rozvoje obcí resp. kraje pomocí koncepčních dokumentů je byť nepřímou výrazně pozitivní především z hlediska ochrany volné krajiny, řízeného usměrňování urbanizace, ale rovněž z hlediska ochrany veřejného zdraví obyvatel z hlediska hluku či znečištění ovzduší.

Priorita D: KOORDINOVANÝ PROSTOROVÝ ROZVOJ KRAJE

Opatření D.2: Posilování rozvojových příležitostí ve venkovských oblastech a problémových regionech Pardubického kraje

Aktivity:

- D.2.1 Zabezpečení odpovídající dopravní infrastruktury a dopravní dostupnosti ve venkovských oblastech a problémových regionech.
- D.2.2 Metodická pomoc při rozvoji vymezených problémových regionů Pk.
- D.2.3 Optimalizace dotačních nástrojů kraje pro rozvoj venkovských a problémových regionů kraje.
- D.2.4 Zvyšování množství evropských a národních finančních zdrojů pro rozvoj venkovských oblastí, problémových regionů a koordinace jejich využití.
- D.2.5 Rozvoj dopravní a technické infrastruktury, podpora rozvoje bydlení a občanské vybavenosti ve venkovských obcích a problémových regionech.
- D.2.6 Podpora aktivit zaměřených na sounáležitost obyvatel s územím.

	D.2.5	D.2 ostatní	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	-1	0	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	-1	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	-1	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	-1	+1	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	-1	+2	Uplatňování koncepce územního rozvoje včetně územně plánovacích dokumentací povede k usměrnění urbanizace.
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	-1	+1	Při nevhodné realizaci může dojít ke vzniku dalších umělých urbanizačních pólů s nevhodnou architektonickou skladbou v podobě vilové výstavby městského charakteru na okrajích vesnic atd.
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	-1	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	0	+2	
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	0	

9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	-1	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	+2	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	+2	0	
Návrh reformulace:			
Návrh doplnění			

Soubor aktivit pro rozvoj venkova resp. problémových oblastí bude mít převážně pozitivní vliv na ŽP a veřejné zdraví, zejména na zvýšení kvality života ve venkovských oblastech, zachování a rozvíjení atraktivity venkovských sídel, rozvoj místní infrastruktury a společenského a kulturního života obyvatel venkovských oblastí. Pozitivně se prioritní okruh odrazí zejména na ekonomických a sociálních determinantách veřejného zdraví v podobě rozvíjení pracovních příležitostí a podpory sociální stabilizace mladé generace na venkově a okrajových oblastech kraje.

D.2.1 Zabezpečení odpovídající dopravní infrastruktury a dopravní dostupnosti ve venkovských oblastech a problémových regionech. Aktivita nijak blíže nespecifikuje způsob zabezpečení odpovídající dopravní infrastruktury, v případě, kdy by se jednalo o výstavbu nových komunikací je potřeba konkrétní projekty podrobit posouzení vlivů na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. Umísťování nových komunikací do volné krajiny může vést potenciálně ke střetům s ekologicky relativně stabilnějšími částmi krajiny, resp. mít dopad na krajinný ráz území apod.

D.2.2 Metodická pomoc při rozvoji vymezených problémových regionů Pk. Bez vlivu na životní prostředí.

D.2.3 Optimalizace dotačních nástrojů kraje pro rozvoj venkovských a problémových regionů kraje. Bez vlivu na životní prostředí.

D.2.4 Zvyšování množství evropských a národních finančních zdrojů pro rozvoj venkovských oblastí, problémových regionů a koordinace jejich využití. Bez vlivu na životní prostředí.

D.2.5 Rozvoj dopravní a technické infrastruktury, podpora rozvoje bydlení a občanské vybavenosti ve venkovských obcích a problémových regionech. Aktivita se překrývá jednak s aktivitou D.2.1 a jednak s aktivitami v prioritě B, zaměřenými na rozvoj dopravní infrastruktury ve venkovských částech kraje (např. aktivity v rámci opatření B.7.). Je třeba konstatovat, že každý konkrétní projekt je třeba podrobit posouzení z hlediska jeho vlivů na životní prostředí.

D.2.6 Podpora aktivit zaměřených na sounáležitost obyvatel s územím. Bez vlivu na životní prostředí.

Priorita D: KOORDINOVANÝ PROSTOROVÝ ROZVOJ KRAJE

Opatření D.3: Vytváření podmínek pro rozvoj městských sídel jako pólů rozvoje Pardubického kraje

Aktivity:

- D.3.1 Koordinace rozvojových aktivit v městských sídlech včetně omezování negativních dopadů suburbanizace.
- D.3.2 Zabezpečení odpovídající dopravní infrastruktury a dopravní dostupnosti městských sídel.
- D.3.3 Rozvoj adekvátní výstavby dopravní a technické infrastruktury a občanské vybavenosti zajišťující hospodářskou konkurenceschopnost měst.
- D.3.4 Regenerace veřejných prostranství měst.
- D.3.5 Zabezpečení dostatečných zdrojů pro rozvoj městských území (pitná voda, likvidace komunálního odpadu apod.).
- D.3.6 Stabilizace městského bydlení včetně revitalizace panelových sídlišť.
- D.3.7 Rozvoj infrastruktury pro volnočasové a společenské aktivity obyvatel.

	D.3.2	D.3.3	D.3 ostatní	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	-1	-1	0	Povede ke zvýšení absolutních objemů dopravy a tím i zvýšení emisí.
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	-1	-1	0	Povede ke zvýšení absolutních objemů dopravy, zejména silniční.
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	-1	-1	0	Povede ke zvýšení absolutních objemů dopravy, zejména silniční.
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	-1	-1	0	V případě výstavby na zelené louce bude mít negativní vliv na další rozšiřování zastavěného území do volné krajiny a zásahu do relativně přírodně blízkých částí krajiny.
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	-1	-2	+2	Realizace investičních aktivit povede k dalším záborům půdy.

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

4.2 Podporovat využívání brownfields	0	0	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	-1	-1	+1	Rozšiřování zástavby na okrajích měst bude mít negativní vliv na krajinný ráz území.
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	-1	-1	+1	Stavební činnost vždy vede k vysokým produkcím odpadů a spotřebě neobnovitelných druhů surovin.
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	0	0	+2	
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	0	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	-1	-1	+1	Stavební činnost vždy vede k vysokým produkcím odpadů a spotřebě neobnovitelných druhů surovin
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	0	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	+1	+1	+1	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	-1	-1	0	Další zpevněné plochy přispějí ke snížení retenční schopnosti území.
Návrh reformulace:				
Návrh doplnění				

Aktivity navrhované v rámci tohoto opatření se v celé řadě případů překrývají s aktivitami navrhovanými v rámci opatření v prioritě B (např. rozvoj dopravní a technické infrastruktury, rozvoj infrastruktury pro volnočasové aktivity a další). Aktivity zaměřené na rozvoj veřejných prostranství a zlepšování bytového fondu a možností trávení volného času budou mít pozitivní vliv především na sociální determinanty veřejného zdraví v podobě zlepšení kvality bydlení.

D.3.1 Koordinace rozvojových aktivit v městských sídlech včetně omezování negativních dopadů suburbanizace. Pokud dojde k usměrnění suburbanizace bude mít realizace této aktivity významně pozitivní vliv na životní prostředí.

D.3.2 Zabezpečení odpovídající dopravní infrastruktury a dopravní dostupnosti městských sídel. Aktivita nijak blíže nespecifikuje způsob zabezpečení odpovídající dopravní infrastruktury, v případě, kdy by se jednalo o výstavbu nových komunikací je potřeba konkrétní projekty podrobit posouzení vlivů na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. Umisťování nových komunikací do volné krajiny může vést potenciálně ke střetům s ekologicky relativně stabilnějšími částmi krajiny, resp. mít dopad na krajinný ráz území apod.

D.3.3 Rozvoj adekvátní výstavby dopravní a technické infrastruktury a občanské vybavenosti zajišťující hospodářskou konkurenceschopnost měst. Opět zcela nekonkrétní deklarace, z níž nevyplynou žádná konkrétní opatření v území. V případě výstavby rozvojových záměrů podléhajících posouzení vlivů na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., je třeba každý projekt tomuto posouzení podrobit.

D.3.4 Regenerace veřejných prostranství měst. Pozitivní vliv aktivity především vzhledem k veřejnému zdraví obyvatelstva a pohodě bydlení ve městech.

D.3.5 Zabezpečení dostatečných zdrojů pro rozvoj městských území (pitná voda, likvidace komunálního odpadu apod.). Aktivita se překrývá s již navrhovanými aktivitami v rámci jiných priorit. Z hlediska životního prostředí lze očekávat spíše pozitivní vlivy.

D.3.6 Stabilizace městského bydlení včetně revitalizace panelových sídlišť. Pozitivní vliv na zvýšení kvality bydlení.

D.3.7 Rozvoj infrastruktury pro volnočasové a společenské aktivity obyvatel. Pozitivní vliv na veřejné zdraví obyvatelstva. V případě stavebních aktivit je opět třeba zdůraznit povinnost posouzení vlivů konkrétních projektů na životní prostředí.

Priorita D: KOORDINOVANÝ PROSTOROVÝ ROZVOJ KRAJE

Opatření D.4: Rozvíjení vnějších vztahů subjektů na území Pardubického kraje

Aktivity:

- D.4.1 Prosazování zájmů Pk u národních a evropských institucí.
- D.4.2 Rozvoj spolupráce Pk s partnerskými regiony v zahraničí.

D.4.3 Rozvoj spolupráce Pk se sousedními kraji.		
D.4.4 Zapojení subjektů z území kraje do národních a mezinárodních sítí zaměřených na rozvoj spolupráce a výměnu zkušeností		
D.4.5 Rozvoj spolupráce s Polskem mezi jednotlivými druhy aktérů v pohraničním území.		
	D.4	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0	
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	0	
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění		

Toto opatření nemá žádný významný přímý vztah vzhledem k referenčním cílům ochrany životního prostředí.

Priorita D: KOORDINOVANÝ PROSTOROVÝ ROZVOJ KRAJE

Opatření D.5: Rozvíjení spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru

Aktivity:

- D.5.1 Podpora činností neziskových organizací při rozvoji občanské společnosti.
- D.5.2 Uplatňování principů integrovaného přístupu k rozvoji území.
- D.5.3 Úzká spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru na lokální úrovni.
- D.5.4 Rozvoj formálních i neformálních struktur spolupráce soukromého a veřejného sektoru.

	D.5	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0	
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	0	

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění		

Toto opatření nemá žádný významný přímý vztah vzhledem k referenčním cílům ochrany životního prostředí.

Priorita D: KOORDINOVANÝ PROSTOROVÝ ROZVOJ KRAJE

Opatření D.6: Efektivní využívání evropských fondů

Aktivity:

- D.6.1 Aktivní zapojení kraje a jeho představitelů do přípravy budoucí kohezní politiky EU s důrazem na zjednodušení implementace podpory.
- D.6.2 Vytvoření a průběžná aktualizace databáze rozvojových projektů Pardubického kraje a projektů dalších aktérů rozvoje pro další rozpočtové období Evropské unie 2014–2020.
- D.6.3 Koordinace identifikovaných klíčových záměrů a projektů na území Pk.
- D.6.4 Evaluace (vyhodnocení) podpory z evropských fondů na území Pardubického kraje za období 2007–2013.
- D.6.5 Zefektivnění systému informovanosti o možnostech evropských fondů.
- D.6.6 Vytvoření a průběžná aktualizace databáze rozvojových projektů obcí, dobrovolných svazků obcí, místních akčních skupin a dalších aktérů rozvoje v území pro rozpočtové období Evropské unie 2014–2020.
- D.6.7 Koordinace identifikovaných klíčových záměrů jednotlivých aktérů v území.

	D.6	Komentář
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	0	
2.1 Snižovat zatížení dopravní sítě kraje zejména tranzitní a nákladní silniční dopravou	0	
2.2 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	0	
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	0	
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	0	
4.2 Podporovat využívání brownfields	0	
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	0	
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	0	
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	0	
8.1 Snižovat zatížení životního prostředí a obyvatelstva hlukem	0	
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	0	
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	0	
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	0	
11.2. Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	0	
Návrh reformulace:		
Návrh doplnění		

Aktivity navrhované v rámci tohoto opatření neznamenaají žádné přímé dopady na území, a tudíž nemají ani významný vztah vzhledem k referenčním cílům životního prostředí.

Návrhová část koncepce Program rozvoje Pardubického kraje obsahuje rovněž vymezení problémových regionů a naopak rozvojových pólů Pardubického kraje. K této části koncepce nemá zpracovatel SEA hodnocení připomínky.

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

6.4 Hodnocení implementační části koncepce

Implementační část završuje Program rozvoje Pardubického kraje na období 2012 – 2016. Jde o nezbytnou součást pro úspěšnou realizaci PRK. Implementací rozumíme v obecné rovině uskutečňování, naplňování, realizaci. Ve vazbě na návrhovou část jsou v rámci realizace formulovány procesy a jejich nositelé vztahující se k uskutečňování programu a zejména k sledování výstupů, výsledků a dopadů rozvojových aktivit a k jejich vyhodnocování. Je zde rovněž soustředěno v tabulkovém přehledu zapojení odborů krajského úřadu Pardubického kraje do realizace, resp. do věcné garance, jednotlivých aktivit.

Důležitou součástí je systém monitoringu spolu s uvedením indikátorů výsledků a dopadů včetně specifikace jejich zdrojového pokrytí, referenčních hodnot a úrovně hodnocení. Zdůraznit je třeba přehled aktivit spojených s přímými prostorovými změnami, pomocí něhož dochází k přímé vazbě mezi PRK a Zásadami územního rozvoje Pardubického kraje.

Zpracovatel SEA nemá k navrhovanému systému implementace připomínky, celá řada indikátorů pro hodnocení plnění cílů Programu rozvoje kraje se shoduje s indikátory navrhovanými v rámci stanovení monitorovacích ukazatelů vlivu koncepce na životní prostředí, jak je navrhl SEA tým. Doporučujeme do systému implementace koncepce zahrnout, v souladu s ustanovením §10h zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 163/2006 Sb., v rozsahu dle uvážení předkladatele rovněž systém monitoringu vlivu koncepce na životní prostředí (viz kap. 9) tak, aby byly splněny zákonné podmínky monitoringu a zároveň se sledování plnění cílů Programu rozvoje kraje zbytečně neduplikovalo a bylo tak optimalizováno z hlediska lidských zdrojů i efektivity.

7. PLÁNOVANÁ OPATŘENÍ PRO PŘEDCHÁZENÍ, SNÍŽENÍ NEBO KOMPENZACÍ VŠECH ZÁVAŽNÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ VYPLÝVAJÍCÍCH Z PROVEDENÍ KONCEPCE

Vzhledem k charakteru Programu rozvoje Pardubického kraje, zpracovaného za účelem rozvinutí základních prioritních směrů ve formě opatření a aktivit plánovaných na období 2012-2016, nelze vzhledem k vysoké míře nejistot konkrétně identifikovat případné specifické negativní vlivy na životní prostředí. Vyhodnocení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje na životní prostředí si v první řadě klade za cíl zhodnotit, zda návrh koncepce dostatečně zohledňuje problematiku životního prostředí a jeho ochrany, resp. zda jeho realizace nebude představovat potenciální významná rizika pro životní prostředí a zdraví obyvatelstva.

Předmětem SEA hodnocení Programu rozvoje Pardubického kraje bylo rovněž zjištění, zda a do jaké míry návrh koncepce zahrnuje environmentální pilíř udržitelného rozvoje. Opatření pro předcházení, snížení a kompenzaci všech závažných negativních vlivů životního prostředí lze tedy chápat jako způsob a míru zohlednění problematiky životního prostředí a jeho ochrany v jednotlivých částech PRK 2012-2016.

Na základě hodnocení návrhu opatření a aktivit Programu rozvoje kraje a vyhodnocení jejich vlivu na referenční cíle ochrany životního prostředí (viz kapitola 6) byly v relevantních případech doporučeny podmínky jejich realizace.

Nedílnou součástí opatření pro zamezení významných negativních dopadů realizace Programu rozvoje PK na životní prostředí je navržený soubor environmentálních kritérií pro systém výběru projektů, které budou na základě Programu podpořeny, a návrh indikátorů pro hodnocení implementace předkládaného dokumentu.

Realizace návrhu environmentálních kritérií by měla při výběru konkrétních projektů vést k relativnímu upřednostnění environmentálně šetrných projektů a projektů, které by mohly přispět ke zlepšení stavu životního prostředí v regionu, a zároveň by měla zamezit podpoře projektů s potenciálně významnými negativními vlivy na životní prostředí.

Pomocí indikátorů pro hodnocení implementace Programu rozvoje kraje bude možné monitorovat přínosy realizace pro životní prostředí a vyvodit důsledky pro další návrhová období.

8. VÝČET DŮVODŮ PRO VÝBĚR ZKOUMANÝCH VARIANT A POPIS JAK BYLO POSUZOVÁNÍ PROVEDENO, VČETNĚ PŘÍPADNÝCH PROBLÉMŮ PŘI SCHOMAŽĎOVÁNÍ POŽADOVANÝCH ÚDAJŮ (NAPŘ. TECHNICKÉ NEDOSTATKY NEBO NEDOSTATEČNÉ KNOW-HOW)

8.1 Výběr zkoumaných variant

Program rozvoje Pardubického kraje je předkládán jako jednovariantní. Varianty optimálního řešení navrhovaných cílů, opatření resp. aktivit byly předmětem diskuze v rámci diskusních skupin při samotné přípravě koncepce a při připomínkovém řízení v rámci kraje.

Alternativy mohou nastat při implementaci Programu rozvoje kraje a při realizaci konkrétních projektů. Vzhledem k tomu je nutné, aby systém hodnocení projektů a monitoringu strategie obsahoval i environmentální kritéria a indikátory dle návrhu SEA týmu.

8.2 Popis provedení posouzení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje na životní prostředí

Vyhodnocení vlivů koncepce Program rozvoje Pardubického kraje na životní prostředí bylo zpracováno v souladu s přílohou č. 9 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a v rozsahu stanoveném v závěru zjišťovacího řízení dle § 10d zákona který byl vydán odborem posuzování vlivů na životní prostředí Ministerstva životního prostředí dne 23. 3. 2011 pod číslem jednací 23466/ENV/11. Při zpracování posouzení vlivů koncepce na životní prostředí byla zohledněna metodika SEA pro Kohezní politiku v programovém období 2007-2013¹ doporučená Evropskou komisí a metodika SEA doporučená MŽP ČR².

Hodnocení vlivů návrhu Programu rozvoje Pardubického kraje na životní prostředí se opírá o následující kroky:

- Charakteristika hlavních trendů v oblasti životního prostředí.
- Analýza relevantních strategických koncepčních rozvojových dokumentů na mezinárodní, národní a krajské úrovni.
- Stanovení referenčního rámce pro hodnocení (sada referenčních cílů ochrany životního prostředí) na základě současných mezinárodních, národních a regionálních environmentálních trendů.
- Hodnocení popisné části Programu rozvoje Pardubického kraje.
- Hodnocení návrhové části Programu rozvoje kraje na základě referenčních cílů.
- Hodnocení okruhů priorit, opatření a aktivit PRK PK.
- Návrhy úprav a doplnění Programu rozvoje Pardubického kraje na základě provedeného hodnocení.
- Návrh environmentálních indikátorů pro sledování vlivů implementace koncepce na životní prostředí.
- Návrh environmentálních kritérií pro výběr projektů.

8.3 Problémy při shromažďování požadovaných údajů

Předkladatel i zpracovatel Programu rozvoje Pardubického kraje poskytli zpracovateli SEA dostatečné množství relevantních údajů pro zpracování hodnocení. Při shromažďování požadovaných údajů nenastaly žádné relevantní problémy. Předkládané hodnocení bylo zpracováno současně s přípravou vlastní koncepce a sloužilo zároveň jako ex ante hodnocení.

¹ Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007-2013. GRDP (February 2006).

² Metodika posuzování vlivů koncepcí podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb. MŽP (červenec 2004).

9. STANOVENÍ MONITOROVACÍCH UKAZATELŮ (INDIKÁTORŮ) VLIVU KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Výchozí předpoklady pro navržený systém sledování vlivů implementace Programu rozvoje

Návrh systému sledování vlivů implementace Programu rozvoje Pardubického kraje na životní prostředí vychází z předpokladu, že nástrojem implementace budou navržené aktivity realizované pomocí jednotlivých podpořených projektů. Navrhovaný systém zohledňuje skutečnost, že při sledování indikátorů nelze odlišit dopady Programu rozvoje kraje na tyto indikátory od vlivu jiných aktivit/intervencí.

Je nezbytné, aby systém monitoringu implementace koncepce obsahoval i environmentální indikátory a hlediska. Navrhovaný systém monitoringu koncepce, stejně jako kritérií pro výběr projektů je navržen tak, aby byl snadno adaptovatelný a rovněž kompatibilní se schématem kohezní politiky EU v následujícím programovém období.

Níže uvedený návrh monitorovacích ukazatelů vlivu koncepce na životní prostředí je třeba přizpůsobit způsobu implementace PRK, charakteru předkládaných projektů a kapacitním možnostem realizačního týmu Programu rozvoje kraje.

Vazba monitoringu vzhledem k referenčním cílům ochrany životního prostředí

Na základě analýzy cílů specifikovaných v koncepčních dokumentech na národní, mezinárodní i regionální úrovni (viz kapitola 1.3), analýzy stavu životního prostředí a hlavních problémů životního prostředí v regionu byla stanovena sada referenčních cílů, které jsou relevantní vzhledem k náplni opatření a aktivit a zaměření projektů uvažovaných dle Programu rozvoje kraje a které tak posloužily jako základní referenční rámec pro hodnocení vlivu koncepce na životní prostředí.

Uvedená sada referenčních cílů reprezentuje relevantní žádoucí trendy v ochraně životního prostředí. Jednotlivé cíle a opatření navrhované ve strategii by měly v optimálním případě přispět k plnění těchto trendů, a z tohoto hlediska jsou v rámci posouzení vlivů na životní prostředí hodnoceny. Referenční cíle ochrany životního prostředí nenahrazují priority a opatření v oblasti životního prostředí, které jsou součástí návrhu PRK – nejsou tedy primárním předmětem Programu rozvoje Pardubického kraje.

Sada referenčních cílů bude využita v rámci sledování dopadů implementace PRK na životní prostředí tak, že bude monitorována míra ovlivnění těchto cílů prostřednictvím indikátorů. Monitorování a vyhodnocování implementace strategie pomůže zamezit případným negativním vlivům koncepce na životní prostředí a v neposlední řadě může být determinantem, který povede ke kvalitativně vyšší úrovni předkládaných projektů.

Systém monitorování vlivů realizace Programu rozvoje kraje na životní prostředí

Dle ustanovení §10h zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 163/2006 Sb., musí být v rámci implementace Programu rozvoje kraje prováděno sledování a rozbor vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví. Předkladatel koncepce (Pardubický kraj) je povinen zajistit sledování a rozbor vlivů schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví. V případě, že zjistí nepředvídané závažné negativní vlivy provádění koncepce na životní prostředí nebo veřejné zdraví, musí zajistit přijetí opatření k odvrácení nebo zmírnění takových vlivů, informovat příslušný úřad (MŽP) a dotčené správní úřady a současně rozhodnout o změně Programu.

Pro sledování míry vlivu Programu rozvoje kraje na jednotlivé referenční cíle navrhnul zpracovatel SEA environmentální indikátory. K tomu, aby bylo možné odhadnout vliv PRK na navržené indikátory a zároveň vyloučit zahrnutí jiných vlivů než vlivů předkládané koncepce, je nutné při sledování indikátorů navázat na environmentální hodnocení předkládaných projektů v rámci jednotlivých aktivit, tj. využít environmentální indikátory zároveň jako kritéria pro hodnocení a výběr projektů. Sledováním a sumarizací hodnocení jednotlivých projektů pak bude možné odhadnout celkový dopad Programu rozvoje kraje na stanovené indikátory, respektive na referenční cíle ochrany životního prostředí. Pro zajištění dostatečné účinnosti sledování vlivů PRK na životní prostředí je nutné environmentální indikátory, jejichž základní sada byla navržena v rámci SEA, zapracovat do celkového systému sledování dopadů implementace koncepce.

Jejich sledování by mělo být prováděno v celém návrhovém období a výsledky by měly být pravidelně zveřejňovány, nejlépe elektronickou formou na internetu.

Doporučení zpracovatele SEA Programu rozvoje Pardubického kraje k monitoringu

Organizace monitoringu:

- Zahnout environmentální indikátory, navržené v rámci, do celkového systému sledování dopadů implementace koncepce a koncepcí z ní vycházejících.
- Provádět soustavné sledování a vyhodnocování implementace Programu rozvoje kraje a jeho výsledky pravidelně zveřejňovat.
- Zajistit dostatečnou informovanost žadatelů o environmentální problematice a o možných vazbách předkládaných projektů na životní prostředí a poskytovat poradenské a konzultační služby předkladatelům projektů a všem zainteresovaným subjektům a jednotlivcům.
- V rámci monitoringu zajistit a vyhodnocovat informační kampaň o činnostech v rámci Programu rozvoje kraje.
- Koordinovat monitorování vlivů realizace Programu rozvoje Pardubického kraje na životní prostředí s příslušnými orgány ochrany přírody a Krajským úřadem a přizpůsobit jej vzhledem k charakteru předkládaných projektů.
- Zefektivnit realizaci Programu rozvoje kraje pomocí provázání environmentálních kritérií pro hodnocení projektů a systému monitoringu implementace koncepce.
- Iniciovat příslušné kroky při zjištění negativních dopadů realizace Programu na životní prostředí.

Naplnění výše uvedených doporučení přispěje k zamezení celkových negativních dopadů Programu rozvoje Pardubického kraje 2012-2016 na životní prostředí a zároveň napomůže zvýšení pozitivních vlivů. Ponecháváme ke zvážení předkladateli Programu způsob zajištění výše uvedených doporučení.

Klíčovým pro efektivní systém sledování implementace koncepce je výběr přesně zacílených relevantních environmentálních indikátorů a jejich provázanost s environmentálními kritérii pro výběr projektů. Zpracovatelem SEA navržená níže uvedená základní sada indikátorů vychází z referenčních cílů, jež byly použity pro hodnocení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje na životní prostředí, a je rovněž provázána se sadou environmentálních kritérií pro výběr a hodnocení projektů (viz kapitola 11). Lze předpokládat, že indikátory i environmentální kritéria, jejich obsah i rozsah, mohou doznat změn v závislosti na charakteru předkládaných projektů v průběhu realizační fáze i vzhledem k částečnému překryvu monitoringu vlivu koncepce na životní prostředí s vyhodnocováním implementace koncepce navrženému v implementační části Programu.

Tab.13: Environmentální indikátory pro monitoring implementace Programu rozvoje kraje

Referenční cíl	Indikátory	Jednotka	Zdroj dat
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	Měrné emise ze všech zdrojů CO Měrné emise ze všech zdrojů NO _x Měrné emise ze všech zdrojů Tuhé částice Projekty pro zlepšení kvality ovzduší Investice do zlepšení kvality ovzduší	t/rok/km ² tis. Kč Počet podpořených projektů Kč	MŽP kraj ČSÚ
2.1 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	Počet vlakových spojů Spoje veřejné autobusové dopravy Přírůstek počtu cestujících MHD Délka cyklostezek na území kraje celkem z toho separovaných	Počet spojů mil. osob Změna délky cyklostezek v km/%	kraj město
2.2. Snižovat zatížení dopravní sítě Pk tranzitní a nákladní silniční dopravou	Intenzita tranzitní a nákladní silniční dopravy	Počet aut/24 hodin	MD Kraj

3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	Celkové investice do ÚSES	Počet projektů Kč	Kraj Obce
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	Plocha nově zabraného LPF a ZPF	ha	kraj MŽP ČSÚ
4.2 Podporovat využívání brownfields	Rozloha využitého brownfields v rámci projektu	ha	kraj MŽP
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	Celkové investice do kulturních památek Celkové investice do krajiny	Kč	MŽP Kraj obce AOPK
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	Celkový objem odpadů - podíl recyklovaných odpadů	v tis. tun %	MŽP ČSÚ Kraj
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	Počet projektů zaměřených na celoživotní vzdělávání - podíl projektů zaměřených na environmentální vzdělávání Celkové investice do environmentálního vzdělávání Investice do informačních kampaní	Počet projektů Kč	Kraj
8.1 Snižovat zatížení obyvatelstva hlukem	Počet obyvatel vystavených nadměrnému hluku	Počet obyvatel	MŽP SZÚ Kraj KHS
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	Spotřeba primárních neobnovitelných zdrojů energie v porovnání s předchozí spotřebou	Spotřeba primárních neobnovitelných zdrojů energie	MŽP kraj ČSÚ
10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	Plocha revitalizovaných území	Přírůstek plochy revitalizovaného území v km ²	MŽP kraj
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	Čištěná odpadní voda Celkem Splašková Průmyslová a ostatní Délka kanalizační sítě Délka vodárenské sítě	km V tisících m ³ podíl čištěných odpadních vod	MŽP ČSÚ Kraj
11.2 Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	Délka revitalizovaných toků Podíl orné půdy/lesů/TTP/zastavěného území	Km ha	MŽP ČSÚ Kraj

10. POPIS PLÁNOVANÝCH OPATŘENÍ K ELIMINACI, MINIMALIZACI A KOMPENZACI NEGATIVNÍCH VLIVŮ ZJIŠTĚNÝCH PŘI PROVÁDĚNÍ KONCEPCE

Plánovaná opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce jsou blíže charakterizována v kapitole č. 7 tohoto posouzení, jelikož obsah obou kapitol je totožný.

11. STANOVENÍ INDIKÁTORŮ (KRITÉRIÍ) PRO VÝBĚR PROJEKTU

Program rozvoje Pardubického kraje je základním zastřešujícím dokumentem, na základě kterého bude dále konkretizováno strategické plánování kraje resp. subjektů působících na jeho území v podobě podrobnějších oborových koncepcí či plánů. Přímou na základě Programu rozvoje Pardubického kraje nebudou vybírány konkrétní projekty.

Zpracovatel SEA navrhuje následující základní sadu environmentálních kritérií. Tato kritéria lze použít v rámci systému hodnocení a výběru projektů realizovaných v rámci implementace oborových strategických dokumentů zastřešovaných Programem rozvoje Pardubického kraje, pokud budou na jejich základě podpořeny konkrétní projekty. Lze předpokládat jejich výběr, úpravu či změny v závislosti na obsahu předkládaných projektů, tak aby kritéria reflektovala zaměření předkládaných a hodnocených projektů.

Tab. 14: Environmentální kritéria pro výběr projektů

Referenční cíl	Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí
1.1 Snižovat emise všech znečišťujících látek, s důrazem na oxidy dusíku	Přispěje realizace projektu ke snížení emisí? 1. NO _x 2. PM ₁₀ 3. VOC 4. Ostatní znečišťující látky
2.1 Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy	Přispěje realizace projektu k vyššímu využití environmentálně šetrných druhů veřejné dopravy (<i>IDS, kombinovaná přeprava, alternativní paliva, nemotorová doprava</i>)? Ano/ne? Přispěje realizace projektu k nárůstu délky cyklistických stezek, hipostezek, pěších turistických stezek, in-line tras, lyžařských tras? Ano/ne?
2.2. Snižovat zatížení dopravní sítě Pk tranzitní a nákladní silniční dopravou	Přispěje realizace projektu ke snížení zatížení dopravní sítě Pk tranzitní a nákladní silniční dopravou? Ano/ne?
3.1 Chránit ohniska biodiverzity a omezovat nevhodné využívání přírodních a přírodě blízkých částí krajiny, zlepšovat druhovou skladbu lesů	Zvýší/sníží projekt celkovou výměru dopravou nefragmentovaných území? Ano/ne? Má projekt významný pozitivní/negativní vliv na ohnisko biodiverzity (<i>pozn.: maloplošná ZCHÚ, 1. zóny velkoplošných ZCHÚ, skladebné prvky ÚSES, EVL</i>)? Ano/ne? Přispěje projekt ke zlepšení druhové skladby lesů? Ano/ne?
4.1 Omezit nové zábory půdy, regulovat neřízenou suburbanizaci	Dojde v rámci projektu k záboru lesního a/nebo zemědělského půdního fondu? (rozloha záboru ZPF, LPF v ha).
4.2 Podporovat využívání brownfields	Rozloha využitého brownfields v rámci projektu v ha.
5.1 Chránit krajinný ráz a kulturní i přírodní dědictví	Dojde v rámci projektu k narušení krajinného rázu? Dojde v rámci projektu ke zlepšení stavu kulturního/přírodního dědictví? Ano/ne?
6.1 Omezovat množství a zvýšit energetické a materiálové využívání odpadů	Počítá projekt s využitím vznikajících odpadů?
7.1 Posilovat odpovědné chování obyvatel k životnímu prostředí, zdravý životní styl, poskytování informací, podpora ekologické výchovy a vzdělávání	Přispěje projekt k posilování ekologického povědomí obyvatel? Ano/ne? Přispěje realizace projektu k nárůstu délky cyklistických stezek, hipostezek, pěších turistických stezek, in-line tras, lyžařských tras? Ano/ne?
8.1 Snižovat zatížení obyvatelstva hlukem	Přispěje projekt ke snížení hlukové zátěže obyvatel? Ano/ne? (počet obyvatel zatížených hlukem)
9.1 Snižovat spotřebu a racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie	Přispěje projekt ke snížení spotřeby neobnovitelných zdrojů energie v porovnání s předchozí spotřebou? Ano/ne?

10.1 Odstraňovat staré ekologické zátěže	Rozloha revitalizovaného území v ha.
11.1 Optimalizovat zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod	Rozšíří projekt počet obyvatel napojených na ČOV? (počet ekvivalentních obyvatel nově napojených na ČOV). Ano/ne?
11.2 Zlepšovat stav a ekologické funkce vodních útvarů, zvyšovat retenční schopnost území	Dojde realizací projektu k výstavbě nových zpevněných ploch? Přispěje realizace projektu k revitalizaci toků? Ano/Ne?

12. VLIVY KONCEPCE NA VEŘEJNÉ ZDRAVÍ

Hodnocení vlivů na veřejné zdraví (HIA – z anglického „health impact assessment“) je dle zákona nedílnou součástí procesu posouzení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje pro léta 2012-2016 na životní prostředí.

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, v platném znění, definuje veřejné zdraví jako zdravotní stav obyvatelstva, jenž je určován souhrnem přírodních, životních a pracovních podmínek a způsobem života. Zdravotní stav obyvatelstva je určován souhrnem vzájemně působících příčin a podmínek. Vedle životního stylu se v interakci s genetickými dispozicemi uplatňují faktory životního prostředí, psychosociální a socioekonomické. Vzájemné působení činitelů na zdraví může být přímé i zprostředkované s pozitivními i negativními vlivy o různých intenzitách na zdraví v rámci souboru mnohočetných příčin onemocnění.

Hodnocení koncepce z hlediska vlivů na veřejné zdraví tak vyžaduje zvážení celého spektra možných zdravotních determinant a pravděpodobnosti jejich více či méně zprostředkovaných změn, způsobených plánovanou aktivitou. Musí být použit odborný odhad pravděpodobného vývoje různých determinant prostředí, institucionálních i individuálních a jejich možné změny. Jedná se o komplexní proces, kdy změna jednoho či několika faktorů nemusí znamenat měřitelnou změnu zdravotního stavu. Důležitým faktorem, který je často z hlediska zdraví podceňován je tzv. „well being“ – tedy „pohoda“ jako výsledné působení řady faktorů a podmínek.

V rámci hodnocení vlivů Programu rozvoje kraje na veřejné zdraví se zpracovatel snažil vyhledat vlivy na determinanty i podmínky ovlivňující pohodu tak, aby byla co nejvíce respektována definice zdraví dle Světové zdravotnické organizace (WHO).

12.1. Vztah Programu rozvoje Pardubického kraje ke koncepcím v oblasti ochrany veřejného zdraví

Základní cíle ochrany a tvorby veřejného zdraví jsou zakotveny na komunitární úrovni v ustanovení článku 152 Amsterodamské smlouvy EU, kde je řečeno, že vysoká úroveň lidského zdraví musí být zahrnuta do všech politik a strategií Evropského společenství. Na evropské a celosvětové úrovni jsou požadavky veřejného zdraví definovány zejména následujícími koncepčními materiály:

- *Akční plán zdraví a životního prostředí 2004-2010 EU*
- *Evropský akční plán životního prostředí a zdraví dětí z roku 2004*
- *Zdraví pro 21. století WHO*

Cíle a požadavky veřejného zdraví z těchto koncepcí jsou promítnuty do strategických dokumentů v oblasti veřejného zdraví na národní úrovni, které jsou definovány dvěma základními strategickými dokumenty:

- *Akční plán zdraví a životního prostředí ČR (vybrané cíle NEHAP, relevantní vzhledem k PRK, bližší popis viz kapitola 1.3 tohoto dokumentu:)*
 - stanovovat priority ke zlepšování kvality ovzduší ze zdravotního hlediska prostřednictvím hodnocení rizik;
 - dále zvyšovat kvalitu ovzduší cestou snižování emisí škodlivin, včetně tzv. skleníkových plynů;
 - stanovit priority pro intervence ke zlepšování kvality a zdravotní nezávadnosti vody ze zdravotních hledisek;
 - předcházet poškození zdraví z požívání a užívání vod;
 - chránit podzemní i povrchové vody před kontaminací, se zvláštním zaměřením na ochranu zdrojů pitných vod a vod pro rekreaci;
 - zlepšovat kvalitu a zdravotní nezávadnost pitné vody veřejného zásobování a zabezpečit její stálou jakost;
 - chránit půdu jako základní složku životního prostředí s důrazem na zabezpečení jejích funkcí;
 - uplatňovat princip prevence poškozování půdy;

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

- omezit degradační procesy, zejména kontaminaci a zrychlenou erozi půd;
- vhodným využíváním půdy zajistit ochranu dalších složek životního prostředí, zejména vody;
- omezovat negativní působení hluku na zdraví;
- zastavit nárůst hluku, zejména dopravního, a rozšiřovat chráněné zóny;
- snižovat expozici hluku prostředky územního plánování;
- zabezpečovat prevenci a omezování důsledků velkých průmyslových a jaderných havárií a přírodních katastrof;
- soustavně sledovat parametry životního prostředí a ukazatelů zdravotního stavu populace.

NEHAP je podobně jako Státní politika životního prostředí promítnut v rámci Programu rozvoje Pardubického kraje především do priority C Kvalitní životní prostředí kraje, ale vzhledem k problematice ochrany před hlukem rovněž do opatření v oblasti dopravní infrastruktury. Nejsilnější vazbu vůči NEHAP vykazují následující opatření navrhovaná v předkládaném dokumentu:

B.6 Podpora budování a zkvalitňování páteřní dopravní infrastruktury

B.7 Zkvalitnění regionální a lokální dopravní infrastruktury

B.8 Rozvoj systému veřejné dopravy, rozvoj bezmotorové dopravy

C.1 Podpora multifunkčního zemědělství a péče o krajinu

C.2 Podpora efektivního nakládání s odpady

C.3 Rozvoj infrastruktury vodního hospodářství a zvýšení ochrany vodních zdrojů v území

C.5 Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí

C.6 Zvyšování bezpečnosti a ochrany obyvatel kraje

D.1 Využívání koncepčních nástrojů strategického a územního plánování při vytváření podmínek pro vyvážený rozvoj Pk

- *Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR Zdraví pro všechny v 21. století (Zdraví 21), koncepce je blíže popsána v kapitole 1.3 tohoto dokumentu:*
 - CÍL 1: SOLIDARITA VE ZDRAVÍ V EVROPSKÉM REGIONU;
 - CÍL 2: SPRAVEDLNOST VE ZDRAVÍ;
 - CÍL 3: ZDRAVÝ START DO ŽIVOTA;
 - CÍL 4: ZDRAVÍ MLADÝCH;
 - CÍL 5: ZDRAVÉ STÁRNUTÍ;
 - CÍL 6: ZLEPŠENÍ DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ;
 - CÍL 7: PREVENCE INFEKČNÍCH ONEMOCNĚNÍ;
 - CÍL 8: SNÍŽENÍ VÝSKYTU NEINFEKČNÍCH NEMOCÍ;
 - CÍL 9: SNÍŽENÍ VÝSKYTU PORANĚNÍ ZPŮSOBENÝCH NÁSILÍM A ÚRAZY.

Zdraví 21 se odráží především v návrhu podpory systému zdravotní a sociální péče v kraji, má tedy silnou vazbu na prioritu A Programu rozvoje Pardubického kraje. Promítá se především do návrhu následujících opatření:

A.1 Podpora kvalitního systému vzdělávání

A.2 Zkvalitňování zdravotní péče, zvýšení efektivnosti jejího poskytování a zvýšení její dostupnosti i v odlehlých částech kraje

A.3 Zajištění místní a časové dostupnosti podpory osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím stabilní, efektivní, flexibilní a kvalitní sítě sociálních služeb a jejich provázání s dalšími službami (např. z oblasti zdravotnictví)

A.5 Podpora rozvoje sportovních a tělovýchovných aktivit

A.6 Širší kultivace lidského potenciálu kraje

C.6 Zvyšování bezpečnosti a ochrany obyvatel kraje

12.2. Zdravotní stav obyvatel Pardubického kraje

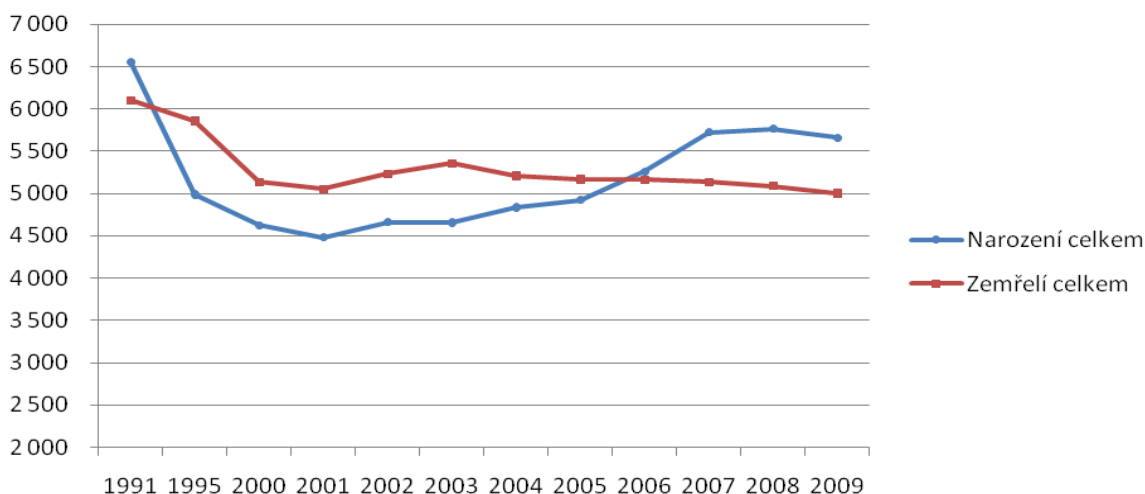
Vzhledem k velké variabilitě chování obyvatel nelze přesvědčivě definovat vliv jednotlivých faktorů životního stylu (výživové a pohybové zvyklosti populace, kouření a konzumace alkoholu) a faktorů prostředí na rozvoj nemocnosti či jednoznačnou příčinu úmrtí.

Při posuzování vlivu jednotlivých faktorů životního prostředí na zdraví obyvatel zůstávají nezodpovězené mnohé otázky, které se týkají zejména vztahu dávka - odpověď a poruch zdraví, změn životního prostředí a následné změny zdraví v různých věkových skupinách populace, interakce v působení faktorů socioekonomických, životního stylu a faktorů životního prostředí na zdraví, apod. Dále je třeba objasnit vzájemné vztahy a výsledný vliv faktorů životního prostředí s faktory dalšími.

V Pardubickém kraji žilo k 31. 3. 2011 celkem 517 026 obyvatel, čímž se kraj řadí mezi méně lidnaté kraje ČR (méně obyvatel žije již jen v kraji Vysočina, Libereckém a Karlovarském). Co se týče hustoty zalidnění, je Pk v celorepublikovém srovnání spíše podprůměrný, hustota zalidnění je 114 obyv./km² (ČR 133 obyv./km²). Počet obyvatel v kraji se za posledních pět let mírně zvyšuje, v dlouhodobém horizontu výrazně přesahující platnost PRK lze ale očekávat pokles počtu obyvatel. Na území kraje má do roku 2065 žít přibližně o 78 tis. obyvatel méně než v současnosti, což znamená 15% pokles. Výpočty ovšem nezahrnují vliv migrace, která bude mít na budoucí vývoj obyvatel značný vliv. Půjde především o zahraniční migranty, kteří ovlivní nejen samotný počet obyvatel, ale jejich přítomnost bude mít na území kraje také ekonomické a sociální dopady (viz dále).

Dle ČSÚ činil přirozený přírůstek obyvatel v roce 2009 v absolutním vyjádření 641 osob, v předcházejícím roce 665, přitom až do roku 2005 byl záporný (-259). Přirozený přírůstek Pk byl ve srovnání s ostatními kraji relativně vyšší (4. místo), tuto hodnotu nejvíce ovlivnil okres Pardubice (296 obyv.) a naopak nejméně okres Chrudim (23 obyv.). Počet zemřelých se v Pk za poslední období mírně snižuje, příčinou může být neustále se zvyšující kvalita a dostupnost zdravotní péče. V kraji je dlouhodobě podprůměrná míra úmrtnosti; standardizovaná míra úmrtnosti klesala v období 1991–2008 rychleji než v celé republice. Nejčastější příčinou úmrtí jsou s vysokým předstihem nemoci oběhové soustavy, na druhém místě nádorová onemocnění a na třetím místě nemoci dýchací soustavy. Tyto nejčastější příčiny úmrtí jsou stejné jak u mužů, tak u žen.

Obr. 16: Počet živě narozených a zemřelých v Pardubickém kraji v letech 1991–2009 (zdroj: ČSÚ)

Veřejné zdraví¹

Začátkem 90. let 20. století došlo v Pardubickém kraji, stejně jako v celé ČR, k významnému poklesu porodnosti. Tento vývoj trval až do roku 2001, kdy začalo docházet k mírnému růstu počtu narozených. Nicméně hodnota přirozeného přírůstu obyvatel byla až do roku 2005 záporná. S důsledky poklesu porodnosti v devadesátých letech se potýkáme i v současnosti. Dochází totiž k nenaplnění kapacit základních a některých typů středních škol. Naopak díky významnému nárůstu počtu narozených dětí v letech 2005–2007 v souvislosti s plodností silných ročníků žen narozených v 70. letech 20. století je dnes

¹ Zdroj: Zdraví a nemoc v Pardubickém kraji (2008, CENIA, ÚZIS, ČSÚ, KHS)

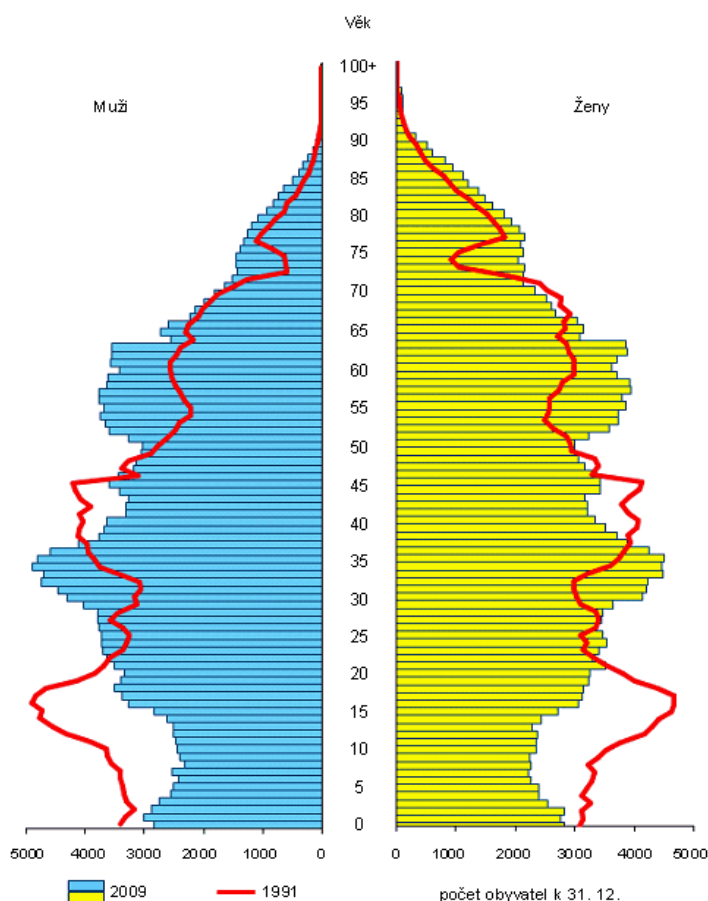
nedostatek kapacit v předškolních zařízeních zejména ve městech a jejich zázemí. S ohledem na školství je vývoj porodnosti specifický ukazatel, protože jeho dopady se projeví až s určitým časovým zpožděním. V současnosti je například nadbytečná kapacita základních a středních škol a naopak nedostatek předškolních zařízení. To se ovšem změní, až děti z mateřských škol budou vstupovat do základního a středního stupně vzdělávání.

Za jednu z nejdůležitějších demografických charakteristik lze považovat věkové složení obyvatelstva, zvláště pak v době, kdy je celoevropským trendem stárnutí populace. Do roku 2006 v Pk převažovala dětská složka populace (0–14 let) nad seniorskou (65+). V dalších letech (2007–2009) se situace otočila a podíl seniorské složky se zvyšoval. Index stáří byl v roce 2000 na úrovni 83,5, ale v roce 2009 už dosahoval hodnoty 106,2.

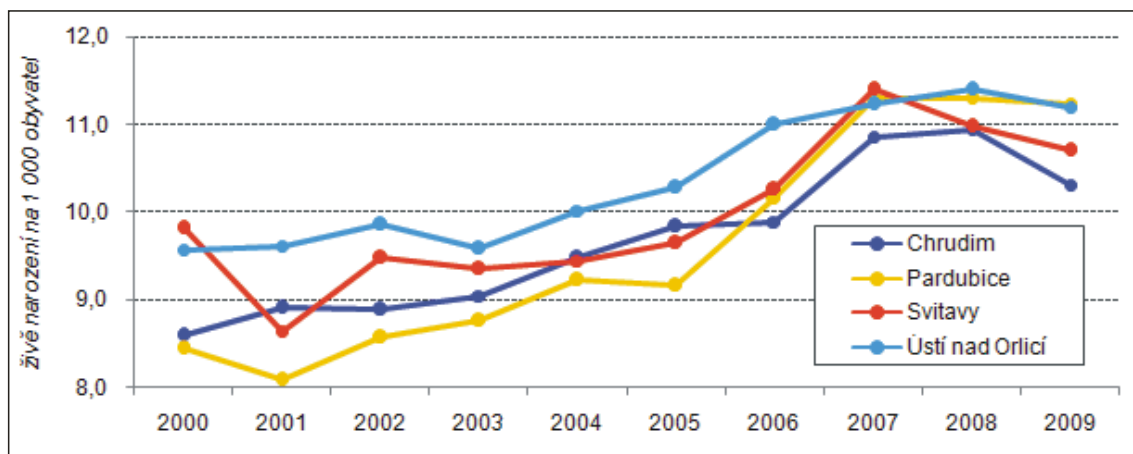
Níže uvedená věková pyramida ukazuje změnu věkového složení obyvatel v Pk mezi rokem 1991 a 2009. Je z ní patrný pokles podílu dětské složky populace, a naopak růst podílu seniorské složky. I do budoucna lze předpokládat trend růstu seniorské složky obyvatel, a tím také zvyšující se hodnotu indexu stáří. V hodnotě průměrného věku (40,6 let) Pk kopíruje celorepublikový průměr.

Se vzrůstající kvalitou zdravotnických služeb dochází ke zvýšení naděje dožití. V současné době je naděje dožití v Pk u mužů 74,2 let a u žen 80,0 let. S ohledem na vývoj věkové struktury bude nutné zaměřit pozornost na budování efektivního a kvalitního systému sociální péče a sociálních služeb.

Obr.17: Věková pyramida obyvatel Pardubického kraje v roce 1991 a 2009 (Zdroj: ČSÚ)

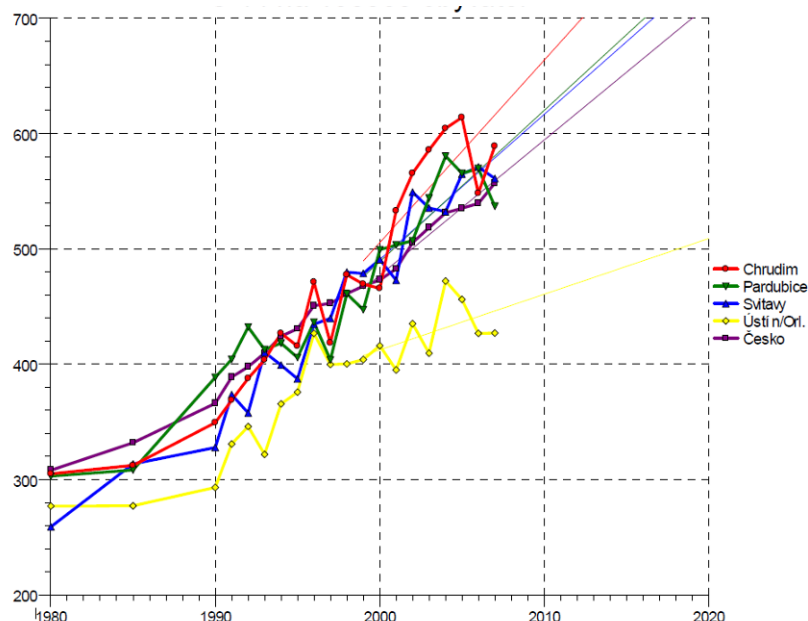
Úmrtnostní poměry populace jsou v kraji dlouhodobě příznivé. Od konce 80. let došlo k významnému zvýšení naděje na dožití u mužů i žen. Střední délka života při narození v 15 letech i ve 45 letech, je téměř stejná, jako SDŽ ČR. Situace je stejná u mužů i žen, větší rozdíl je u SDŽ až ve věku 65 let. Svědčí o tom, že existují důvody, pro které starší populace v kraji více umírá. Ve věku pod 65 let se kromě Pardubicka zařadily všechny okresy kraje až pod průměrnou hodnotu republiky. Pardubický kraj má nepatrně vyšší standardizovanou úmrtnost, než ČR u mužů a nižší u žen. U žen ale dominují Svitavy vysoko nad ČR a kraj. U mužů je standardizovaná úmrtnost v Pardubicích proti ČR velmi nízká. Totéž platí u žen.

Obr. 18: Demografická data za okresy Pardubického kraje v letech 2000 až 2009 (zdroj: CENIA)

V ČR umírá stále nejvíce lidí na nemoci oběhové soustavy. Pokud jde o nemocnost mužů a žen na onemocnění dýchací soustavy a oběhové soustavy posuzovanou z absolutního počtu hospitalizovaných od roku 2005, můžeme konstatovat v Pardubickém kraji příznivý trend, a to téměř ve všech okresech Pardubického kraje. Nejvíce zřetelný je trvalý pokles trendu nemocnosti mužů od roku 2002 na nemoci dýchací soustavy (zdroj: KHS PK).

Onemocnění zhoubnými nádory na území PK¹

Z hlediska dlouhodobého hodnocení trendu ve výskytu nových onemocnění zhoubnými nádory (ZN) v přepočtu na 100.000 obyvatel je patrný růst křivky ve všech okresech Pardubického kraje. Tato situace koreluje s každoročně narůstajícím počtem onemocnění ZN v ČR. V roce 2007 byl v ČR průměrný počet nových onemocnění ZN na 100.000 obyvatel 557, v Pardubickém okrese to bylo 537 případů nových onemocnění na 100.000 obyvatel.

Obr. 19: Zhoubné novotvary bez dg C 44 na 100000 obyvatel (zdroj: Cíl 10: Zdravé a bezpečné životní prostředí – hodnotící závěrečná zpráva za rok 2009, KHS PK 2010)

Poznámka: dg C44-jiný ZN kůže. Data v grafu jsou dle roku, kdy byla stanovena diagnóza a podle trvalého bydliště pacienta (zdroj dat: ÚZIS- program DPS).

¹ Zdroj: Cíl 10: Zdravé a bezpečné životní prostředí – hodnotící závěrečná zpráva za rok 2009, KHS PK 2010

V Pardubickém kraji je nejpříznivější situace na Ústeckoorlicku, kde je výskyt onemocnění ve srovnání s ČR hluboko pod průměrem a růst trendu pro onemocnění ZN je zde v porovnání s ostatními okresy a ČR mírnější. Naopak největší výskyt nových onemocnění je trvale na Chrudimsku. Počet každoročně zjištěných dg. zhoubnými nádory se zde pohyboval v letech 2001-2007 mezi hodnotami 548,2-613,9/na 100. tisíc obyvatel. V absolutních číslech bylo v roce 2007 na Chrudimsku hlášeno 610 onemocnění ZN.

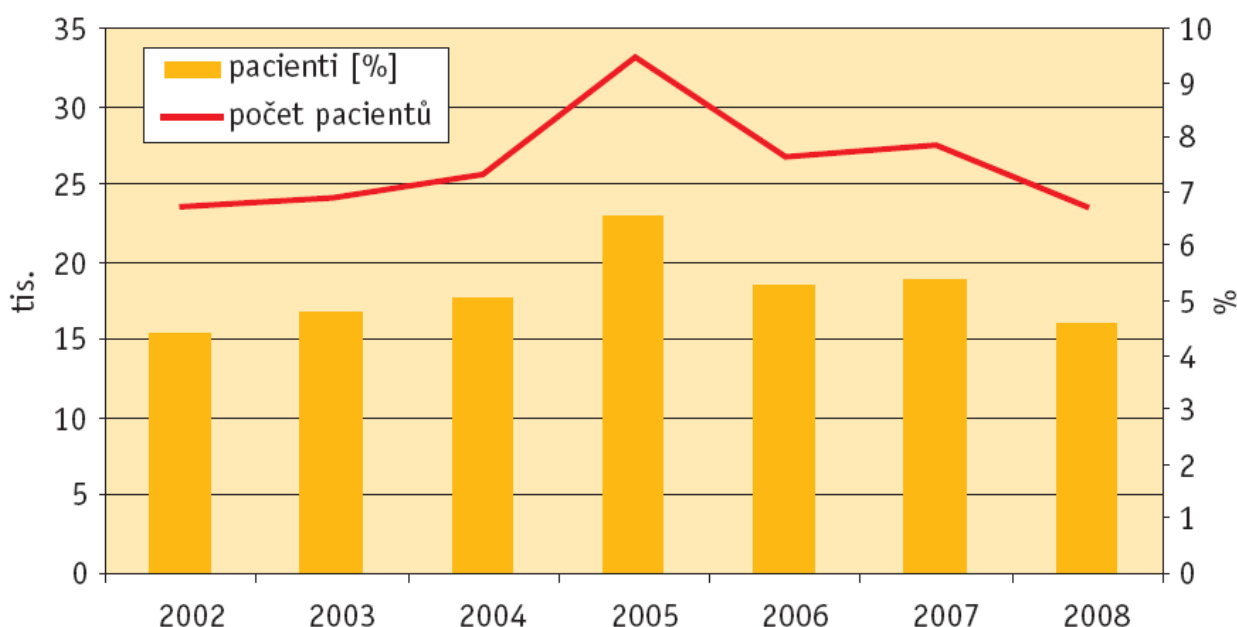
Nadprůměrný výskyt onemocnění ZN byl v letech 2005-2006 na Chrudimsku zejména pro onemocnění hrtanu, žaludku a prostaty u mužů. U žen pak v roce 2007 je nadprůměrný počet nově zjištěných onemocnění pro ZN žaludku, žlučníku a žlučových cest.

Na Pardubicku bylo nadprůměrně více hlášeno onemocnění ZN v letech 2000-2006, kdy doposud nejvyšší hodnota 580,4/100.000 obyvatel byla v roce v roce 2004. Tehdy byl průměrný počet nových onemocnění ZN v rámci ČR překročen o 9%, tj. o 49 onemocnění na 100 tisíc obyvatel. V některých letech byl na Pardubicku zaznamenán nadprůměrný výskyt závažného onemocnění melanomem (v případě mužů v roce 2006, v případě žen v roce 2007).

Alergická onemocnění

Mezi zdravotně nejvýznamnější znečišťující látky patří suspendované částice v ovzduší a oxid dusičitý v lokalitách významně zatížených dopravou. V určitých lokalitách (také zatížených dopravou, průmyslem či vytápěním domácností) jsou problémem i PAU (polycyklické aromatické uhlovodíky). Každoročně je nadlimitním koncentracím těchto látek vystavena určitá část populace v závislosti na aktuální kvalitě ovzduší. Znečištění vnějšího i vnitřního ovzduší je spojováno, jako jeden z mnoha faktorů i s nárůstem alergií. Počet alergických onemocnění obecně stále narůstá, stav na území kraje lze v posledních letech označit za stoupající. Mírný pokles počtu léčených pacientů v roce 2008 mohl být všeobecně způsoben zavedením poplatků ve zdravotnictví. Počet pacientů léčených v alergologických ordinacích v roce 2008 na území kraje byl 23 526, tj. 4,5 % všech obyvatel kraje (celkově je v ČR 8 % pacientů s alergickým onemocněním). Oddělit přímý vliv znečištěného ovzduší od ostatních spolupůsobících faktorů a kvantifikovat jej, je však značně obtížné.

Obr. 20: Počet a podíl pacientů léčených v alergologických ordinacích Pardubického kraje (tis.,%), 2002-2008 (Zdroj: ÚZIS ČR, ČSÚ)

12.3 Determinanty vlivů koncepce na veřejné zdraví

Jak bylo již výše uvedeno, je zdraví obyvatel ovlivňováno řadou faktorů. Působí na něj stav životního prostředí, zdravotní péče, životní styl obyvatel, vrozené dispozice i socioekonomické faktory. Vlivy koncepce s dopadem na životní prostředí se většinou odrazí ve veřejném zdraví, jedná se o většinu již posuzovaných vlivů na jednotlivé složky ŽP, vstup toxických látek do ŽP, hluk, ale i vlivy na estetickou kvalitu ŽP resp. psychickou pohodu, jako je krajinný ráz apod. Vlivy koncepce na životní prostředí a na

zdraví obyvatelstva se tedy z velké části překrývají, avšak mohou existovat i vlivy s dopadem na životní prostředí, které se ve zdraví obyvatel přímo neprojeví (např. vodní cesta), resp. které se neodrazí ve stavu životního prostředí, zato ale ovlivní lidské zdraví.

Životní prostředí ovlivňuje lidské zdraví nepřetržitým působením prostřednictvím interakce organismu a fyzikálních, chemických i biologických faktorů dýcháním, příjmem potravy a tekutin, kontaktem se smyslovými receptory sliznicemi i pokožkou. Vzhledem k šíři působení prostředí na lidské zdraví je však velice obtížné přesně vyhodnotit jednotlivé vlivy faktorů ŽP na lidské zdraví. Zlepšení kvality životního prostředí v nejširším významu, včetně omezení používání nebezpečných chemických látek a odstranění dlouhodobě působících zátěží, znamená splnění jedné z podmínek pro zlepšení zdraví obyvatelstva.

Neméně důležitou determinantou lidského zdraví jsou i socioekonomické vlivy, které se odrážejí na objektivním i subjektivním zdravotním stavu obyvatelstva v rámci různých socioekonomických skupin v interakci se životním stylem stejně jako vzděláním. Subjektivní pocit dobrého zdraví a psychické pohody je ovlivněn zařazením člověka v rámci socioekonomické struktury společnosti. Programu rozvoje Pardubického kraje může tyto determinanty ovlivnit jak pozitivně, tak i negativně – podporou neformálního vzdělávání, podporou zaměstnanosti, změnou počtu pracovních příležitostí, kvalitou života v sídlech i na venkově, možnostmi zdravého využití volného času.

Z výše uvedeného popisu zdravotních determinant, relevantních cílů koncepčních dokumentů v oblasti zdraví a zdravotního stavu obyvatel lze vyvodit následující zdravotní determinanty s vazbou k Programu rozvoje Pardubického kraje:

- faktory životního prostředí, zejména kvalita ovzduší, hluk, toxické látky v prostředí;
- zaměstnanost;
- vzdělanost;
- zdravé využití volného času;
- úroveň a dostupnost zdravotní péče;
- bezpečnost (od bezpečnosti dopravy, po např. kvalitní bezpečné stavební materiály, zejména v případě recyklace odpadů).

Tab. 15: Vztah zdravotních determinant a oblastí podpory koncepce

Zdravotní determinanty	Opatření s možným negativním vlivem na danou determinantu	Opatření s možným pozitivním vlivem na danou determinantu
faktory životního prostředí, zejména kvalita ovzduší, hluk, toxické látky v prostředí;	C.1, B.6, B.1, A.6	B.8, B.7, B.6, C.1, C.2, C.3, C.4, C.5, D.3
zaměstnanost;		D.4, C.1, B.4, B.5, B.1, B.2, B.3
vzdělanost;		A.1, A.2, A.3, A.4, A.6, B.3, B.2
zdravé využití volného času;		A.6, A.4, A.3, C.1, D.3, B.8, B.5, B.3., B.4,
úroveň a dostupnost zdravotních a sociálních služeb;		A.2, A.3,
bezpečnost (od bezpečnosti dopravy, po např. kvalitní bezpečné stavební materiály, zejména v případě recyklace odpadů).	C.1, B.6, B.1, A.6	C.6, C.3, B.7, A.2, B.6, A.6, A.3

Rozvoj dopravní infrastruktury bude mít potenciálně jak pozitivní vliv na bezpečnost obyvatel (zvýšená kvalita komunikací, bezpečnostní opatření typu mimoúrovňových křižovatek, obchvatů měst apod.), tak i vliv nepřímo negativní (rozvoj dopravní infrastruktury se odrazí v navýšení absolutního počtu vozidel na komunikacích a tak nepřímo povede k absolutnímu zvýšení počtu nehod). Zda dojde spíše k negativnímu nebo pozitivnímu ovlivnění bezpečnosti obyvatelstva závisí na výběru projektů, které budou v rámci Programu rozvoje Pardubického kraje podpořeny. Obdobná charakteristika platí i pro ostatní specifické opatření resp. aktivity, u kterých byla identifikována nějaká potenciálně negativní a zároveň i pozitivní vazba na determinantu veřejného zdraví. Nebylo identifikováno žádné opatření, které by vykazovalo výrazně negativní vazbu na některou zdravotní determinantu, bez jiných pozitivních vlivů, a u kterého by zároveň nebylo možné tuto negativní vazbu eliminovat, nebo alespoň zmírnit pomocí správně nastavených kritérií pro implementaci koncepce.

12.4 Vyhodnocení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje na veřejné zdraví

Vyhodnocení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje na zdraví prostřednictvím životního prostředí:

Vyhodnocení vlivů PRK PK na veřejné zdraví vychází z relevantních cílů ochrany a podpory zdraví ve vztahu k životnímu prostředí, které lze nalézt v přijatých koncepcích, strategiích a akčních plánech na mezinárodní i národní úrovni (viz kapitola 1.3).

Smyslem hodnocení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje na veřejné zdraví je zjištění, zda předkládaná koncepce resp. její oblasti podpory nenarušují cíle ochrany zdraví a zda v souladu s nimi napomáhá vytvářet podmínky pro zlepšení zdravotního stavu obyvatel. V optimálním případě by realizace Programu rozvoje Pardubického kraje 2012-2016 měla znamenat podporu zdraví obyvatelstva regionu. Byly hodnoceny možné vlivy opatření a aktivit PRK na tyto referenční cíle. Vzhledem k tomu, že vlivy PRK na ŽP byly vyhodnoceny již v předchozích kapitolách, a konkrétní vlivy ve specifických územích budou záviset na realizaci předkládaných projektů, nejsou v této části hodnoceny vlivy na veřejné zdraví zprostředkované životním prostředím. Požadavky a cíle veřejného zdraví vzhledem k vlivům na zdraví prostřednictvím životního prostředí byly zahrnuty do referenčních cílů ochrany životního prostředí a vlivy priorit, opatření resp. aktivit PRK na tyto cíle byly vyhodnoceny v rámci kapitoly 6.

Potenciální dopady jednotlivých opatření na veřejné zdraví:

Následující tabulka ukazuje možné dopady jednotlivých opatření PRK na veřejné zdraví tak, jak vyplynuly z vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

Tab. 16: Potenciální dopady jednotlivých opatření na veřejné zdraví

Priority/opatření	Opatření může negativně ovlivnit veřejné zdraví pokud	Opatření může pozitivně ovlivnit veřejné zdraví pokud
A.1	-	<ul style="list-style-type: none"> - zacílí vzdělávání na nabídku pracovních míst - zvýší úroveň vzdělanosti, celoživotního a environmentálního vzdělávání - zlepší možnosti zdravého trávení volného času - zvýší dostupnost a úroveň vzdělávacího systému
A.2	-	<ul style="list-style-type: none"> - zvýší nabídku pracovních míst - zvýší vzdělanost ve zdravotnictví - zlepší parametry zdraví obyvatelstva - zlepší dostupnost a kvalitu zdravotní péče
A.3	-	<ul style="list-style-type: none"> - zvýší vzdělanost a informovanost obyvatel - zlepší možnosti zdravého trávení volného času - zlepší kvalitu a dostupnost sociální péče, péče o handicapované - zlepší systém péče o ohrožené děti
A.4	-	<ul style="list-style-type: none"> - zlepší vzdělanost a možnosti trávení volného času
A.5	-	<ul style="list-style-type: none"> - zlepší možnosti zdravého trávení volného času
A.6	-	<ul style="list-style-type: none"> - zvýší bezpečnost obyvatel - pomocí preventivních programů zlepší parametry zdraví obyvatelstva - zlepší možnosti zdravého trávení volného času

B.1	<ul style="list-style-type: none"> - budou v rámci rozšiřování průmyslových zón umisťování záměry s vysokou úrovní emisní zátěže ať už hlukem či znečištěním ovzduší, a to z technologických zdrojů i vyvolanou dopravou 	<ul style="list-style-type: none"> - zvýší nabídku pracovních míst - zvýší vzdělanost - přispěje k orientaci hospodářství na průmyslová odvětví s vysokou přidanou hodnotou a nízkými externalitami vzhledem k životnímu prostředí - přispěje k vyšší kvalitě životního prostředí v sídlech - přispěje k využívání brownfields a řešení starých ekologických zátěží
B.2	-	<ul style="list-style-type: none"> - zvýší nabídku pracovních míst - zvýší vzdělanost
B.3	-	<ul style="list-style-type: none"> - zvýší nabídku pracovních míst - zvýší vzdělanost
B.4	-	<ul style="list-style-type: none"> - zvýší nabídku pracovních míst - rozvoj cestovního ruchu umožní zdravé trávení volného času obyvatel
B.5	-	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj vhodných produktů cestovního ruchu umožní zdravé trávení volného času obyvatel
B.6	<ul style="list-style-type: none"> - zvýší zátěž látkami emitovanými ze silniční dopravy - zvýší vystavení obyvatel hluku z dopravy - navýšená silniční doprava povede ke zvýšenému riziku dopravních nehod 	<ul style="list-style-type: none"> - sníží množství individuální dopravy, a tím počet obyvatel žijících na území s překročenými imisními limity - zvýší bezpečnost - odvede tranzitní a nákladní dopravu mimo hustě obydlená území - kvalitně technicky vyřešená infrastruktura zajistí opatření proti hluku a odvedení tranzitní dopravy z hustě obydlených oblastí
B.7	<ul style="list-style-type: none"> - zvýší zátěž látkami emitovanými ze silniční dopravy - zvýší vystavení obyvatel hluku z dopravy - navýšená silniční doprava povede ke zvýšenému riziku dopravních nehod 	<ul style="list-style-type: none"> - sníží množství individuální dopravy, a tím počet obyvatel žijících na území s překročenými imisními limity - zvýší bezpečnost - odvede tranzitní a nákladní dopravu mimo hustě obydlená území - kvalitně technicky vyřešená infrastruktura zajistí opatření proti hluku a odvedení tranzitní dopravy z hustě obydlených oblastí
B.8	-	<ul style="list-style-type: none"> - sníží množství individuální dopravy, a tím počet obyvatel žijících na území s překročenými imisními limity - bude veřejná doprava využívat alternativní zdroje energie (biopaliva)
C.1	<ul style="list-style-type: none"> - dojde k ekologickým haváriím a znečištění půdy resp. vodních zdrojů 	<ul style="list-style-type: none"> - kvalitní zemědělské výrobky povedou ke zlepšení výživy obyvatel - ekologizace zemědělství přispěje ke snížení emisí toxických látek do prostředí - stabilizuje nabídku pracovních míst v primárním sektoru
C.2	-	<ul style="list-style-type: none"> - sníží množství toxických látek v prostředí
C.3	-	<ul style="list-style-type: none"> - přispěje k vyšší kvalitě zdrojů pitné vody - povede ke zlepšení stavu životního prostředí v regionu - sníží riziko ohrožení záplavami

C.4	-	- přispěje ke snížení množství emisí z energetiky
C.5	-	- přispěje ke snížení počtu obyvatel zasažených nadměrnou hlukovou zátěží resp. znečištěním ovzduší -lepší ekologickou vzdělanost obyvatelstva
C.6	-	- zvýší bezpečnost obyvatel -lepší dostupnost rychlé zdravotnické pomoci
D.1	-	-
D.2	-	-lepší kvalitu života a bydlení na venkově -lepší nabídku pracovních míst na venkově
D.3	-	-lepší kvalitu bydlení a života ve městech
D.4	-	-
D.5	-	-
D.6	-	-

Podmínky implementace Programu rozvoje Pardubického kraje z hlediska jeho vlivů na veřejné zdraví:

Při rozhodování o podpoře projektů v rámci PRK by měly mít relativní přednost projekty splňující následující kritéria:

- Projekty, které snižují zátěž ovzduší látkami ze spalovacích procesů
- Projekty, které snižují zátěž ovzduší emisemi z průmyslu.
- Projekty, které snižují riziko vzniku havárií a omezují vstupy toxických látek z průmyslu do ovzduší vody a půdy.
- Projekty, které zlepšují zásobování obyvatel nezávadnou pitnou vodou.
- Projekty, které snižují zátěž obyvatelstva hlukem z dopravy.
- Projekty, které umožňují zdravý životní styl.
- Projekty, které zvyšují vzdělanost populace.
- Projekty, které zvyšují nabídku pracovních míst.
- Projekty, které zvyšují bezpečnost dopravy.

Pro sledování dopadů PRK PK na veřejné zdraví jsou využitelné následující indikátory:

- Pohyb obyvatelstva (sleduje ÚZIS, ČSÚ).
- Specifická úmrtnost (sleduje ÚZIS).
- Střední délka života při narození (sleduje ÚZIS, ČSÚ)
- Index stáří (sleduje ČSÚ)
- Nemocnost/úmrtnost na nejčastější civilizační onemocnění – kardiovaskulární onemocnění a nádory dle diagnostických skupin (sleduje ÚZIS)
- Nemocnost na alergie a astma (sleduje ÚZIS)
- Dostupnost záchranné služby – dojezdový čas (sleduje ÚZIS)

V této souvislosti je třeba konstatovat, že monitorování takto široce zaměřené koncepce, a to i v oblasti zdravotní péče, z hlediska veřejného zdraví je velmi obtížné, neboť vazba mezi indikátory veřejného zdraví a realizovanými aktivitami na základě PRK je většinou nepřímá resp. velmi těžce prokazatelná.

Závěry plynoucí z vyhodnocení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje na léta 2012-2016 na veřejné zdraví:

Realizací Programu rozvoje Pardubického kraje nebude většina zdravotních determinant významně dotčena. V optimálním případě bude mít Program pozitivní vliv na veřejné zdraví, zejména zlepšením

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PARDUBICKÝ KRAJ

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

ekonomických a sociálních determinant obyvatel. Jedná se zejména o zvýšení nabídky pracovních míst, zlepšení možností vzdělávání, včetně rekvalifikací a celoživotního vzdělávání a možností zdravého trávení volného času. Pokud bude implementace Programu rozvoje Pardubického kraje na léta 2012-2016 prováděna v souladu s výstupy jeho posouzení vlivů na životní prostředí, není očekáváno zhoršení životního prostředí a jeho zdravotních determinant. Potenciálně negativním vlivům na životní prostředí resp. veřejné zdraví lze předejít při výběru konkrétních projektů.

13. NETECHNICKÉ SHRNUTÍ VÝŠE UVEDENÝCH ÚDAJŮ

Program rozvoje územního obvodu kraje (zkráceně program rozvoje kraje) je základním střednědobým koncepčním dokumentem kraje. Jedním z jeho průřezových úkolů je zformulovat rozvojové aktivity kraje na období pěti let tak, aby co nejúčinněji přispívaly k vyváženému a udržitelnému rozvoji územního obvodu kraje.

PRK je dokumentem poměrně obecným a jeho význam tkví především ve vymezení budoucích představ o daném území a napomáhá formulovat rozvojové směry, které k naplnění této vize povedou. Konkrétnější specifikace budoucí skutečnosti je pak spíše záležitostí specializovaných koncepcí jednotlivých odborů kraje. Obecně lze konstatovat, že významným rozdílem věcného zaměření krajského programu oproti „realizačním“ koncepčním dokumentům je především umožnění globálního pohledu na rozvíjené území, definování strategických rozvojových trendů (cílů) a podchycení rozvojových možností v celém spektru nejrůznějších oblastí.

Aktualizovaný Program rozvoje Pardubického kraje je zpracováván pro návrhové období 2012–2016 s výhledem do roku 2020. Po formální stránce se Program rozvoje Pardubického kraje (PRK) člení na dvě základní části, a to část analytickou a návrhovou.

Analytická část PRK je tvořena čtyřmi základními částmi – základní charakteristika kraje, tematická analýza, regionální analýza a SWOT analýza. Jádrem analytické části programu kraje tvoří tematická analýza, která představuje stručný profil kraje a je členěna dle tří základních pilířů udržitelného rozvoje, které jsou doplněny o průřezový prostorový pilíř.

V regionální analýze je kladen důraz na vnitřní strukturu kraje, která je zde řešena z pohledu vybraných charakteristik jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) ve vývoji posledních let.

Stěžejní poznatky z analytické části koncentruje a shrnuje poslední bod analytické části, SWOT analýza, která ve stručných výrocích zachycuje klíčové skutečnosti o silných a slabých stránkách kraje a o příležitostech a hrozbách působících na kraj zvnějšku. Stručné shrnutí jednotlivých bloků analýz je také vždy uvedeno v jejich závěru.

Návrhová část tvoří klíčovou část programu rozvoje kraje. Věcně navazuje na výsledné poznatky části analytické. Při zpracování návrhové části bylo v zájmu realizovatelnosti aktivit přihlédnuto k souvislostem z hlediska finančního kontextu, monitoringu a realizačních – implementačních – mechanismů.

Hlavní náplní návrhové části Programu rozvoje Pardubického kraje na období 2012–2016 jsou 4 základní priority rozvoje, které jsou rozvíjeny do 16 strategických cílů, jejichž dosažení bude zajištěno realizací 26 navrhovaných opatření a jejich aktivit.

Vizí je Pardubický kraj jako rozvojově vyrovnaný kraj s vysokou kvalitou života zohledňující potřeby místních obyvatel, stabilní a s prosperující ekonomikou fungující na principech udržitelného rozvoje, zdravým životním prostředím a efektivně fungující správou svého koordinovaného území.

Vyhodnocení vlivů koncepce (dále jen "vyhodnocení") PROGRAMU ROZVOJE PARDUBICKÉHO KRAJE 2012-2016 na životní prostředí je zpracováno dle přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění (dále jen zákon), a v rozsahu stanoveném v závěru zjišťovacího řízení dle § 10d zákona který byl vydán odborem posuzování vlivů na životní prostředí Ministerstva životního prostředí dne 23. 3. 2011 pod číslem jednacími 23466/ENV/11.

Proces posouzení vlivů koncepce na životní prostředí probíhal souběžně s přípravou samotného strategického dokumentu jako ex-ante hodnocení. V rámci procesu SEA byly hodnoceny všechny části Programu rozvoje Pardubického kraje. K vyhodnocení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje na životní prostředí byla použita metoda referenčních cílů. Referenční cíle ochrany životního prostředí představují základní rámec pro hodnocení jednotlivých částí Programu rozvoje Pardubického kraje a slouží zejména k vyhodnocení souladu specifických cílů, priorit a opatření resp. v rámci nich navrhovaných aktivit s referenčními cíli ochrany životního prostředí. Cíle ochrany životního prostředí byly určeny na základě analýzy cílů specifikovaných v koncepčních dokumentech na národní, mezinárodní i regionální úrovni analýzy stavu životního prostředí a hlavních problémů životního prostředí v regionu.

V rámci vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí byly navrženy dílčí úpravy PRK a podmínky implementace Programu rozvoje Pardubického kraje. Dalším významným výstupem hodnocení je návrh systému výběru a hodnocení projektů a návrh systému sledování implementace koncepce. Součástí SEA

vyhodnocení Programu rozvoje Pardubického kraje je rovněž vyhodnocení vlivů koncepce na veřejné zdraví a lokality soustavy Natura 2000.

Pro účely informování a zapojení veřejnosti do přípravy a posuzování Programu rozvoje Pardubického kraje byly veškeré relevantní výstupy zveřejňovány na internetových stránkách kraje.

Zde uvádíme základní shrnutí obsahu dokumentace SEA:

V kapitole 1 dokumentace je uveden stručný souhrn obsahového zaměření Programu rozvoje kraje, charakteristika jeho jednotlivých součástí, hlavních navrhovaných cílů Programu a vztahu Programu rozvoje kraje k jiným koncepcím. Je uvedena charakteristika jednotlivých vůči Programu rozvoje Pardubického kraje relevantních koncepcí a jejich nejdůležitějších cílů na národní i regionální úrovni a popsán jejich vztah resp. síla vazby k předkládanému Programu a v rámci něj navrhovaných opatření.

V následující kapitole je na základě relevantních a dostupných dat provedena analýza současného stavu a vývoje životního prostředí v Pardubickém regionu dle jednotlivých složek životního prostředí včetně pravděpodobného vývoje ŽP bez provedení koncepce.

Ve třetí kapitole Vyhodnocení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje na životní prostředí jsou uvedeny charakteristiky životního prostředí v oblastech se zvláštním významem v rámci Pardubického kraje. Jsou zde uvedeny charakteristiky nejvýznamnějších oblastí ochrany, ať už se jedná o zvláště chráněná území nebo Chráněné oblasti akumulace vod či Oblasti zhoršené kvality ovzduší. Jsou zde rovněž shrnuty možné vlivy předkládaného Programu na tato území.

Čtvrtá kapitola Vyhodnocení se zabývá jednak problémy v oblasti životního prostředí na území Pardubického kraje a jednak specifickou oblastí, kterou je ochrana evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy NATURA 200. Kapitola uvádí závěry Hodnocení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje na tyto lokality, které je kompletně uvedeno v příloze 1 tohoto dokumentu.

V kapitole 5 je charakterizován způsob hodnocení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje, jeho metodika a referenční rámec.

Šestá kapitola SEA dokumentace se potom zabývá vlastním hodnocením jednotlivých částí koncepce s důrazem na vyhodnocení především návrhu priorit, opatření a aktivit Programu rozvoje Pardubického kraje vůči referenčním cílům ochrany životního prostředí.

Následuje kapitola věnovaná opatřením pro předcházení, snížení resp. kompenzaci zjištěných negativních vlivů Programu na životní prostředí.

Osmá kapitola je potom věnována popisu způsobu, jakým bylo Vyhodnocení provedeno a problémům při shromažďování požadovaných údajů.

Kapitola 9 se věnuje stanovení indikátorů vlivu koncepce na životní prostředí v důsledku její realizace a způsobu monitorování implementace koncepce z hlediska životního prostředí.

Kapitola 10 odkazuje vzhledem k obdobnému obsahu na kapitolu 7. Následující kapitola navrhuje základní sadu kritérií pro výběr projektů.

Kapitola 12 je věnována vyhodnocení vlivů koncepce na veřejné zdraví, přičemž je členěna na části zabývající se vztahem Programu rozvoje Pardubického kraje ke koncepcím v oblasti ochrany veřejného zdraví, analýzou zdravotního stavu obyvatel Pardubického kraje, determinantami vlivů koncepce na veřejné zdraví a vlastním vyhodnocením vlivů Programu na veřejné zdraví.

Následující kapitoly shrnují obsah dokumentace, dosavadní průběh procesu posuzování a ústí v návrh stanoviska ke koncepci, jako podkladu pro rozhodování příslušného úřadu.

14. SOUHRNNÉ VYPOŘÁDÁNÍ VYJÁDŘENÍ OBDRŽENÝCH KE KONCEPCI Z HLEDISKA VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ

Proces posouzení vlivů Programu rozvoje Pardubického kraje probíhal spolu s přípravou samotného strategického dokumentu. Veřejnost stejně jako dotčené orgány státní správy i územní samosprávné celky měly možnost vznášet připomínky či dotazy v průběhu celého dosavadního průběhu posouzení. Vypořádání připomínek veřejnosti a způsob zohlednění závěru zjišťovacího řízení Ministerstva životního prostředí jsou uvedeny v příloze 2 a 3 tohoto dokumentu.

15. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ VČETNĚ NÁVRHU STANOVISKA KE KONCEPCI

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

podle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí,
ve znění zákona č. 93/2004 Sb.,

k návrhu koncepce

„Program rozvoje Pardubického kraje 2012-2016“ verze z června 2011

Předkladatel koncepce:

Pardubický kraj

Zpracovatel koncepce:

firma GAREP s.r.o.

Zpracovatel posouzení:

Mgr. Jana Švábová Nezvalová, AMEC, s.r.o.

(osvědčení odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na životní prostředí č.j. 1278/167/OPVŽP/97)

Ing. Pavel Koláček, PhD., AGERIS, s.r.o.

(autorizace č.j. 630/214/05 podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění)

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce, zpracované v rozsahu přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 163/2006 Sb., (dále jen „zákon č. 100/2001 Sb.“), bylo předloženo Ministerstvu životního prostředí, zjišťovací řízení bylo zahájeno dne 21. 2. 2011 zveřejněním oznámení koncepce v Informačním systému SEA a rozesláním oznámení koncepce dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům. Zjišťovací řízení bylo ukončeno dne 23. 3. 2011 pod číslem jednacím 23466/ENV/11.

Návrh koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí, zpracovaném v rozsahu přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb., byl Ministerstvu životního prostředí předložen dne 2011 a po kontrole náležitostí byl dne 2011 zveřejněn v Informačním systému SEA a rozeslán dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům. Veřejné projednání "Programu rozvoje Pardubického kraje" včetně vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí se konalo dne 2011 na Krajském úřadě v Pardubicích. Zápis z veřejného projednání obdrželo Ministerstvo životního prostředí dne 2011.

Stručný popis koncepce:

Program rozvoje Pardubického kraje je hlavním nástrojem řízení a koordinace rozvoje kraje. Je zpracováván na období čtyř let. V návaznosti na vizi a strategické cíle přijaté ve Strategii rozvoje Pardubického kraje a ve vazbě na programové priority politické reprezentace kraje konkretizuje pro plánovací období cíle, priority a rozvojové aktivity v kraji. Hlavním aktérem zpracování a realizace je kraj jako samosprávný subjekt. Program na základě spolupráce aktérů zúčastněných při jeho tvorbě vymezuje nositele přípravy a realizace rozvojových aktivit a projektů a stanoví způsob a pravidla financování a implementace.

Program rozvoje územního obvodu kraje (zkráceně program rozvoje kraje) je základním střednědobým koncepčním dokumentem kraje. Jedním z jeho průřezových úkolů je zformulovat rozvojové aktivity kraje na

období pěti let tak, aby co nejúčinněji přispívaly k vyváženému a udržitelnému rozvoji územního obvodu kraje.

PRK je dokumentem poměrně obecným a jeho význam tkví především ve vymezení budoucích představ o daném území a napomáhá formulovat rozvojové směry, které k naplnění této vize povedou. Konkrétnější specifikace budoucí skutečnosti je pak spíše záležitostí specializovaných koncepcí jednotlivých odborů kraje. Obecně lze konstatovat, že významným rozdílem věcného zaměření krajského programu oproti „realizačním“ koncepčním dokumentům je především umožnění globálního pohledu na rozvíjené území, definování strategických rozvojových trendů (cílů) a podchycení rozvojových možností v celém spektru nejrůznějších oblastí.

Aktualizovaný Program rozvoje Pardubického kraje je zpracováván pro návrhové období 2012–2016 s výhledem do roku 2020. Po formální stránce se Program rozvoje Pardubického kraje (PRK) člení na dvě základní části, a to část analytickou a návrhovou.

Analytická část PRK, je tvořena čtyřmi základními částmi – základní charakteristika kraje, tematická analýza, regionální analýza a SWOT analýza. Jádrem analytické části programu kraje tvoří tematická analýza, která představuje stručný profil kraje a je členěna dle tří základních pilířů udržitelného rozvoje, které jsou doplněny o průřezový prostorový pilíř.

V regionální analýze je kladen důraz na vnitřní strukturu kraje, která je zde řešena z pohledu vybraných charakteristik jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) ve vývoji posledních let.

Stěžejní poznatky z analytické části koncentruje a shrnuje poslední bod analytické části, SWOT analýza, která ve stručných výrocích zachycuje klíčové skutečnosti o silných a slabých stránkách kraje a o příležitostech a hrozbách působících na kraj zvnějšku. Stručné shrnutí jednotlivých bloků analýz je také vždy uvedeno v jejich závěru.

Návrhová část tvoří klíčovou část programu rozvoje kraje. Věcně navazuje na výsledné poznatky části analytické. Při zpracování návrhové části bylo v zájmu realizovatelnosti aktivit přihlédnuto k souvislostem z hlediska finančního kontextu, monitoringu a realizačních – implementačních – mechanismů.

Hlavní náplní návrhové části Programu rozvoje Pardubického kraje na období 2012–2016 jsou 4 základní priority rozvoje, které jsou rozvíjeny do 16 strategických cílů, jejichž dosažení bude zajištěno realizací 26 navrhovaných opatření a jejich aktivit.

Vizí je Pardubický kraj jako rozvojově vyrovnaný kraj s vysokou kvalitou života zohledňující potřeby místních obyvatel, stabilní a prosperující ekonomikou fungující na principech udržitelného rozvoje, zdravým životním prostředím a efektivně fungující správou svého koordinovaného území.

Stručný popis posouzení:

Posouzení vlivů "Programu rozvoje Pardubického kraje" na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem a zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb. Posuzování bylo prováděno průběžně se zpracováním koncepce, k posouzení byla využita metoda referenčních cílů, tj. porovnávání možného vlivu specifických cílů "Programu rozvoje Pardubického kraje" na stanovené referenční cíle ochrany životního prostředí. Vyhodnocení vychází z analýzy SWOT a míry zohlednění cílů ochrany životního prostředí při činnostech, které předpokládá "Programu rozvoje Pardubického kraje" v oblasti vstupů do krajiny, v oblasti ochrany složek životního prostředí a v oblasti očekávaných důsledků realizace strategického materiálu. Tabelární forma matice předpokládaných vlivů nezjistila významné očekávané negativní nebo limitující působení některého navrženého opatření z pohledu ochrany životního prostředí, které by nebylo možné na základě další projekční přípravy řešit.

"Program rozvoje Pardubického kraje" byl rovněž vyhodnocen dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, a to z hlediska důsledků na evropsky významné lokality a ptáčích oblastech a stav jejich ochrany z uvedených hledisek dle § 45h zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Závěry posouzení:

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný orgán podle § 21 zákona č. 100/2001 Sb., na základě návrhu koncepce, zpracovaného posouzení koncepce dle zákona č. 100/2001 Sb., včetně vyhodnocení koncepce dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, vyjádření dotčených orgánů státní správy, dotčených územně samosprávných celků a veřejnosti a výsledků veřejného projednání vydává:

SOUHLASNÉ STANOVISKO**k návrhu koncepce****„Program rozvoje Pardubického kraje 2012-2016“****verze 21. 6. 2011**

Realizace koncepce " Program rozvoje Pardubického kraje 2012-2016 " nebude mít významný negativní vliv na životní prostředí za dodržení níže uvedených podmínek stanoviska (část A).

Realizace koncepce " Program rozvoje Pardubického kraje 2012-2016 " nebude mít významný negativní vliv na evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy Natura 2000 ani jejich předměty ochrany za dodržení níže uvedených podmínek stanoviska (část B).

A. Podmínky souhlasného stanoviska:

- 1) Při realizaci " Programu rozvoje Pardubického kraje 2012-2016" budou respektovány podmínky, stanovené vyhodnocením vlivů koncepce na životní prostředí.
- 2) Konkrétní projekty, aktivity a opatření budou uskutečňovány za respektování ochrany ZCHÚ a lokalit zvláště chráněných druhů, včetně obecné ochrany přírody, v souladu se zákonem 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

B. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000:

- 3) Každé opatření resp. aktivita, navržené v "Programu rozvoje Pardubického kraje 2012-2016", bude realizováno s respektováním ochrany území evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy Natura 2000.

Ministerstvo životního prostředí dále předpokládá, že řídicí složky realizace této koncepce zajistí u každého navrženého řešení co nejširší publicitu a informování veřejnosti.

KONEC HLAVNÍHO TEXTU DOKUMENTACE

Datum zpracování dokumentace, podpis zpracovatele a seznam osob, které se podílely na zpracování dokumentace, se nachází v jeho úvodní části.